Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra andragogiky a managementu vzdělávání

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Specifika a současné výzvy školních poradenských služeb Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze z perspektivy studentů

Specifics and current challenges of school counseling at Charles University and Czech University of Life Sciences in Prague from the perspective of students

Bc. Hana Kubecová

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Jaroslav Kříž, MBA

Studijní program: Andragogika a management vzdělávání

Studijní obor: Andragogika a management vzdělávání

2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma Specifika a současné výzvy školních poradenských služeb Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze z perspektivy studentů potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10.4.2024

Ráda bych touto cestou poděkovala zejména vedoucímu mé diplomové práce, panu PhDr. Mgr. Jaroslavu Křížovi, MBA, za jeho trpělivost, vstřícnost a věcné rady, které mi během tvorby této práce poskytoval. Poděkování patří také mé rodině, přátelům a mému příteli Jakubovi, bez jejichž upřímné podpory a pochopení by tato práce nemohla vzniknout. V neposlední řadě je na místě poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili výzkumného šetření v empirické části práce a svými odpověďmi tak dodali cenné podklady pro zpracování tohoto tématu.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem poradenských služeb v prostředí vysokých škol. Konkrétně se zaměřuje na poskytované služby na Univerzitě Karlově a České zemědělské univerzitě v Praze z pohledu studentů. Problematika poradenských služeb pro studenty vysokých škol je velmi klíčovou záležitostí. Působení těchto služeb pomáhá studentům s překonáváním studijních i osobních překážek, které mohou zkomplikovat úspěšné dokončení studia a uzavřít tak studentům možný vstup na pracovní trh. Témata teoretické části této práce jsou charakteristiky a východiska poradenství, druhy poskytovaných poradenských služeb a zejména rešerše a komparace poskytovaných poradenských služeb na vybraných univerzitách. Cílem práce je popsat současnou situaci poradenských služeb na jednotlivých univerzitách pomocí názorů studentů a identifikovat tak aspekty ovlivňující informovanost a celkovou využitelnost poradenských služeb. Výsledná data výzkumného šetření poukazují na skutečnost, že studenti o poradenské služby spíše zájem nemají. Důvodem je zejména osobní a studijní spokojenost, současně však i důvod v podobě nízké informovanosti. Celková informovanost o poradenských službách dosahuje průměrných výsledků, avšak dle odpovědí respondentů univerzity nepoužívají vybrané univerzity dostatečné množství informačních prostředků k rozšíření povědomí o těchto službách. Respondenti, kteří služeb využili, hodnotí jejich přínos i celkový dojem velmi rozdílně, což dokládá značnou rozpolcenost mezi respondenty. V rámci komparace vybraných univerzit jsou výsledná data velmi obdobná. Výzkumné šetření svými výsledky potvrzuje i vyvrací stanovené hypotézy a doplňuje tak teoretickou část této diplomové práce. Doporučením v této problematice je tedy rozšíření poradenských služeb, vyšší míra propagace mezi studenty a celková podpora poradenských služeb.

KLÍČOVÁ SLOVA

informovanost, návštěvnost, poradenské služby, univerzity v České republice, vysokoškolské poradenství

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the topic of counselling in the university environment. Specifically, it focuses on the counselling provided at Charles University and the Czech University of Life Sciences in Prague from the perspective of students. The topic of counselling for university students is a very key issue. These services help students to overcome academic and personal obstacles that can make it difficult to complete their studies and thus close students possible entry into the labor market. The topics of the theoretical part of this thesis are the characteristics and background of counselling, the types of counselling services provided, and, in particular, research and comparison of counselling services provided at selected universities. The thesis aims to describe the current situation of counselling at each university using the students' opinions and thus identify the aspects influencing the awareness and overall usability of counselling services. The resultant data of the survey points to the fact that students are rather uninterested in counselling. This is mainly due to personal and study satisfaction, but at the same time, the reason is also in the form of low awareness. The overall awareness of counselling services is average, but according to the respondents answers, the selected universities do not use sufficient information to spread awareness of these services. Respondents who have used the services rate their benefits and overall impression very differently, which illustrates the considerable ambivalence among respondents. When comparing the selected universities, the resulting data are very similar. The research investigation, through its results, both confirms and refuses the stated hypotheses and thus complements the theoretical part of this thesis. Thus, the recommendations in this issue are the expansion of counselling services, a higher level of promotion among students, and the overall promotion of counselling.

KEYWORDS

Attendance, awareness, counseling, university counselling, universities in Czech Republic

Obsah

Úvod ... 8

Teoretická část ... 10

1 Východiska poradenství ve vzdělávání ... 10

1.1 Pojem andragogika ... 10

1.1.1 Interdisciplinarita a andragogické disciplíny ... 13

2 Charakteristika poradenství ... 15

2.1 Druhy poradenství a definice odborných poradců ... 16

2.1.1 Výchovné poradenství ... 16

2.1.2 Definice výchovného poradce ... 17

2.1.3 Kariérové poradenství ... 18

2.1.4 Definice kariérového poradce ... 19

2.2 Andragogické poradenství ... 22

2.2.1 Profesní a personální poradenství ... 24

2.3 Poradenství v rámci celoživotního učení ... 26

2.3.1 Celoživotní učení ... 29

3 Poradenské služby na vysokých školách v České republice ... 32

3.1 Možnosti dostupných služeb ... 33

3.2 Současný stav poradenských služeb ... 35

4 Současný stav poradenských služeb na vybraných univerzitách ... 38

4.1 Česká zemědělská univerzita v Praze ... 38

4.1.1 Možnosti poradenských služeb ... 39

4.2 Univerzita Karlova ... 40

4.2.1 Možnosti poradenských služeb ... 41

Empirická část 46
5 Charakteristika výzkumného šetření 46
5.1 Dotazníkové šetření 46
5.2 Charakteristika respondentů 47
5.3 Validita, reliabilita, etika výzkumu 48
5.4 Výzkumný problém 49
5.5 Výzkumný cíl 50
5.6 Výzkumné otázky 50
5.7 Hypotézy 50
6 Sběr dat a výběr respondentů 53
7 Interpretace získaných dat 54
7.1 Obecné informace o respondentech 54
7.2 Informovanost a využitelnost 58
7.3 Zkušenost s poradenskými službami 77
8 Komparace výsledků mezi univerzitami 85
8.1 Informovanost o poradenských službách 85
8.2 Zájem o poradenské služby 86
8.3 Využití poradenských služeb 87
8.3.1 Hypotéza 87
9 Obecné výsledky výzkumného šetření 89
9.1 Názor studentů na dostupnost a možnosti 89
9.2 Faktory návštěvnosti poradenských služeb a informovanost 90
9.2.1 Hypotéza 91
9.3 Odlišnost poradenských služeb na univerzitách a míra využitelnosti 91
9.4 Efektivita a přínos poradenských služeb 92

9.4.1 Hypotéza 93
10 Doporučení do praxe a diskuse dat 94
Závěr 99
Seznam použitých informačních zdrojů 100

Úvod

Poradenské služby jsou velmi klíčovou složkou pomoci studentům při studiu na vysoké škole. Jedná se o služby, které napomáhají studentům překonat překážky v rámci studia i osobních problémů, které mohou se studiem na vysoké škole souviset. Studium vysoké školy může být pro některé jedince značně obtížné. Jedná se o přelomovou fázi, pro kterou jsou velmi charakteristické významné změny, co se týče přístupu k životním situacím. Jedinec zvolil svůj studijní plán pomocí výběru vysoké školy, učí se samostatnému a soběstačnému životu, seznamuje se s trhem práce a orientací v prostředí vysoké školy. Klíčovým tématem je v tomto případě i pohled na budoucnost, tzn. volbu profesní dráhy. Studenti vysokých škol podléhají rychlému a inovativními vývoji společnosti, jehož působení může mít na jedince i negativní vliv. Všechny tyto aspekty mohou ve studentech vysokých škol vyvolat emoční, psychické i studijní pochybnosti, které mohou bránit těmto jedincům v pokračování či celkovém dokončení studia, případně přípravě na svou profesní kariéru a volbu profesního směru. Z těchto důvodů je důležitá dostatečná informovanost na vysokých školách, která zajistí, že studenti budou o poskytovaných službách informováni a budou moci těchto možností, k jejich osobnímu, studijnímu i kariérnímu prospěchu, využít. Poradenské služby mohou být na jednotlivých univerzitách velmi rozdílné, ve výsledné situaci by však měly být studentům nápomocné v nejvyšší možné míře.

Diplomová práce na téma „Specifika a současné výzvy školních poradenských služeb Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze z perspektivy studentů“ je zaměřena na problematiku poradenských služeb poskytovaných na vybraných univerzitách. Potřebnost zkoumání tohoto tématu vychází z výše uvedených skutečností vysokoškolského poradenství a v osobním zájmu o tuto problematiku. Cílovou skupinou této práce jsou studenti těchto univerzit a jejich názor na současnou situaci v prostředí poskytovaných služeb. Cílem teoretické části této práce je popsat aspekty týkající se poradenství, charakterizovat druhy poradenské činnosti i definovat odborné poradce. Stěžejními kapitolami teoretické části jsou kapitoly věnující se poradenským službám na vysokých školách v České republice a také současnému stavu poradenských služeb na vybraných vysokých školách. V rámci těchto kapitol je provedena hloubková rešerše do prostředí vysokého školství a možností poradenských služeb, které poskytují. Pro zjištění aktuálních

dat z vybraných škol bylo pro empirickou část této práce zvoleno výzkumné šetření formou elektronického dotazníku. Cílem výzkumné části je zjistit a popsat současnou situaci poradenských služeb na vybraných univerzitách a identifikovat specifika a výzvy těchto služeb pomocí názorů studentů příslušných univerzit. Stěžejním tématem této diplomové práce je celková informovanost studentů o poradenských službách a celkové využití a návštěvnost těchto služeb. Pro oblasti výzkumu jsou stanoveny hypotézy a výzkumné otázky, které udávají směr zkoumání této problematiky. Závěr práce je věnován doporučením do praxe a celkovému vyhodnocení současné situace v prostředí poradenských služeb, vycházejícím z výsledků výzkumného šetření a poznatků zjištěných v teoretické části této práce.

Teoretická část

1 Východiska poradenství ve vzdělávání

Poradenství je odvětví celoživotního charakteru. Probíhá od období předškolního věku, dále na základních, středních a vysokých školách a také v období dospělosti. V první kapitole této diplomové práce je specifikován pojem andragogika, která je jedním z klíčových východisek poradenství. Společně s poradenstvím a andragogikou je také spojováno vzdělávání. Pavlov (2018) uvádí úskalí vztahu mezi poradenstvím a vzděláváním. Tvrdí, že vzdělávání je ve své podstatě forma poradenství a naopak. Tzn. pomocí poradenství je jedinec schopen se rozvíjet v rámci svých zkušeností, dovedností a schopností a taktéž vzdělávání je orientováno na celkový rozvoj jedince. Poradenství je prospěšné před zahájením vzdělávání, jeho funkce je diagnostická, a tedy určující směr vzdělávání. Během vzdělávacího procesu je rolí poradenství zlepšování jedince, jeho motivace a náprava případných chyb. Po ukončení vzdělávání má poradenství funkci evaluační a poskytne tak jedinci zpětnou vazbu, zda byly naplněny předem stanovené cíle.

1.1 Pojem andragogika

Vymezení pojmu andragogika je velmi rozdílné, co se týče odborných definic. Zároveň je ale možné po jejich analýze najít společný závěr. Definice se do jistého bodu vzájemně prolínají. Veteška (2009, 2016) definuje andragogiku jako vědu zkoumající procesy a souvislosti vzdělávání a učení dospělého jedince za účelem dosažení kultivace a formování jeho osobnosti, schopnostem řešit překážky a přizpůsobovat se životním změnám. Podle Beneše (2014, str. 13) vychází koncept andragogiky ze vzdělávání dospělých a formuluje pojem jako "*vědní a studijní obor zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých. Existují rozdílné koncepce andragogiky. V našem pojetí je andragogika specifická součást věd o výchově, vzdělávání a vyučování*." Dvořáková a Šerák (2016) s ohledem na nejednoznačnost vymezení definice andragogiky odkazují na to, že andragogikou se rozumí teorie vzdělávání, učení, sebeřízeného učení nebo prostředek mobilizace lidského kapitálu a pomoc dospělému člověku v problémových životních momentech.

Jednu z nejvýstižnějších definic uvádí Palán a Langer (2008) jako „*vědu o výchově a vzdělávání dospělých a péči o dospělé respektující všestranné zvláštnosti dospělé populace a zabývající se její personalizací, socializací a enkulturací*“. To znamená rozvoj osobnosti člověka ve společnosti, osvojování sociálních rolí a společenských norem a integraci jedince do kulturního života. (Dvořáková & Šerák, 2016)

Tito autoři dále pracují s odlišností pojmů *andragogika* a *vzdělávání dospělých,* kdy formulují vzdělávání dospělých jako prostředek a vzdělávací systém teorie vzdělávání – andragogiky. Podle nich lze andragogiku roztřídit na 3 nejčastější vymezení, jako:

a) *Věda o edukaci dospělých*
b) *Teorie sebeřízeného učení*, v tomto případě lze andragogiku dělit jako vědní a studijní obor
c) *Akademická disciplína*, která se vymezuje proti pedagogice, v níž má určité základy

V andragogice se nachází dle Vetešky (2016) dva konkrétní objekty tohoto vědního působení. Prvním z nich je dospělý jedinec, který se učí. Jedná se o člověka, který již biologicky i emocionálně a kognitivně dozrál a je tedy schopný a zodpovědný jednat sám za sebe ke svému vlastnímu prospěchu. Tento objekt je v rámci edukace dospělých formulován jako cílová skupina. Dvořáková a Šerák (2016) formulují cílovou skupinu pomocí několika možných determinantů. Mezi obecné spadá člověk sám, jeho postoje, zodpovědnost za plnění svých vzdělávacích potřeb, představy o svých cílech nebo schopnost soustředit se či jiné osobní charakteristiky vzdělávaného. Mezi specifické skupiny dospělých účastníků vzdělávání lze zařadit jedince ve znevýhodněné či rizikové situaci sociálního či osobního charakteru, např. ženy po mateřské dovolené či absolventy škol. Dále jsou za účastníky vzdělávání považováni i skupiny profesního charakteru, tzn. manažery, sociální pracovníky, lektory nebo pedagogické pracovníky apod. V neposlední řadě je nutné zmínit i seniory, kterým se v rámci vzdělávání věnuje tzv. univerzita třetího věku.

Druhým objektem vzdělávacího procesu je vzdělavatel, tedy ten, který vzdělává. V rámci andragogické edukační reality, která je předmětem celého procesu, může jít o lektora, kouče, vzdělavatele dospělých, instruktora, tutora, poradce, specialistu vzdělávání, mentora, supervizora, trenéra, konzultanta, moderátora, mediátora nebo facilitátora. Cílů tohoto andragogického vzdělávacího procesu bývá zpravidla několik a jsou voleny podle daného

subjektu. Vzdělavatel musí oplývat určitými znalostmi, schopnostmi a postoji, tzv. kompetencemi. (Veteška, 2016)

Kompetence jsou důležité pro rozvoj jedince a představují souhrn dovedností, znalostí, vědomostí, schopností a postojů, kterými jedinec disponuje. Kompetence musí být měřitelné, sledovatelné a trénované tak, aby bylo možné zajistit posun jedince. Kompetenční model rozděluje kompetence na měkké kompetence, obecné dovednosti a odborné znalosti a dovednosti. Měkkými kompetencemi se rozumí jako požadavky pro kvalitní výkon práce a mají průřezový charakter, jedná se např. o flexibilitu, kreativitu nebo schopnost řešení problémů. Obecné dovednosti jsou kompetence obecného charakteru, tzn. disponovat počítačovou gramotností či způsobilostí k řízení automobilu. Znalosti a dovednosti odborné symbolizují velmi měřitelné kompetence, kterých je člověk schopen dosáhnout pouze absolvováním odborného vzdělání a je tedy způsobilý pro výkon určité činnosti. (Veteška & Tureckiová, 2008). Klíčové kompetence představují soubor zmiňovaných dovedností, znalostí, schopností, vědomostí a postojů, které by měly být dle Svobodové (2015) osvojeny po ukončení povinné školní docházky a zajistit tak základ pro rozvoj celoživotního učení jedince. O tématu klíčových kompetencí je dále zmínka v podkapitole 2.3.1.

S pojmem kvalifikace je úzce spjata i profesní kompetence. Kvalifikace je možné dosáhnout pouze spojením zkušeností s dovednostmi a znalostmi nabytými pomocí školského systému, které jsou dále rozvíjeny v dalším vzdělávání. Jedná se o formální výstup, kterého lze dosáhnout po splnění určitých podmínek a standardů. Kvalifikace je možné podle Vetešky (2016) členit na formální kvalifikace, tzn. odbornou přípravu, a neformální kvalifikace, což symbolizuje zkušenosti, dovednosti a pracovní návyky. Jedná se tak o „*signál úspěšného ukončení počátečního formálního vzdělávání*“, díky kterému je dále možné postupovat k dalšímu vzdělávání či ke vstupu na pracovní trh. Profesní kompetencí se podle Vetešky a Tureckiové (2008) se rozumí soubor znalostí, dovedností a zkušeností, které jsou klíčové pro trh práce, zisk zaměstnání i osobnostní a kariérový rozvoj a které si jedinec uvědomuje a je schopný s nimi dále pracovat a rozvíjet. Pro konkretizaci a mezinárodní uznání dosažené kvalifikace, slouží evropský referenční rámec, tzv. Evropský rámec kvalifikací (2017). Pomocí stanovených osmi úrovní je možné určit schopnosti, znalosti a dovednosti jedince, struktura úrovní umožňuje srovnatelnost, transparentnost a zejména srozumitelnost

kvalifikací na mezinárodní úrovni. Stěžejním strategickým dokumentem je Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2023+. Získávání a posilování kompetencí občanů ČR je jedním z cílů strategie, protože zkušenosti, znalosti i dovednosti jsou využitelné v občanském, osobním a profesním životě. Nové kompetence je také důležité zařadit do vzdělávacího procesu z důvodu rychle měnících se podmínek na trhu práce a také ve společnosti. (MŠMT, 2020)

1.1.1 Interdisciplinarita a andragogické disciplíny

Andragogika je interdisciplinární věda a spolupracuje tak s několika dalšími vědními obory. Ačkoli se andragogika definuje jako věda o výchově a vzdělávání dospělých, za jednu z klíčových disciplín bývá označována pedagogika. Pedagogické principy představují základy pro některá edukační východiska ve vzdělávání dospělých a zároveň se snaží od andragogických postupů distancovat. Důvodem je odlišnost obou věd ve svých definicích. Dále se mezi disciplíny spojované s andragogikou řadí i sociologie nebo psychologie. Psychologie bere v potaz vnitřní prostředí a osobnost člověka v rámci učení a vzdělávání se. Co se týče sociologie, ta udává v andragogickém pojetí směr v pochopení různých vnějších faktorů jedince s ohledem na konkrétní faktory, které mohou ovlivnit jedincovu schopnost se učit a definuje tak samostatnou andragogickou disciplínu. Mezi další disciplíny patří např. filozofie, antropologie, ekonomie či právo. (Dvořáková & Šerák, 2016)

Samotná andragogika je podle Dvořákové a Šeráka (2016) chápána jako věda induktivní, založená na úzkém vztahu teorie s praxí. Vzhledem k tomu, že vzdělávání neboli celoživotní učení, probíhá ve 3 úrovních – formální, neformální a informální v různých dimenzích, došlo k zakotvení jednotlivých disciplín i v andragogickém pojetí.

Veteška (2016) definuje rozdělení andragogických disciplín jako konstituované andragogické disciplíny a nekonstituované andragogické disciplíny a rozděluje je způsobem uvedeným v následujících tabulkách.

Tabulka 1: Konstituované andragogické disciplíny

Základní disciplíny	Aplikované disciplíny	Hraniční disciplíny
Obecná andragogika	Profesní andragogika	Filozofie výchovy dospělých
Dějiny andragogiky	Sociální andragogika	Andragogická psychologie
Komparativní andragogika	Speciální andragogika	Andragogická sociologie
Andragogická didaktika	Kulturní andragogika	Personální management
Metodologie andragogiky	Gerontagogika	
Teorie výchovy dospělých	Andragogické poradenství	
Andragogická diagnostika	Multikulturní andragogika	

Zdroj: upraveno podle Veteška (2016)

Tabulka 2: Nekonstituované andragogické disciplíny

Aplikované disciplíny	Hraniční disciplíny
Resocializační andragogika	Podniková andragogika
Penitenciární andragogika	Andragogika volného času
Bezpečnostně – preventivní andragogika	Kyberandragogika
Andragogika handicapovaných	Ekologická andragogika

Zdroj: upraveno podle Veteška (2016)

2 Charakteristika poradenství

Pojem poradenství znamená odbornou a specializovanou činnosti, při které probíhá určitá forma pomoci. Poradenství vzniklo v 19. století v Irsku, kde se obyvatelstvo potýkalo s hladomorem a bylo nutné najít řešení. Prvním poradenstvím bylo vzdělávání farmářů, což znamenalo výuku o prevenci před eventuálním návratem problémů a také zajištění lepších profesních podmínek a výsledků v zemědělství. (Slavík & Zounková, 2014)

Poradenství na území České republiky lze datovat od přelomu 19. a 20. století, kdy se jednalo o poradenská zařízení pro řešení výrazných výchovných problémů a také o jakýsi „výzkum dítěte“. Podle Mertina a Krejčové (2020) posléze představovalo poradenství v období po první světové válce testování pro volbu povolání. Rozvoj poradenských služeb byl poté režimem potlačováno a rozvoj započal teprve mezi lety 1950 až 1960, kdy vznikly první pedagogicko-psychologické poradny, postupem let vznikala i první speciálně poradenská centra a také střediska výchovné péče. Problematika volby povolání se tímto způsobem rozčlenila na dvě dimenze. Tou první je právě poradenství v poli působnosti školských zařízení, a v případě druhém specifikují poradenství informačně poradenská střediska příslušné úřady práce.

Freibergová a kol. (2002) ve své publikaci o poradenství definují poradenství jako činnost, ve které figurují poradci jako specialisté různých oborů a pomáhají svým klientům formovat svůj profesní i osobní život, překonávat překážky a také se obecně v dané problematice orientovat. Cílem poradenství je „*vzdělávací činnost“*, která pomocí konkrétních metod, forem a postupů dosáhne daných cílů. Na pojem poradenství lze nahlížet ze dvou pohledů. Langer (2017) za první z nich považuje *„counselling“*, symbolizující vlastní proces poradenství ze strany klienta, který spočívá v nedirektivním přístupu. Klient se tak během rozhovoru učí přijmout zodpovědnost za svůj život a řešení problému tak, aby byl schopen samostatně svou situaci vyřešit. Role poradce v tomto případě spočívá v pomoci klientu k uvědomění a nalezení řešení a je v tomto případě žádoucí mimo výsledku i celkový proces. Druhým pohledem je *„guidance“*, kdy je poradce naopak expert, který vede celý poradenský rozhovor a diskutuje tak s klientem možné cesty z klientova problému. Jedná se tedy o direktivní přístup, který si klade za cíl zejména docílit kýženého výsledku a vyřešit konkrétní problém.

Langer (2017) dále uvádí optimální shrnutí některých odborných definic poradenství dle charakteristik takto:

- Profesionální, systematicky vytvořená služba vedená zkušeným poradcem se žádoucími kompetencemi v místě tomu určeném s využitím různých materiálů a pomůcek
- Poradenský proces probíhá mezi poradcem a klientem
- Problémy, se kterými klient vyhledává pomoc odborného poradce, mohou být velmi konkrétní (např. volba zaměření vysoké školy) nebo abstraktní (obavy z náročnosti zvoleného programu)
- Poradce je postaven do role průvodce, pomáhajíc klientu nalézt vlastní cestu a pomoci mu s objevováním a rozhodováním v jeho životě

2.1 Druhy poradenství a definice odborných poradců

Tato podkapitola se bude věnovat konkrétním druhům poradenství v rámci výchovy a vzdělávání. Poradenství je možné rozdělit podle několika různých specifik. Kromě již zmíněného dělení na *„counselling“* a *„guidance“*, se základním dělením rozumí i dělení dle zaměření působnosti. Vzhledem k faktu, že poradenství je součástí celoživotního vzdělávání a jedná se o činnost určenou k pomoci, je tedy možné rozdělit poradenství na poradenství výchovné, kariérové a profesní.

2.1.1 Výchovné poradenství

„Poradenské služby představují ve školském systému specializovanou službu žákům, učitelům a rodičům, resp. zákonným zástupcům žáků.“ (Mertin & Krejčová, 2020, str. 86)

Výchovné poradenství spočívá v odborném dohledu a pomoci žákům a studentům v rámci povinné školní docházky, dále v navazujícím studiu střední školy a volbě zaměření vysoké nebo vyšší odborné školy. Účelem poradenských služeb ve školských zařízeních je přispívat k vytváření ideálních podmínek pro tělesný a psychický rozvoj žáků a studentů, naplňovat a zajišťovat vzdělávací potřeby pro rozvoj jejich schopností, dovedností a zájmů, vytvářet preventivní opatření s ohledem na možnost vzniku nežádoucích faktorů v kolektivu žáků či studentů, pomáhat řešit vzniklé problémy, zajistit vhodné podmínky a formy pro vzdělávání žáků jiných kultur, velmi nadaných žáků a také žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

a jiné další aspekty. V neposlední řadě je také jednou z povinností školních poradenských služeb informovat studenty a žáky o možnostech výběru středních, vyšších odborných a vysokých škol. Poradenské služby zajišťuje na školách výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog a také školní speciální pedagog. Poradenství probíhá v rámci školy, případně ve dvou dalších typech poradenských zařízení, tzn v pedagogicko-psychologických poradnách a speciálně pedagogických centrech. (Mertin & Krejčová, 2020)

Výchovné poradce sdružuje Asociace výchovných poradců, založena v roce 2006, která si klade za cíle zejména zlepšování spolupráce mezi členy, vzdělávání a rozvoj výchovných poradců, rozvoj a podporu kvality vzdělávání a poradenství a také větší měrou informovat veřejnost o poskytovaných službách. Do asociace jsou zapojeni i ostatní poradci působící na vysokých školách, úřadech práce i dalších poradenských institucí. (Asociace výchovných poradců, z.s., nedatováno)

2.1.2 Definice výchovného poradce

Rozsah činností výchovného poradce je velmi široký. Výchovný poradce je v první řadě v kontaktu s vedením školy a také ostatními učiteli. Mezi těmito články by měly být funkční, a velmi kvalitní vztahy. Hlavním článkem jsou ale především studenti, žáci a jejich rodiče. Ve spolupráci se všemi aktéry procesu, má výchovný poradce na starost veškerou přípravu různých specifických kurzů pro žáky i předškolní děti, také koordinuje plány a programy pro žáky se specifickými potřebami, žáky jiných národnostních menšin i velmi nadané žáky. S ohledem na žáky se specifickými potřebami úzce spolupracuje se školním speciálním pedagogem. Výchovný poradce se zabývá řešením situací u problémových žáků, doporučuje následné postupy a v rámci prevence spolupracuje i se školním metodikem prevence. Záběr jeho působení je tak poradenský a informativní. Jedná se o klíčovou osobu coby facilitátora, který komunikuje s odborníky, zástupci školy i zákonnými zástupci a sám je též odborník. (Mertin & Krejčová, 2020)

Podmínky pro výkon zaměstnání výchovného poradce specifikuje Asociace výchovných poradců z.s., dle Vyhlášky č. 317/2005 Sb., v tomto případě je nutné absolvovat vysokoškolské studium v oboru pedagogiky, speciální pedagogiky a psychologie, které je nutné doplnit studiem pro výchovné poradce či dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v rozsahu 250 hodin s úspěšným ukončením.

2.1.3 Kariérové poradenství

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) specifikuje pojem kariérové poradenství jako proces, při kterém je možné během celého života poznávat a rozvíjet své schopnosti, dovednosti, znalosti a zájmy. Poskytuje jedinci možnost řídit jeho individuální životní, profesní i odbornou dráhu, k níž lze využívat konkrétní dovednosti. Diferenciace kariérového poradenství spočívá v individuální a skupinové činnosti poradenského procesu při různých situacích, např. volba zaměření vzdělávacího programu či rekvalifikace anebo volba konkrétního zaměstnání. Poradním orgánem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR je Národní poradenské fórum, které zaštiťuje veškeré instituce, které se zabývají kariérovým poradenstvím v České republice. V kompetencích fóra je mimo záštity poradenských institucí i rozvoj poradenských služeb. Kariérové poradenství probíhá ve státních institucích, vzdělávacích organizacích od základních po vysoké školy, neziskových sektorech, institucích zřízených regiony, profesních asociacích, soukromých poradenských službách i komerčních agenturách. (MŠMT, nedatováno)

Lukšík (2018) chápe kariérové poradenství jako proces, ve kterém probíhá interakce poradce a klienta nebo skupiny klientů. Proces probíhá pomocí poradenské intervence v oblasti vzdělávací a také v oblasti odborné přípravy. Obsahem poradenského rozhovoru je řešení východiska klienta v tématech volby či změny profesní dráhy, povolání a zaměstnání, dále rozvoj kompetence efektivního řízení vlastní kariéry s cílem dosažení osobních i profesních cílů v maximální míře spokojenosti klienta. proces interakce mezi poradcem a klientem nebo skupinou. Košťálová a Cudlínová (2015) se obracejí na pojmy kariérový management, a také rozvoj kariérových kompetencí, jako nutnost v kariérovém poradenství ve 21. století. Oba pojmy korespondují se schopnostmi se adaptovat a přizpůsobit se rychlým změnám a novinkám na trhu práce. Mezi nejčastější kariérové kompetence patří dle Pýchové a kol. (2020) tyto schopnosti a dovednosti:

- Sebeřízení
- Dovednost reflektovat svoji profesní, studijní i životní budoucnost
- Schopnost vyrovnávat se se změnou
- Schopnost činit rozhodnutí
- Schopnost aktivně vyhledávat a posuzovat pracovní příležitosti

- Digitální kompetence

V rámci v aktuální situace vývoje páté průmyslové revoluce, se kterou přichází nové moderní možnosti uplatnění na trhu práce, jsou všechny zmíněné kompetence korespondující s její filozofií.

Kariérové poradenství je důležitým aspektem celoživotního vzdělávání a nachází uplatnění při výuce a vzdělávání žáků a studentů v případě primárního i sekundárního vzdělávání. Společně s průřezovými tématy tvoří ideální podmínky pro povědomí žáků a studentů o nabídce vzdělávacích programů středních a vysokých škol nebo o možnostech na trhu práce po absolvování střední školy. Dále se specializuje i na testování schopností, dovedností i postojů, kterými žáci a studenti disponují, a díky kterým se mohou dále rozvíjet ve svůj prospěch. Zabývá se diagnosticko-psychologickou činností žáka a pomáhá určit vzdělávací a budoucí profesní cestu. (Euroguidance, 2021)

2.1.4 Definice kariérového poradce

„Kariérový poradce prostřednictvím kariérových technik, metod a postupů poskytuje poradenské služby, jejichž cílem je pomáhat a podporovat jednotlivce nebo skupiny osob v jakémkoliv věku při rozhodování v otázkách vzdělávání, profesní přípravy, volby zaměstnání a rozvoji kariéry v kterékoliv fázi jejich života.“ (NSP, nedatováno)

Systém národní soustavy povolání definuje kromě kariérového poradce následujících pět specializovaných povolání:

- Kariérový poradce pro vzdělávací a profesní dráhu

„Kariérový poradce pro vzdělávací a profesní dráhu vede klienty v jakémkoliv věku a v kterékoliv fázi jejich života k samostatnému zodpovědnému rozhodování zejména v oblasti počátečního a dalšího vzdělávání, v návaznosti na volbu povolání, profesní změnu a uplatnění se na trhu práce. Poskytuje aktuální informace zejména o vzdělávacích možnostech, trhu práce, posuzuje schopnosti a dovednosti jedince s využitím kariérové diagnostiky, aktivizuje klienta k samostatnému rozhodování o vlastní kariéře“ (NSP, nedatováno)

- Referent zaměstnanosti – odborný kariérový poradce

„Referent zaměstnanosti – odborný kariérový poradce poskytuje služby zaměřené na pomoc uchazečům, zájemcům o zaměstnání i zájemcům z řad veřejnosti při výběru jejich povolání, aktivizuje jedince při vyhledávání vhodného zaměstnání a podporuje je ve zvládání jejich profese a v řízení a rozvoji jejich kariéry.“ (NSP, nedatováno)

- Referent zaměstnanosti – odborný kariérový poradce IPS

„Referent zaměstnanosti – odborný kariérový poradce IPS poskytuje služby zaměřené na pomoc žákům, studentům i zájemcům z řad široké veřejnosti při výběru jejich budoucího povolání a vhodného studijního oboru.“ (NSP, nedatováno)

- Kariérový poradce pro ohrožené, rizikové a znevýhodněné skupiny obyvatel

„Kariérový poradce pro ohrožené, rizikové a znevýhodněné skupiny obyvatel poskytuje poradenské služby, jejichž cílem je pomáhat a podporovat klienty při rozhodování o vzdělávání, profesní přípravě, volbě zaměstnání a rozvoji kariéry v kterékoliv fázi jejich života. Je odborně specializovaný na klienty s vyšší mírou rizika neúspěšnosti.“ (NSP, nedatováno)

- Referent zaměstnanosti – odborný pracovník rekvalifikací

„Referent zaměstnanosti – odborný pracovník rekvalifikací provádí specializované činnosti z oblasti poradenství k rekvalifikacím uchazečů, zájemců, osob na pracovní rehabilitaci a zaměstnanců, včetně jejich zabezpečování, připravuje vzdělávací programy, provádí analytickou a metodickou činnost.“ (NSP, nedatováno)

Poradce poskytuje jednorázovou/krátkodobou pomoc při výběru školy nebo zaměstnání, nabízí kar. Orientaci, ukazuje, jak pracovat s informacemi o trh práce, poznání ve vztahu k vlastní osobě. Role kariérového poradce v poradenství je založena na partnerském přístupu. Sám poradce ale ve své činnosti plní zejména roli průvodce, který klade cíleně mířené otázky tak, aby byl klient schopný nalézt cestu k odpovědi sám. To znamená, že je v procesu ve velké míře zastoupeno koučovací myšlení a jakýsi odstup, aby nedošlo k narušení etických kodexů. (Slavík & Zounková, 2014)

S myšlenkou kariérového poradce jako průvodce pracuje i Navarová (2019). Ta ve své publikaci doporučuje kariérovým poradcům koučovací přístup, který napomáhá klientu ke

skutečnosti stát se kompetentním k uchopení vlastních myšlenek a problémů, které chce sám řešit. Důležitá je podle Navarové (2019) i orientace na budoucnost. Během poradenského procesu se pomocí správně formulovaných otázek otevírá před klientem přehled vlastních kompetencí a hodnot, což se může stát vlastní motivací pro rozvoj osobnosti. Poradce pomáhá klientu získat nadhled a reflektovat aktuální situaci pro rozhodnutí k volbě konkrétních řešení. Autorka též bere v potaz individualitu každého klienta. Dále uvádí přehledný výčet kompetencí, které by měl kariérový poradce u klienta rozvíjet. Jedná se o sebeprezentaci a zpracování osobního portfolia, dále pak komunikační a prezentační dovednosti a na závěr orientaci na trhu práce. Veškeré zmiňované aspekty vedou k osobní analýze kompetencí a určí směr dalších životních kroků.

Co se týče odborných kompetencí kariérového poradce, dle Slavíka a Zounkové (2014) je možné kompetence rozdělit do sedmi klastrů:

1. kompetence oborově profesní
2. kompetence didaktická a psychodidaktická
3. kompetence obecně poradenská
4. kompetence diagnostická a intervenční
5. kompetence sociální, psychosociální a komunikativní
6. kompetence manažerská a normativní
7. kompetence profesně a osobnostně kultivující

Vzhledem ke specifikovanému partnerskému přístupu v poradenském rozhovoru mezi klientem a poradcem, jsou vnitřní a osobní charakteristiky poradce více než klíčové. Pro to, aby byla zachována etika v poradenském rozhovoru a poradce tak plnil svědomitě svou činnost, je nutné oplývat specifickými povahovými rysy. Košťálová a Cudlínová (2015) definují některé doporučené rysy kariérových poradců tímto způsobem:

- Odborné znalosti
- Empatie a trpělivost
- Respekt
- Individuální přístup ke klientu
- Kreativita
- Ochota přiznat vlastní nevědomost

- Komplex komunikačních dovedností
- Reflexe sebe sama
- Práce na vlastním seberozvoji
- Schopnost navázat profesionální vztah a dobře hlídat své hranice působnosti
- Odborná pomoc a činnost do oblastní práce, možností zaměstnání a profesní orientace

Podle Košťálové a Cudlínové (2015) je v současnosti pro kariérové poradce stěžejní rozvíjet ve svých klientech zejména schopnost rozvíjet své kompetence k přizpůsobení se k rychlým změnám na pracovním trhu a také naučit se spolupracovat s moderními technologiemi, které se posouvají stále dopředu. Hrozí tak, že některé pracovní pozice zaniknou, místo nich se ale vytvoří nové profesní možnosti. Tyto aspekty jsou však zpracovány pomocí nových kompetencí, které budou v budoucnu žádoucí pro možnost uplatnění se na moderním trhu práce. Spolupráce s roboty a novými inteligentními technologiemi je spolu s rozvíjením myšlenky udržitelnosti základním bodem pro Průmysl 5.0, který je v současnosti na vzestupu. Pátá průmyslová revoluce také přikládá mnohem větší váhu rozvoji lidských zdrojů a orientuje se větší měrou na hodnoty, na rozdíl od již minulých revolucí, jak uvádí Barata & Kayer (2023) ve své výzkumné studii. Ačkoliv je zánik některých pracovních pozic, z důvodu nahrazení člověka moderními technologiemi, nevyhnutelný, lze říci, že i díky novým možnostem vzniknou nové pracovní příležitosti.

2.2 Andragogické poradenství

Andragogické poradenství je součástí andragogických disciplín. Společně s gerontagogikou, personální (profesní), sociální, speciální, kulturní a multikulturní andragogikou tvoří soubor aplikovaných disciplín. Předmětem působení je odborná činnost věnující se různým skupinám dospělých v různých etapách života a vychází z principu andragogické interakce. (Veteška, 2016)

Pavlov (2021, str. 42) definuje andragogické poradenství v nejširším pojetí jako *„celoživotní proces, jehož podstatou je poskytnutí odborné služby poradcem klientovi a základě jeho specifických potřeb, s využitím specifických poradenských metod, forem a přístupů. Účelem z obecného pohledu je pomoc klientovi, aby se dokázal sám svobodně, zodpovědně a kvalifikovaně rozhodnout o řešení takových potřeb a problémů, před kterými stojí ve svém*

životě a práci.“ Dále ve své publikaci specifikuje, že funkcí poradenství je prevence i řešení problémů. Za účelem splnění těchto cílů je nutné poradenství klasifikovat takto:

Tabulka 3: Klasifikace poradenských služeb

Vědecko – teoretická východiska a přístupy	Ovlivňují průběh i výsledky poradenského procesu
Forma poradenského procesu	Formální, neformální a informální poradenství
Obsahové zaměření poradenství	Psychologické, výchovné, pedagogicko – psychologické, kariérové, krizové, sociální, lékařské, ekonomické apod.
Cílové sociální skupiny	Zaměstnaní, nezaměstnaní, sociálně znevýhodnění jedinci apod.
Specifické potřeby věkových skupin	Senioři, mladí dospělí, dospělí v produktivním věku apod.
Iniciátoři	Vnitřní motivace jedince, vnější motivace jedince, nedobrovolnost
Typy problému klienta	Např. poradenství v rámci volby povolání
Závažnost problému klienta	Krátkodobá, jednorázová, dočasná, opakovaná, kontinuální nebo dlouhotrvající intervence
Odběratel poradenské služby	Jednotlivec jako klient, organizace, zaměstnavatelská organizace, vzdělavatelé dospělých

Zdroj: upraveno podle Pavlov (2021)

Pavlov (2021) dále ve své publikaci rozděluje andragogické poradenství do několika možných úrovní. Jako první úroveň definuje základní poradenství poskytující informace, což znamená, že funkcí poradenského procesu je poskytnout klíčové informace, které mohou pomoci klientu při řešení konkrétního problému. Takové informace zahrnují aktuální situaci

na trhu práce, profesní možnosti, které mohou odpovídat požadavkům i kompetencím klienta, a také i např. údaje o silných a slabých stránkách klienta. Druhou úrovní je odborné poradenství pomáhající změnit situaci. Tzn. poradenský proces s využitím konkrétních forem a metod tak, aby se klient mohl sám, dle získaných informací od poradce, rozhodnout pro řešení své situace. V případě třetí a čtvrté úrovně nastiňuje autor téma psychoterapie a užívá termín docility, tzn. schopnosti učit se.

Pavlov (2018) se orientuje na definici dvou cílových skupin andragogického poradenství. První cílová skupina je orientována na konkrétní situaci a individuální potřeby, které z dané situace vyplývají. Do této skupiny spadají např. vysokoškolští studenti, rizikové skupiny na trhu práce, či marginalizované sociální skupiny. Specifikem druhé cílové skupiny je druh instituce, která poradenství poskytuje. Tzn. poradenství v rámci škol a mimoškolských zařízení, dále poradenství v předmětu zaměstnanosti, poradenství v neziskovém nebo soukromém sektoru a také poradenství pro sektor veřejný, státní správu a samosprávu. Autor dále pojednává o tématu objektu andragogického poradenství, který má dle jeho úsudku dvě samostatné dimenze. První z nich, materiální objekt, se zaměřuje na člověka symbolizující spolčený předmět několika dalších vědních oborů, kterými jsou např. obory psychologie nebo sociologie. Druhým, formálním objektem, se rozumí druh pohledu na materiální objekt, který určuje rozsah působnosti. Pavlov (2018) touto dimenzí formuje své myšlenky k procesu stimulace procesů učení se a také pojmu docility, neboli sebeučení.

2.2.1 Profesní a personální poradenství

Profesní poradenství je podle Pavlova (2021) úzce spjato s profesní andragogikou. Ta zkoumá působení jedince v profesní sféře, ať už se jedná o volbu či změnu povolání nebo rozvoj osobnosti a kompetencí anebo učení se během zaměstnání. Svobodová (2015) ve své publikaci uvádí, že profesní poradenství je velmi interdisciplinární a spolupracuje s psychologií, sociologií, pedagogikou, andragogikou, také s řízením lidských zdrojů, koučováním a mentoringem. Průcha a Veteška (2014) definují pojem profesní andragogiky jako odvětví spojené s podnikovým vzděláváním, zaměřující se tedy na další vzdělávání dospělých a užívají také pojem personální andragogika. Jejím cílem je řešení vztahů mezi seberealizací a sebeuplatněním jedince a profesním prostředím. Dále specifikují slovenský pojem „*profesijná andragogika*," zahrnující další vzdělávání – rekvalifikační, lidské zdroje,

personální management nebo kariérové poradenství. Beneš (2012) pracuje s myšlenkou profesního vzdělávání dospělých, které je s personálním i profesním poradenstvím spjato.

Pavlov (2021) je toho názoru, že profesní a personální poradenství znamená totéž, liší se ale v českém a slovenském odborném pojetí. Na rozdíl od kariérového poradenství jsou cílovou skupinou personálního poradenství zaměstnanci, kterým poradenství pomáhá zlepšovat své kompetence, dovednosti i znalosti a také jejich pracovní nasazení a motivaci k výkonu. Jedná se tedy o řízení lidských zdrojů, personální management, rozvoj a seberozvoj zaměstnanců a péči o sociální klima s cílem pozitivního dopadu na firemní kulturu. Dále autor publikace zmiňuje hodnotu pojmů profesní rozvoj a profesní seberozvoj. V personálním poradenství je tedy důležité působit na zaměstnance „zvenku“, což znamená motivovat k seberozvoji.

Podle Svobodové (2015) je profesní poradenství výchova a vzdělávání jedince k povolání a jedná se tedy o dlouhodobý proces. Formování profesní kariéry trvá celý život, kdy je poradenství pomocnou rukou při tvorbě profesní orientace. Během procesu se člověk poznává, rozvíjí svou osobnost, dostává informace o světě práce a učí se přínosu sebe samého do pracovního procesu. Cílem poradenství je v tomto případě předcházet případným sociálním problémům klientů v jejich současné i budoucí kariéře.

Cílovou skupinou definuje Pavlov (2021) zaměstnance organizací, čímž odlišuje cílové skupiny kariérového poradenství, kde dochází k pomoci při hledání zaměstnání či usměrňování kariérních cílů. Profesní poradenství má tak podle něj za cíl posilovat u zaměstnanců zejména jejich pracovní výkon, učenlivost a zaměstnatelnost tak, aby docházelo k rozvoji kompetencí (neboli profesnímu rozvoji) i vnitřní motivace a potenciálu (profesní seberozvoj). V tomto ohledu bere Pavlov (2021) v potaz tři úrovně andragogického profesního poradenství jako:

1. Pracovní organizace – poradenství v rámci rozvoje organizace
2. Skupina/tým – poradenství v rámci rozvoje členů týmu
3. Jednotlivec – rozvoj docility

Jedince je však nutné motivovat i během pracovního procesu až do doby důchodového věku. S přibývajícím věkem se člověk mění, mění se jeho preference, dovednosti, schopnosti, motivace i postoje. Zároveň je v pohybu i doba kolem něj, a tak je pro něj klíčová např.

schopnost adaptace na změny na trhu práce, spolupráce s moderními technologiemi, ale zejména předávání vlastních zkušeností a plnění si vlastních snů. (Pýchová, et al., 2020)

2.3 Poradenství v rámci celoživotního učení

Celoživotní poradenství vytváří kontinuální prostředí, ve kterém má jedinec v každé životní etapě možnost objevovat a rozvíjet své schopnosti, dovednosti a zájmy. Tento proces umožňuje aktivní formování individuální dráhy v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, pracovního života a dalších sfér, což má za následek možné využití svého potenciálu v nejvyšší možné míře. Dopady celoživotního poradenství zahrnují vzdělávací aspekty, jako je zvýšená součinnost ve vzdělávání nebo zlepšení výsledků. Ekonomické a zaměstnanecké dopady zajišťují vyšší příjmy, stabilnější pracovní sílu a zvýšenou pravděpodobnost získání zaměstnání. Sociální důsledky znamenají větší společenskou mobilitu, nižší kriminalitu a další pozitivní jevy. Působení celoživotního poradenství na jedince má za následek vyšší míru jeho sebeuvědomění, schopnost pracovat s příležitostmi nebo zlepšení rozhodovacích schopností. Tzn. jedinec je schopen řízení vlastní kariéry a je tedy velká pravděpodobnost, že bude spokojen se svou životní situací. (Euroguidance, 2021)

Pavlov (2021) specifikuje v závislosti na vývoji člověka určité cílové skupiny poradenství v rámci celoživotního učení. První skupinu tvoří podle něj žáci základních, středních a vysokých škol, zaměstnaní i nezaměstnaní a rizikové skupiny na trhu práce, marginalizované skupiny osob, osoby v důchodovém věku nebo lidé se zdravotním postižením. Tato skupina podlého charakteristice dle specifické situace a potřeb, které z tohoto vyplývají. Druhou skupinou jsou instituce, které poradenství poskytují. V tomto případě se jedná o školy nebo školská zařízení, ministerstva zajišťující poradenství pro nezaměstnané osoby, dále poradenství pro neziskový, soukromý a veřejný sektor, státní správu a samosprávu. Cílů celoživotního poradenství, které uvádí Pavlov (2021) podle ELPGN (Doporučení pro rozvoj politik a systémů celoživotního poradenství) z roku 2015, je několik:

- Možnost řídit a plánovat své vzdělávání a zaměstnání s osobními cíli občanů v souvislosti se zájmy a příležitostmi ve vzdělávání a na pracovním trhu
- Pomoc vzdělávacím institucím k motivaci žáků a studentů k převzetí odpovědnosti za své vlastní učení a stanovení a dosažení svých cílů
- Podpora dosažení cílů veřejné politiky

- Podpora ekonomiky na místní, regionální, vnitrostátní i evropské úrovni prostřednictvím rozvoje pracovní síly
- Pomoc k rozvoji společnosti a podpora občanů za účelem aktivnímu přispívání k udržitelnému sociálnímu a demokratickému rozvoji

Poradenství ve školském systému ČR je poskytováno v rámci základních, středních a vyšších odborných škol. V případě oficiálního zápisu konkrétní školy ve školském rejstříku je pak právem a povinností školy poradenské služby dle Zákona o vysokých školách, č. 111/1998 Sb., § 21., poskytovat.

Základní právní předpisy ukotveny v legislativách:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Studijní poradenství od základních po vyšší odborné školy je specifikováno v Zákoně č. 561/2004 Sb., tzn. školském zákoně a též ve Vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Vysoké školy se, co se týče poradenských služeb, řídí Zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, kde je uvedena povinnost *„poskytovat uchazečům o studium, studentům a dalším osobám informační a poradenské služby související se studiem a s možností uplatnění absolventů studijních programů v praxi“*.

Co se týče poradenských služeb působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci českého školství, v tomto ohledu jsou dle Svobodové (2015) segmenty rozděleny následujícím způsobem:

1. Výchovné poradenství na středních školách – studijní obory, vyplňování přihlášek VŠ

2. Poradenství studijních oddělení fakult vysokých škol – informace k výběru oboru a povolání
3. Poradenství akademických poradenských center (AIC) řízených Nadací Jana Husa v Brně o vysokoškolském studiu v zahraničí
4. Poradenská střediska pro ekvivalenci dokladů o vzdělávání při Centrum pro studium vysokého školství (CSVŠ) v Praze – ČR i zahraniční školy, uznání diplomů

Zde je nutné do formulace segmentů zasáhnout, neboť v případě bodu 3. se proměnila správa a organizace akademických poradenských center, které k aktuálnímu datu spravuje Asociace vysokoškolských poradců, dále AVŠP, která sdružuje akademické pracovníky a další zaměstnance poskytující odborné, psychologické, poradenské, speciálně pedagogické, profesní a kariérové služby. Cílem AVŠP je prosazování společných zájmů akademických pracovníků a podpora poradenství na centrální úrovní, tzn. v rámci spolupráce s MŠMT a školské legislativy. Dalším cílem je podpora a rozvoj pracovníků, jakož i rozvoj kvality poskytovaných služeb. (Asociace vysokoškolských poradců z.s., nedatováno)

Poradenské služby v rámci České republiky poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Předmětem poradenského působení je odborné poradenství v rámci zaměstnání, podíl na tvorbě strategií a plánů pro vzdělávání, kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů, správa nabídky a poptávky volných pracovních míst, revize životopisů, pomoc při nalézání zaměstnání či uplatnění na trhu práce pro širokou veřejnost, zvláště pak pro občany se zdravotním omezením, občanům ze sociálně slabých a znevýhodněných poměrů nebo občanů cizích států apod. Jednotlivé kraje a okresy spravují Úřady práce a integrované poradenské služby a centra. (Úřad práce ČR, nedatováno)

Svobodová (2015) formuluje jednotlivé segmenty poradenských služeb dle Ministerstva práce a sociálních věcí ČR takto:

1. Poradenství informačně-poradenských středisek na Úřadech práce – nabídka studijních programů a oborů, testování předpokladů pro studium i povolání
2. Poradenství poradenských odborů ÚP pro jedince se ztíženou možností – zdraví, sociální situace
3. Poradenství poradenských odborů ÚP pro potenciální zaměstnavatele – odborné praxe a volná pracovní místa

4. Poradenství regionálních a informačních center (RPIC) a podnikatelských informačních center (BIC) pro potenciální soukromé podnikatele a financování podnikatelských záměrů a zakládání živností klientů

2.3.1 Celoživotní učení

Celoživotní učení je klíčovou složkou vzdělávání. Jedná se o nepřetržitý proces, jehož veškerý obsah je chápán jako propojený celek umožňující získávání kvalifikací a kompetencí po celou dobu života jedince. Záměr celého procesu je přejat spíše z myšlenky schopnosti učit se a využívat své schopnosti k rozvoji osobnímu i profesnímu. Tímto způsobem se tedy liší od označení celoživotní vzdělávání, které je orientováno větší měrou na rozvoj a zisk kvalifikací. Učení probíhá ve všech prostředích a situacích, ve kterých se jedinec pohybuje. Celoživotní učení bylo definováno již v 60 a 70. letech 20. století mezinárodními organizacemi UNESCO, OECD a Radou Evropy, kdy se tato konkrétní myšlenka orientovala spíše na umožnění vzdělávání ve společnosti bez jakékoliv diskriminace. Během vývoje do aktuální podoby prošel pojem celoživotního učení velkou řadou změn a byl specifikován v různých strategických dokumentech, dle MŠMT (2007). Výrazným strategickým dokumentem je Evropský referenční rámec z roku 2018, který zahrnuje osm klíčových kompetencí pro celoživotní učení:

1) Komunikace v mateřském jazyce
2) Komunikace v cizích jazycích
3) Matematická kompetence a základní kompetence vědy a technologií
4) Kompetence k práci s digitálními technologiemi
5) Kompetence k učení
6) Kompetence sociální a občanské
7) Smysl pro iniciativu a podnikavost
8) Kulturní povědomí a chápání uměleckého vyjádření

Tyto kompetence jsou nutné pro osobní naplnění a rozvoj jedince v průběhu celého života, také jsou základem pro aktivní občanství a participaci ve společnosti a definují i zaměstnanost jedince. Do procesu celoživotního učení jsou, dle Hučínové (2004), zavedeny z toho důvodu, že první kontakt s nimi by měl být již v případě primárního vzdělávání během povinné školní docházky, dále rozvíjen v rámci středních i vysokých škol a poté i v období

vzdělávání dospělých. Jsou společným základem pro systém vzdělávání v takové míře, aby jimi byli ovlivněni žáci, studenti, pedagogičtí pracovníci a učitelé, rodiče, zaměstnanci i zaměstnavatelé. Aktuálním strategickým dokumentem ovlivňujícím vzdělávací politiku České republiky, je již zmiňovaná Strategie 2030+. Jejím cílem je modernizace českého vzdělávacího systému tak, aby se žáci, studenti i dospělí byli schopni adaptovat na rychle měnící se podmínky a situaci na pracovním trhu v 21. století. (MŠMT, 2020)

Celoživotnímu učení přikládá značnou váhu Pavlov (2021). Odkazuje se na vývoj celoživotního učení v rámci života dospělého jedince a jeho profesní dráhy, jakožto i v rámci celé společnosti. V souvislosti s výsledky mezinárodních i národních analýz provedených v minulých letech je zřejmé, že právě důraz na celoživotní učení příznivě ovlivňuje celý proces rozvoje společnosti z toho důvodu, že *„vzdělaní občané jsou předpokladem společenského i ekonomického rozvoje“*. Autor také zastává názor toho, že rozvojem celoživotního učení ve společnosti by se měly zabývat zodpovědné státní orgány a realizovat tak strategickou funkci ve státu.

Dále Pavlov (2021) formuluje myšlenku důležitosti usměrňování vzdělávání dospělých. Dospělý jedinec je přizpůsoben sebevzdělávání neregulativním způsobem, tzn., že se nejlépe učí sám bez vnější kontroly či usměrňování. Sebevzdělávání má ale určité charakteristiky a hranice, které v dnešní dynamické době není možné efektivně absolvovat. Vzhledem k faktu, že dospělý člověk již disponuje určitými vědomostmi, znalostmi a schopnostmi, které získal během svého života, je nutné dokázat tyto nabité kompetence určitým způsobem obnovovat a učit se přizpůsobování novým změnám. Uchopení nových informací a schopností je v dnešní době velmi klíčové pro jedince, kterému je tak usnadněn rozvoj potřebných kompetencí pro první či opakovaný vstup na dynamický trh práce, tak i pro rozvoj vlastní osobnosti. Zároveň tento fakt koresponduje s výše uvedenou myšlenkou o vzdělané populaci, která je zaměřena na pozitivní vliv vzdělané populace k celkovému rozvoji společnosti.

Celoživotní učení lze rozlišit dle několika možných aspektů. Dvořáková a Šerák (2016) specifikují rozdělení do dimenzí z pohledu horizontální a vertikální osy. Za horizontální považují označení *„lifelong learning“*, které symbolizuje výše definované celoživotní učení. V případě vertikálním je zde řeč o pojmu *„lifewide learning“*, což znamená „všeživotní

učení“, které spočívá v pochopení různých zdrojů učení a jejich následné implementaci. Spojení zmíněných označení dle autorů *„umožňuje uvažovat o všech vzdělávacích a učebních aktivitách v průběhu celé životní dráhy člověka“.* Velmi stěžejním dělením celoživotního učení a vzdělávání je dělení dle způsobu edukace na *formální*, *neformální* a *informální*.

Podle Vetešky (2016) je formální vzdělávání realizováno ve školách a školských institucích, tzn. zahrnuje předškolní, základní, střední a vysokoškolské vzdělávání. Disponuje specifickými cíli, funkcemi, formami i způsoby evaluace a výstupem je doklad o absolvování daného studia. Do této oblasti tedy spadá i výše zmíněné výchovné, kariérové i vysokoškolské poradenství, které pracuje s cílovými skupinami v tomto typu vzdělávání. Neformální vzdělávání probíhá mimo školy a školské instituce a jeho cílem je získávání a rozvoj dovedností, znalostí a dovedností pomocí specializovaných kurzů, workshopů, vzdělávacích institucích tomu určených nebo i neziskových organizací. Zahrnuje tedy způsob navyšování určitých kompetencí. Poslední složkou je informální vzdělávání, které Veteška (2016) definuje jako proces získávání a osvojování dovedností, vědomostí a znalostí z prostředí každodenního života jedince. Tyto tři odvětví také specifikují celoživotní učení v rámci počátečního vzdělávání, tzn. před vstupem na trh práce, a také dalšího vzdělávání, které je realizováno po vstupu na pracovní trh.

3 Poradenské služby na vysokých školách v České republice

Vysokoškolské poradenství znamená dle Vendela a Zvarikové (2011) pomoc studentům při zvládání určitých životních situací a zejména role vysokoškolské. Konkrétními situacemi se rozumí studijní, rodinné, vztahové či osobnostní problémy, které společně se studiem vysoké školy formují ve studentu jeho postoj ke své profesní kariéře. Poradenské služby by v tomto případě mely být zaměřeny na oblast studijního poradenství, kariérového poradenství a osobnostního, psychologického poradenství.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2. této práce, poradenství na vysokých školách spadá pod působení andragogického poradenství. Freibergová a kol. (2002) jsou toho názoru, že poskytování poradenských služeb je důležitou pomocnou rukou ve školském systému. Díky službám je možné podporovat osobnost studentů škol, kdy dochází ke tvorbě pozitivního vzdělávacího prostředí studujících s ohledem na jejich vlastní potřeby. Je tak příznivým propojením motivace k učení i řešením životních překážek s integrací a uplatněním do praxe.

Poradenství na vysokých školách je ukotveno v *Zákoně č. 111/1998 Sb., o vysokých školách*, nicméně podle Bláhy (2022) není legislativně dostatečně specifikované, a to zejména z důvodů autonomie vysokých škol a nejednoznačnosti metod a obsahu poradenských služeb ze strany MŠMT. O nejednoznačnosti poskytování poradenských služeb pojednává i Kucharská a kol. (2022). Vysoká autonomie škol a uvedená nejednoznačnost má podle nich za následek značnou odlišnost v poskytování poradenských služeb na českých vysokých školách.

Bližší a konkrétní pravidla poskytování poradenských služeb si tedy stanovují vysoké školy samy a tyto pravidla jsou stanoveny ve vnitřních předpisech školy. AVŠP v roce 2023 vydala dokument Standardy vysokoškolského poradenství, ve kterém specifikuje typy, formy a podmínky vysokoškolského poradenství, definuje klienta, poradce i poradenské pracoviště, včetně práv a povinností všech zúčastněných subjektů.

Příklady standardů vysokoškolského poradenství dle AVŠP (2023):

- Formy poradenského procesu: prezenční/distanční, individuální/skupinové, vedené poradcem/peer-to-peer

- Podmínky poskytovaného poradenství ve vnitřním předpisu vysoké školy: specifikace a rozsah poradenství, ochrana osobních údajů, podmínky pro odmítnutí poradenství, organizačně – administrativní zajištění poradenského procesu, možnosti návazné péče a podání a řešení stížností klientů
- Podmínky pro činnost poradenského pracoviště: prostorové zázemí, technické vybavení, personální zajištění kvalifikovaných pracovníků, finanční zajištění poradenských služeb, možnost navrhování změn a zajišťování opatření apod.

3.1 Možnosti dostupných služeb

Freibergová a kol. (2002) ve své publikaci uvádějí velmi přehlednou strukturu typologie vysokoškolských poraden.

Tabulka 4: Modely vysokoškolských poraden

Model profesní orientace	Profesní rozvoj klientů, diagnostika, volba povolání a zaměstnání
Model personálních služeb	Nábor uchazečů, profesní orientace, řešení finančních problémů
Model akademických záležitostí	Programy pro selhávající studenty
Model psychoterapeutický	Mentální hygiena, psychoterapie
Model školicí	Výcvik poradců, zvyšování kompetencí, školení a postgraduální studium
Model konzultační	Prevence problémů, nikoliv jejich řešení
Model výzkumný	Výzkum a tvorba poraden na VŠ
Model poradenský	Kariérové poradenství, psychoterapie, spojení vzdělávacího, profesního i personálního poradenství

Zdroj: upraveno podle Freibergová a kol. (2002)

Ačkoli se v tomto případě jedná o zdroj publikovaný před více než dvaceti lety, odpovídají zmiňované modely i aktuální situací v prostředí vysokoškolského poradenství. Typy

poradenství, které jsou na vysokých školách poskytovány, realizuje každá vysoká škola dle AVŠP (2023) dle svých možností. Pro srovnání, Kucharská a kol. (2022) uvádí výčet těchto typů poradenství, které se dle jejich slov, v centrech pro studenty vysokých škol nacházejí nejčastěji.

Tabulka 5: Poskytované poradenské služby na vysokých školách v České republice

Poskytované poradenské služby na vysokých školách v ČR	Druh poradenství
Studijní poradenství	Vhodnost studijního programu, zvládání studia, rozvoj kompetencí, řešení překážek apod.
Kariérové poradenství	Volba studijního programu, profesní uplatnění, diagnostika osobnostních a kariérových předp.
Psychologické a speciálně pedagogické poradenství	Osobní, partnerské, rodinné problémy, zvládání stresu, studijní strategie, speciální potřeby apod.
Duchovní poradenství	Zejména na teologických fakultách
Adiktologické poradenství	Prevence a řešení závislostí, intervence a screeningové programy
Další specializované služby	Krizové a psychologické intervence, psychoterapie, farmakologické léčby apod.

Zdroj: upraveno podle Kucharská a kol. (2022)

Mezi témata, která by měla být součástí poradenských procesů pro studenty a absolventy vysokých škol, mimo podporu a rozvoj schopností a dovedností jedince či orientaci na trhu práce, spadá i několik dalších priorit. Jedná se např. o schopnost identifikovat uspokojení ve své aktuální práci či brigádě, učit se ekonomicky myslet, nebát se realizovat různé projekty a také zajistit svou profesní dráhu tak, aby stále respektovala work-life balance a jedinec dokázal předcházet syndromu vyhoření. Patří sem také podpora i tzv. *„gap year“*, což znamená roční přerušení studia vedoucí k možnostem vyzkoušet si dobrovolnickou činnost nebo cestování, což může být také zdrojem nové inspirace své kariéry. (Pýchová, et al., 2020)

3.2 Současný stav poradenských služeb

Bláha (2022) kritizuje stav poradenských služeb tím, že se vysokoškolským poradnám nedostává adekvátní finanční podpory a ohodnocení, a poradny tak využívají fondy a granty MŠMT. I přes tento fakt ale upřesňuje, že 21 z 26 vysokých škol poskytuje poradenské služby, které shledává velice přínosné. Je toho názoru, že v dnešní době není natolik důležité dosáhnout vysokoškolského titulu, ale dokázat rozvinout kompetence jedince a být mu mentorem při výběru volby povolání či studijního oboru nebo překonání vlastních překážek. K tomu v tomto případě dopomáhají zejména poradenská centra vysokých škol a také AVŠP, která vznikla v roce 2008. Neopomíná ani studenty, kteří se v posledních letech snaží vytvářet studentské spolky a napomáhat tak ostatním studentům zvládnout vysokoškolské studium a ve své podstatě nahradit poradenské služby.

Finanční stránka a rozvoj poradenství na vysokých školách je jedním z témat Strategického záměru MŠMT pro vysoké školy v období od roku 2021. V dokumentu spadá problematika do 2. operačního cíle, konkrétně v oddílu 2.G, kde je uvedena myšlenka propagace celoživotního učení prostřednictvím kariérového poradenství ve spolupráci s Úřadem práce ČR. MŠMT (2020) ve strategickém záměru také rozvíjí myšlenku poskytování odborného poradenství v rámci realizace a tvorby strategií v operačním cíli 4.G, který se věnuje tématu mezinárodní spolupráce a také v operačním cíli 5.D, orientovaném na rozvoj lidských zdrojů ve vzdělávacích organizacích. V návaznosti na výše zmíněnou kritiku dle dr. Bláhy, je plánovaný rozvoj poradenství na vysokých školách v dokumentu doplněn pouze jako oblast určena ke zkoumání v třetí části strategického záměru. Téma se v tomto případě orientuje na nesoulad mezi absolventy středních škol a nabídkou studijních oborů a celkových požadavků vysokých škol, kdy si potenciální výzkum určuje za cíl přizpůsobení podoby studia potřebám uchazečů a také kariérové poradenství během volby jejich studijního programu.

Tématu poradenství na vysokých školách a věnuje také Centrum pro studium vysokého školství (dále CPVŠ). To svou filozofií reaguje na stav poradenských služeb v minulých letech a odkazuje na konkrétní situaci poradenství během pandemie covid-19, která dle jejich názoru jasně ukázala, míru prospěšnosti těchto služeb. Centrum se rozhodlo věnovat vysokoškolskému poradenství svou pozornost a hovoří o něm jako o výzkumném tématu. Jejich cílem je ukázat veřejnosti, že poradenství je důležitou a prospěšnou složkou

vzdělávání, které studentům i učitelům poskytuje zpětnou vazbu a řídí se heslem „*bez kvalitního poradenství není kvalitního vysokého školství!*“. (Bláha & Šmídová, nedatováno)

Podle výzkumu CPVŠ z roku 2022, je vysokoškolské poradenství na univerzitách a vysokých školách, které se výzkumu zúčastnily, provozováno pod rektorátem či konkrétní fakultou, disponující více než jedním poradenským pracovištěm. Jednotlivé vysoké školy mají ve svých strategických dokumentech zakotveny vlastní poskytované poradenské služby. Z výsledků výzkumu je zřetelný posun v tématu poradenství na vysokých školách oproti roku 2013 v několika aspektech. Vysoké školy dle výsledků více regulují poradenské činnosti zaváděním organizačních řádů a větší měrou zjišťování kvality poskytovaných poradenských služeb. Dalším aspektem je také více možností poradenských služeb v rámci psychického zdraví a psychoterapie, naopak méně časté je poradenství pro uchazeče o studium či speciálně pedagogické poradenství pro studenty se speciálními potřebami. Poradenské služby jsou na vysokých školách poskytovány v prezenční i distanční formě, která, dle výsledků, zaznamenala velký nárůst zejména z důvodu pandemie covid-19. (Bláha & Šmídová, 2022)

Kucharská a kol. (2022) vnímají rozšíření systému poradenských služeb jako žádoucí. Jako důvody, ovlivňující aktuální situaci v českém vysokém školství, vnímají autoři dopady pandemie covidu-19 na prostředí výuky i životů studentů a vyučujících, zhoršující se socioekonomickou krizi ve společnosti nebo stále probíhající válku na Ukrajině. Jako důležitá témata k aktivnímu řešení považují tyto tři náměty.

1. Ukotvení poradenských služeb do vysokoškolské legislativy
   Kromě již výše uvedeného problému s ukotvením poradenské činnosti v zákonech zmiňují Kucharská a kol. (2022) nedostatečné financování těchto služeb, dále nízkou míru podpory poradenství pro vyučující a samozřejmě také nedostačující počet odborníků věnujících se vysokoškolskému poradenství.
2. Rozšíření povědomí a podpora studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v tzv. „utajení“
   Dalším stěžejní problematikou jsou studenti, kteří jsou určitým způsobem zdravotně znevýhodněni a studují v „utajení“, tzn. neexistuje k jejich studiu formální evidence. U těchto studentů hrozí nedokončení studia, případně opakovaný a neúspěšný nástup

do studia. Do této cílové skupiny spadají i studenti, kteří jsou již rodiči a tím pádem je jejich ekonomická situace značně ztížená.

3. Rozšíření poradenských služeb

   Dle autorů je rozšíření poradenských služeb žádoucí nejen v případě vysokoškolské půdy, nýbrž v celé populaci. Již zmiňované důvody (covid-19, válka na Ukrajině) mají za následek více studentů s psychickými a zdravotními obtížemi, při jejichž řešení zřetelně chybí zdravotničtí odborníci a jejich poradenské, psychologické i psychoterapeutické služby.

Bláha (2022) je toho názoru, že jsou poradenské služby pro studenty vysokých škol ve své podstatě nepostradatelné. S ohledem na vývoj a současnou situaci českého školství je pochopitelné, že jsou studenti v dnešní době více vystavováni stresu, zejména kvůli náročnosti vysokých škol v kombinaci s osobními problémy. Kritizuje nejen pomyslný přechod mezi střední a vysokou školou, kdy dle jeho slov nejsou maturanti se svými studijními výsledky a nabytými kompetencemi dostatečně připraveni na přehnaná očekávání vysokých škol, ale i jakousi lhostejnost vysokých škol k potřebám svých studentů. V těchto momentech je zásah poradenské činnosti více než žádoucí a mohou tak studentům pomoci vysokou školu zvládnout a úspěšně dokončit.

Vybrané univerzity této diplomové práce se v roce 2022 zúčastnily projektu *„Zefektivnění systému studijního a psychologického poradenství vč. poskytování online služeb pro studenty a zaměstnance VVŠ“*, organizovaný Univerzitou Karlovou, který si kladl za cíl zefektivnit poradenské služby, vytvořit jednotné poradenské a také zvýšit informovanost o poskytování těchto služeb. Součástí tohoto projektu byly i další vysoké školy v České republice, jako jsou např. České vysoké učení technické v Praze, Vysoká škola chemicko-technologická, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Mendelova univerzita v Brně, Akademie múzických umění, či Vysoká škola ekonomická v Praze. Dle závěrečné zprávy Univerzity Karlovy bylo cílů projektu dosaženo a veškeré výstupy byly splněny.

4 Současný stav poradenských služeb na vybraných univerzitách

Tato kapitola se věnuje charakteristikám poradenských služeb poskytovaných na Univerzitě Karlově a České zemědělské univerzitě v Praze. Obě vybrané univerzity disponují poradenskými službami a specializovaným poradenským centrem pod rektorátem univerzity, Univerzita Karlova i v rámci jednotlivých fakult. Níže uvedené informace k poskytovaným poradenským službám na obou univerzitách budou v empirické části této diplomové práce sloužit jako podklad pro následnou komparaci v souladu s výsledky výzkumného šetření.

4.1 Česká zemědělská univerzita v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze vznikla v roce 1990 jako Lesnická fakulta. Během 90. let prošla celou řadou změn, včetně několika nových fakult a v roce 1995 změnila název na Českou zemědělskou univerzitu. Jedná se o veřejnou vysokou školu sídlící v pražské městské části Suchdol. Rektorem univerzity je prof. Ing. Petr Sklenička, Csc.. Dle dostupných zdrojů (ČZU, 2020) studovalo k roku 2019 na univerzitě zhruba 19 000 studentů. Univerzita disponuje šesti fakultami a jedním institutem:

- Provozně ekonomická fakulta
- Technická fakulta
- Fakulta životního prostředí
- Fakulta lesnická a dřevařská
- Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů,
- Fakulta tropického zemědělství
- Institut vzdělávání a poradenství

Univerzita nabízí velké množství prakticky i teoreticky zaměřených studijních oborů v bakalářských, magisterských i doktorských studijních programech v návaznosti na specificky orientované fakulty. Nabízí také možnost absolvování univerzity třetího věku nebo celoživotního vzdělávání, koná habilitační řízení a navrhuje jmenování profesorů. Univerzita zůstává se svými absolventy v kontaktu v rámci Klubu absolventů. Na této univerzitě také studuje velké množství zahraničních studentů, pro které jsou napříč fakultami

nabízeny specifické studijní programy v angličtině a také je zde pro studenty otevřena možnost studia v zahraničí v programu Erasmus. (ČZU, nedatováno)

4.1.1 Možnosti poradenských služeb

Co se týče kariérních a poradenských služeb na České zemědělské univerzitě v Praze, studenti mohou využít možnosti kariérního centra. Tzv. Career centrum spolupracuje se studenty, absolventy a také externími firmami, čímž zapojují potenciální zaměstnavatele.

Kariérní centrum funguje na univerzitě od roku 2015 a na svých webových stránkách motivuje studenty k využití služeb a nabízí velké množství možností. Rezervace je možné pomocí rezervačních online systémů či přímého kontaktování jednotlivých odborníků. Odborných poradců je v kariérním centru dle dostupných informací pět. Univerzita o kariérních možnostech, službách a akcích informuje pomocí sociálních sítí a zejména e-mailových zpráv zasílaných každý měsíc na studentské e-maily. (ČZU, nedatováno)

Výčet poskytovaných možností, dle webu ČZU (nedatováno):

1. Konzultace
   Osobní konzultace v prostředí kariérního centra nebo online prostředí aplikace ZOOM, určené všem studentům a absolventům do tří let od ukončení studia
- Kariérové poradenství – kontrola CV, přípravy na pohovor
- Kariérový koučink – testování slabých a silných stránek, test profesní orientace
- Kariérní poradenství pro OZZ – práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců se zdravotním postižením

2. Workshopy – zdokonalování dovedností, příprava na pohovory, revize CV, setkávání s potenciálními zaměstnavateli
- Nabídka workshopů: Jak si hledat a úspěšně najít práce v 21. století?, Side off university, setkání s konkrétními společnostmi, Kariéra s diplomem ČZU, Discover Company, rozvojové workshopy

3. Veletrh pracovních příležitostí – seznámení s různými společnostmi, přednášky a workshopy, možnost oslovení potenciálních zaměstnavatelů, nabídky praxí
4. Pitch Boot camp – dvoudenní akce zaměřena na kariérní rozvoj a rozvoj dovedností pro motivované studenty vedené manažery a odborníky z praxe

Na webových stránkách kariérního centra jsou k dispozici jednotlivé brožury a manuály k tématům tvorby CV a životopisů, efektivnímu hledání zaměstnání a přípravy na pohovor, problematice zaměstnávání osob samostatně výdělečně činných či osob se zdravotním postižením, nebo také základy pracovního práva. Dále webové stránky centra disponují i samostatnou záložkou věnující se firmám a partnerům, které se mohou zapojit do partnerství s univerzitou. Univerzita v tomto případě může zajistit firmám spolupráci se studenty a absolventy, potažmo s potenciálními zaměstnanci těchto firem. (ČZU, nedatováno)

Dle výroční zprávy ČZU z roku 2022 je zřejmé, že univerzita kromě rektorátních poradenských služeb nabízí svým studentům možnost využití studijního poradce, případně v rámci studijních oddělení na jednotlivých fakultách. (ČZU, 2023)

Obrázek 1: Model poradenských služeb na ČZU

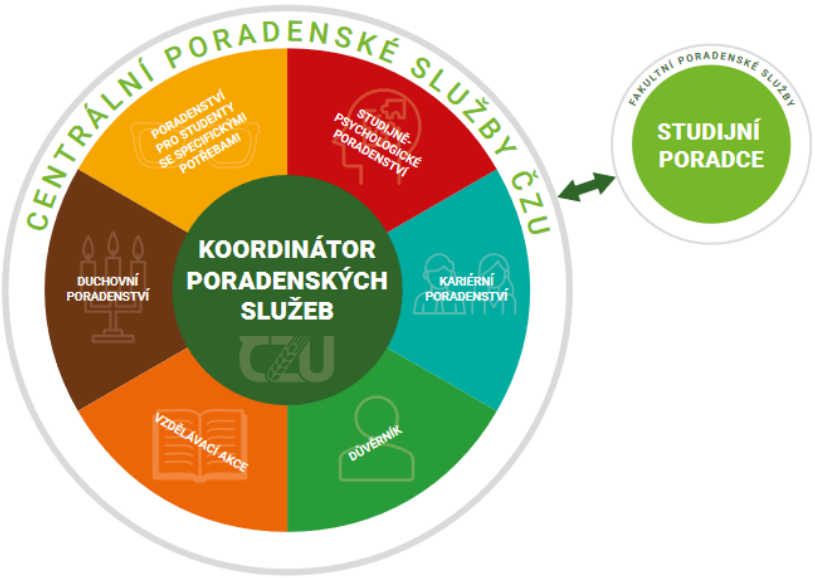

zdroj: Výroční zpráva ČZU 2022

4.2 Univerzita Karlova

Univerzita Karlova v Praze je jednou z nejstarších univerzit v Evropě, v České republice je tou nejstarší a největší univerzitou. Byla založena roku 1348 českým a římským králem Karlem IV., po kterém je také pojmenována. Rektorkou univerzity je prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D. Dle dostupných informací na univerzitě studuje 51 727 studentů v 889 oborech na 17 fakultách. (Univerzita Karlova, nedatováno)

Výčet fakult Univerzity Karlovy:

- Pedagogická fakulta
- Filozofická fakulta
- Právnická fakulta
- Přírodovědecká fakulta
- Fakulta humanitních studií
- Husitská teologická fakulta
- Evangelická teologická fakulta
- Katolická teologická fakulta
- Fakulta tělesné výchovy a sportu
- Matematicko-fyzikální fakulta
- Fakulta sociálních věd
- 1. Lékařská fakulta
- 2. Lékařská fakulta
- 3. Lékařská fakulta
- Lékařská fakulta v Plzni
- Lékařská fakulta v Hradci Králové
- Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

4.2.1 Možnosti poradenských služeb

Poradenství na Univerzitě Karlově je poskytováno ve dvou různých dimenzích. Tou první jsou poradenské služby pod Centrem Carolina. Webové stránky poradenských služeb Centra Carolina nabízí značné množství důležitých informací pro studenty celé univerzity. Mimo výčtu jednotlivých poradenských možností na fakultách lze na webu nalézt informace o duchovním poradenství, krizové a psychologické podpoře mimo Univerzitu Karlovu, nebo články orientující se na problematiku sexuálního a genderově podmíněného obtěžování a násilí. Dále je na univerzitním webu možné získat informace o ombudsmanovi Univerzity Karlovy nebo odkazy na videa a podcasty zaměřené např. na zvládání stresu, techniky mindfulness nebo vyváženého přístupu ke studiu a zaměstnání. (Univerzita Karlova, nedatováno)

Klíčovými informacemi jsou tyto konkrétní možnosti poradenských služeb pod Centrem Carolinum:

1. Psychologická poradna
2. Jednorázová konzultace s psychologem
3. Právní poradna
4. Koučování
5. Rozvoj studijních kompetencí
6. Sociálně-ekonomické poradenství
7. Mindfulness odkazy a informace
8. Podpůrné skupiny
9. Kariérní poradna
10. Centrum péče o duši

Přihlašování na uvedené možnosti probíhá pomocí online rezervačního systému, případně pomocí přímého kontaktování odborníka. Konzultace nebo jiné specifické metody poradenských služeb probíhají prezenčně v prostorách poradny Centra Carolinum, případně online. Odborných poradců je v poradenském systému Univerzity Karlovy cca 20. Službu kariérní poradny umožňuje Kariérní centrum Univerzity Karlovy. Funkcemi kariérního centra je podpora a poradenství studentům i absolventům, zprostředkování informací o trhu práce, kontakt s potenciálními zaměstnavateli nebo kladná prezentace studentů v externím prostředí. (Kariérní centrum UK, nedatováno)

Služby nabízené kariérním centrem dle webu Kariérního centra UK:

1. Kariérní předmět

   Univerzita Karlova vypsala volitelný předmět pro studenty, orientující se na dovednosti potřebné k získání zaměstnání, pochopení a schopnost adaptability na trh práce a rozvoj své vlastní kariéry
2. Kariérní den na UK

   Akce pro studenty zaměřena na tematické přednášky, workshopy, možnost revize CV a životopisů, modelové situace pracovních pohovorů, kariérní poradenství nebo např. i focení profesionálních portrétů pro své CV
3. Kariérní poradna

4. Diagnostika osobnostních a kariérových předpokladů
5. Koučování v rámci Centra Carolinum
6. Fit & Smart Student – cyklus seminářů k podpoře rozvíjení dovedností vhodných pro 21. století
7. Vzdělávání a rozvoj doktorandů
8. Podnikavost na UK
9. Kariéra v institucích EU
10. Nabídky práce a stáží
11. Kariérní služby na fakultách

Na rozdíl od studentů České zemědělské univerzity, kde probíhají poradenské služby na fakultách prostřednictvím studijních oddělení, mohou studenti na Univerzitě Karlově využít poradenské služby přímo v rámci fakultních poraden. Služby jsou poskytovány primárně příslušným studentům, avšak po dohodě je mohou využít i studenti z jiných fakult Univerzity Karlovy.

Tabulka 6: Poskytované poradenství na fakultách Univerzity Karlovy

Husitská teologická fakulta	Odborné a kariérové poradenství, psychoterapie, duchovní poradenství, penitenciární a postpenitenciární poradenství
Právnická fakulta	Psychologické poradenství
1. Lékařská fakulta	Psychologické a psychoterapeutické poradenství, adiktologické poradenství
2. Lékařská fakulta	Psychologické poradenství
3. Lékařská fakulta	Studijní poradenství
Lékařská fakulta v Plzni	Studijní a psychologické poradenství, koučování
Lékařská fakulta v Hradci Králové	Pedagogicko-psychologické poradenství

Farmaceutická fakulta	Psychologické poradenství
Přírodovědecká fakulta	Psychologické poradenství
Matematicko-fyzikální fakulta	Studijní a psychologické poradenství
Filozofická fakulta	Psychologické poradenství
Pedagogická fakulta – akademická poradna	Psychologické, kariérové a studijní poradenství
Fakulta sociálních věd	Psychologické poradenství
Fakulta tělesné výchovy a sportu	Pedagogicko-psychologické poradenství
Fakulta humanitních studií	Využívá možností služeb Pedagogické fakulty či služeb poraden Centra Carolinum

Zdroj: upraveno podle webu Univerzity Karlovy

Podpůrný systém Pedagogické fakulty

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy dle Kucharské a kol. (2022) disponuje podpůrným systémem pro studenty a také zejména pro studenty se speciálními potřebami. Centrálním pracovištěm je Akademická poradna PedF UK. Systém oplývá desíti složkami podpory, každé v každém odvětví se orientuje odborný pracovník univerzity, který je schopen studentu zajistit optimální poradenskou činnost.

- Kontaktní osoba fakulty
- Referent pro uchazeče a studenty se speciálními potřebami
- Kontaktní pracovníci kateder
- Studijní oddělení
- Kabinet pomůcek
- Knihovna
- Oddělení pro vědeckou činnost
- Oddělení pro zahraniční vztahy
- Tutoři, neformální podpora

- Akademická poradna PedF UK

Poslední zmiňovaná Akademická poradna PedF UK byla v roce 2022 začleněna do organizačního řádu fakulty a nabízí studentům možnost využití studijního, osobního, kariérového, partnerského, profesního, psychologického a speciálně pedagogického poradenství, poskytuje také krizovou intervenci a potřebné pomůcky. Další aktivitou poradny je nabídka vzdělávacích programů pro vyučující a zaměstnance, a to zejména pro práci se studenty a žáky se speciálními potřebami.

Empirická část

5 Charakteristika výzkumného šetření

V rámci výzkumné části byl, v závislosti na tématu a rozsahu diplomové práce, zvolen kvantitativní výzkum. Diplomová práce se orientuje na názor a informovanost studentů Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze a cílem výzkumu bylo tedy zjištění daných aspektů a potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz a výzkumných otázek. Kvantitativní výzkum byl zvolen proto, že v tomto případě se jedná o nejvyšší možný dosah, tzn. rozšíření výzkumu na veškeré možné fakulty a instituty obou vybraných univerzit.

Andragogický výzkum má dle Průchy (2014) několik specifických charakteristik. Jedná se o výzkumnou činnost orientovanou na identifikaci a definici předmětu tohoto výzkumu, čímž je andragogická realita. Andragogickou realitu je možné definovat jako proces edukace, do které spadají veškeré edukační situace a procesy, má své specifické edukační konstrukty a disponuje vzdělávacími výsledky a efekty, které je provází. Subjekty, kteří jsou v andragogické realitě v rámci výzkumu zahrnuty, jsou učící se dospělí a edukátoři, kteří vzdělávání jedinců realizují. Andragogický výzkum disponuje různými metodami a přístupy, pomocí kterých je možné zjistit praktickou stránku výzkumného problému.

Kvantitativní výzkum označuje Průcha (2014) jako *„pozitivistický“*, tzn. orientovaný na skutečná a ověřitelná fakta. Vychází z předem formulovaných hypotéz věnujících se přesně definovanému tématu zkoumání. Hypotézy je nutné vyvrátit nebo potvrdit a výsledky, které jsou zjištěny v rámci výzkumu, musí poskytovat oporu pro závěrečnou formulaci veškerých zjištěných faktů. Funkcí kvantitativního výzkumu je tedy verifikace stanovené teorie. Jako výhody tohoto výzkumu uvádí Průcha (2014) možnost výběru velkého vzorku respondentů, rychlý sběr i zpracování dat a také zjištění objektivních a kvantifikovatelných výsledků. Nevýhodou může být např. fakt, že nedochází k osobnímu kontaktu mezi respondenty a výzkumníkem, či nelze zjistit rozmanitost respondentů, jako je tomu u kvalitativního výzkumu.

5.1 Dotazníkové šetření

Pro výzkumnou část diplomové práce byl zvolen elektronický dotazník. Důvodem pro toto rozhodnutí byl fakt, že cílovou skupinou respondentů byli studenti České zemědělské

univerzity a Univerzity Karlovy v Praze. Tzn., v praxi bylo cílem zajistit co největší možnou distribuci mezi studenty v takové míře, aby se dotazník rozšířil, pokud možno na všechny fakulty obou škol, a dotazníkového šetření se mohlo zúčastnit co nejvíce studentů. Pro realizaci výzkumného šetření byla použita platforma Survio.cz. Jedná se o českou webovou stránku, která vznikla v roce 2008 a její funkcí je tvorba dotazníků, jejich následná distribuce, sběr dat, automatické analýzy a možnost celkového vyhodnocení dotazníku. Uživatelé mohou platformu využívat zdarma, avšak pouze se základními možnostmi tvorby i vyhodnocování dotazníků. Tvůrce dotazníku může ale i v základní verzi využít velké množství druhů otázek i možností odpovědí, distribuovat vytvořený dotazník pomocí odkazu či originálního QR kódu a nahlížet do procesu sběru odpovědí. V případě vyhodnocování a zpracování výsledků nabízí platforma možnost velmi přehledné interpretace dat pomocí aplikací Microsoft Excel, Word, PowerPoint, formátu PDF či Google sheets.

Podle Průchy (2014) je při tvorbě dotazníku důležité dodržet několik faktorů – správná konstrukce, přiměřený rozsah a způsob zadávání dotazníku. Průcha (2014) dále uvádí jako výhody dostupnost a snadné zpracování výsledků. V případě nevýhod je velmi pravděpodobná nízká návratnost a potenciální neupřímný přístup respondentů k otázkám.

Výběr otázek do dotazníkového šetření byl zvolen v souladu se zaměřením výzkumného šetření tak, aby bylo možné pomocí výsledků odpovědět na výzkumné otázky a potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy. Užité otázky v elektronickém dotazníku rozřadily výzkum do 3 specifických částí, kdy v první z nich bylo záměrem zjistit obecné, avšak klíčové informace o respondentech. Ve druhé části byly otázky formulované takovým způsobem, aby byla zjištěna informovanost a celková využitelnost poradenských služeb. Na tuto část navazoval třetí úsek, obsahující více rozmanité množství otázek určené pro zjištění názoru studentů o průběhu využití poradenských služeb na jejich univerzitách.

5.2 Charakteristika respondentů

Cílovou skupinou výzkumného šetření byli studenti vysokých škol, případně jejich absolventi. Studenti vysokých škol se dle Průchy (2014) řadí do cílových skupin, u kterých probíhá andragogická realita – prostředí a situace, v nichž jsou „načleněny“ dospělé subjekty do procesů edukace (učení a vzdělávání) a v nichž se používají edukační konstrukty a vznikají vzdělávací výsledky a efekty.

Konkrétně je tato diplomová práce zaměřena na studenty i absolventy Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze, jejich informovanost o poradenských službách a také využití těchto služeb. Studenty univerzit jsou dospělí lidé, kteří jsou zapsáni v denních či kombinovaných studijních programech v rámci fakult jednotlivých univerzit. Průcha a Veteška (2014) definují vysokoškolského studenta jako fyzickou osobu, splňující podmínky přijetí stanovené konkrétní vysokou školou, studující v akreditovaném studijním programu vysoké školy. Absolventem vysoké školy se rozumí dospělý člověk, který již studium na vysoké škole ukončil a disponuje vysokoškolským diplomem.

Studenti mohou být zapsáni v akreditovaném studijním oboru v rámci prezenčního či kombinovaného studia. Prezenčním studiem se rozumí denní forma studia, kdy student dochází na konkrétně stanovené výukové hodiny dle rozvrhu, obvykle každý týden během semestru. Kombinované studium probíhá dle Průchy a Vetešky (2014) doma, ke studium využívají studenti různé studijní opory a výuka probíhá pouze v celodenních výukových blocích realizovaných několikrát v rámci jednoho semestru. Tato forma studia je většinou přisuzována jedincům, kteří již vstoupili na pracovní trh a dochází tak ke kombinaci studia a výkonu zaměstnání. Z biodromálního hlediska, které popisuje Pavlov (2018), lze také předpokládat, že se výzkumného šetření, věnujícímu se této konkrétní problematice, zúčastní spíše respondenti, kteří ještě na pracovní trh nevstoupili, stále jsou ve studijním procesu a rozhodují se nad svou profesní dráhou. Na studenty prezenční formy studia působí prostředí univerzity, z důvodu většího množství času stráveného ve škole, ve větší míře, než na studenty v kombinovaných studijních oborech. Ti jsou již také v rámci své profesní kariéry určitým způsobem ukotveni a poradenské služby tedy nemusí být tématem jejich zájmu.

5.3 Validita, reliabilita, etika výzkumu

Dotazník za dobu jeho otevřenosti k vyplnění navštívilo 221 respondentů. 103 odpovědí bylo zaznamenáno, 118 respondentů dotazník nevyplnilo. Z tohoto hlediska dosáhl elektronický dotazník úspěšnosti 45,9 %. 51,5 % respondentů dotazník dokončilo v časovém rozmezí 2-5 minut, 37,6 % respondentů jej vyplnilo v čase 5-10 minut a 10,9 % respondentů dotazník odeslalo po 10-30 minutách. V tomto případě je vzorek respondentů, kteří se výzkumu zúčastnili, definován jako N = 100. 3 respondenti byli z výzkumného šetření z důvodu nevyhovění podmínek účasti ve výzkumu vyřazeni. Podmínkou cílové skupiny výzkumného

šetření bylo studium či ukončené studium v rámci vybraných univerzit. Vyřazení tři respondenti byli studenty jiných vysokých škol. Tuto informaci studenti podali přes otevřené otázky v první empirické oblasti výzkumu, kde bylo cílem charakterizovat fakultu a studijní obor, z kterého studenti pochází.

Vzhledem k charakteristice výzkumného šetření a jejích respondentů, byl elektronický dotazník otestován na konkrétním čísle respondentů pro zajištění validity celkového výzkumu. Okruh respondentů, kteří se zúčastnili testovacího šetření pro výzkum, tvořilo 5 studentů studijního programu Andragogika a management vzdělávání při Katedře andragogiky a managementu vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Výsledky vyplývající z předvýzkumu poskytly adekvátní zpětnou vazbu, na jejímž základu byl, po drobných úpravách složení otázek, realizován celkový kvantitativní výzkum pro široké spektrum respondentů z řad studentů vybraných univerzit. Výsledky výzkumného šetření nemohou být zobecněny z důvodu nereprezentativního vzorku respondentů.

Respondenti byli před zahájením vyplňování dotazníku ujištěni v úplnou anonymitu v online prostředí během účasti ve výzkumném šetření. Průvodním textem proběhlo také seznámení respondentů s cíli výzkumného šetření i s celkovým zaměřením diplomové práce. Dále byli respondenti informováni o průběhu sběru dat a jejich následné interpretace pouze v rámci této diplomové práce. Vyplněním, a tedy aktivní participací v prostředí elektronického dotazníku, souhlasili s jejich účastí ve výzkumném šetření a se zpracováním poskytnutých dat, v souladu se zachováním autorských práv.

5.4 Výzkumný problém

Diplomová práce je zaměřena na problematiku andragogického, konkrétně vysokoškolského poradenství. Po prostudování odborné literatury k tomuto tématu bylo zjištěno, že v současné době chybí informace o poskytovaném poradenství na českých vysokých školách. Publikace, které se poradenství na vysokých školách věnují, jsou velmi často zastaralé a výzkumy probíhající v takových dobách již nevypovídají o aktuální situaci v této problematice. V tomto ohledu také nejsou k dispozici aspekty, jako je zpětná vazba studentů vysokých škol na poskytované služby a celkovou otázku propagace těchto služeb.

V kontextu výše uvedeného byl výzkumný problém stanoven takto: Jaké jsou rozdíly v poradenských službách poskytovaných na Univerzitě Karlově a České zemědělské univerzitě v Praze s důrazem na aspekty ovlivňující informovanost ke studentům?

5.5 Výzkumný cíl

Cílem výzkumu v rámci dotazníkového šetření je popsat aktuální stav a celkovou využití poradenských služeb a identifikovat aspekty ovlivňující informovanost studentů Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze. Dalším cílem výzkumného šetření je komparovat výsledky dle odpovědí respondentů vybraných univerzit.

5.6 Výzkumné otázky

Na základě výzkumného problému a výzkumných cílů, definovaných v předchozích kapitolách, byly stanoveny tři výzkumné otázky řešící danou problematiku. Otázky jsou formulovány tak, aby pokryly jednotlivá výzkumná témata a určily tak směr výzkumného šetření. Vzhledem k zaměření a cílům diplomové práce je první otázka orientována na celkový názor respondentů na poradenské služby a kariérní akce, které jejich univerzita nabízí. Tématem druhé výzkumné otázky jsou faktory, které ovlivňují frekvenci návštěvnosti a míru informovanosti studentů o poskytovaných službách. Třetí otázka se zabývá komparací poradenských služeb na vybraných univerzitách.

Formulované výzkumné otázky:

1. Jaký je názor studentů na dostupnost a možnosti nabízených poradenských služeb a tematických akcí zajišťovaných poradenskými odděleními jejich univerzit?
2. Které faktory ovlivňují frekvenci návštěvnosti poradenských služeb a míru informovanosti studentů o poskytovaných poradenských službách?
3. Jakým způsobem se liší poradenské služby vybraných univerzit a na které z nich jsou poskytované služby více využívané?

5.7 Hypotézy

Hypotézou se dle Průchy a Vetešky (2014) rozumí *„formulovaná domněnka“*, symbolizující určité tvrzení o předpokládaném nebo předpovídaném zjištění, které je cílem výzkumu. Formulace hypotézy zajišťuje verifikaci, tzn. možnost hypotézu potvrdit či vyvrátit. Funkce

hypotézy je velmi důležitou složkou výzkumu, v tomto případě se jedná o řízení celého procesu.

Důvody pro stanovení následujících hypotéz vychází z prostudování odborné literatury v teoretické části této práce, ke konkrétní formulaci hypotéz přispěla zejména kapitola 4. V této kapitole byly prostudovány možnosti poradenských služeb Univerzity Karlovy i České zemědělské univerzity v Praze, nabídka poradenských služeb a jiných aktivit, jejich dostupnost a celkový poradenský systém. Inspirací pro stanovení následujících hypotéz byl mj. sborník z konference „*Vysokoškolské poradenství – aktuální výzvy a trendy*“ (Kucharská & kolektiv, 2022), po jehož celkovém prostudování byly tedy stanoveny tyto tři hypotézy týkající se zmíněné problematiky a aktuálních výzev.

1. Studenti Univerzity Karlovy využívají poradenské služby více, a to z důvodu většího množství humanitně zaměřených oborů, které nemají natolik zjevné konkrétní uplatnění na trhu práce
2. Studenti nejsou svými univerzitami dostatečně informováni o poradenských službách a tematických akcích, které příslušná poradenská oddělení nabízí, což má za následek nízkou využitelnost poradenských služeb
3. Studenti, kteří využili poskytované poradenské služby, shledávají absolvované konzultace jako efektivní a přínosné pro volbu jejich profesního zaměření po dokončení studia

První hypotéza vychází ze zjištění faktu, že na Univerzitě Karlově studuje více studentů než na České zemědělské univerzitě v Praze, a také je zde více humanitně zaměřených oborů, které mohou vybízet k případné změně oboru či jiné profesi. Touto hypotézou je zamýšlen fakt, že Univerzita Karlova, mimo specializovaných, např. lékařských, právnických či matematických oborů, nabízí velké množství učitelských nebo filozofických oborů, které mohou mít velmi proměnlivé možnosti uplatnění a z tohoto důvodu zde může docházet ke změnám. Oproti tomu, Česká zemědělská univerzita v Praze disponuje více specializovanými obory, jako je tomu např. v případě fakult lesnické a dřevařské, technické anebo provozně ekonomické. Tzn. tyto obory se zdají být studovány spíše studenty, kteří jsou si již svou studijní, popř. profesní volbou, jisti. Druhá hypotéza je formulována na základě dvou skutečností. První skutečnost představují mé subjektivní domněnky a

zkušenosti, jakožto studentky Univerzity Karlovy a absolventky České zemědělské univerzity v Praze. Vzhledem k tomuto faktu mám určité vlastní srovnání obou univerzit i poradenských služeb a také mám o tuto problematiku zájem. Druhá rovina symbolizuje názory studentů v případě obou univerzit, zjištěných již v minulosti před zahájením výzkumu a také celkovou rešerši aktuální situace poradenských služeb ve vysokoškolském prostředí. V případě třetí hypotézy se jedná o názor, že jsou studenti, kteří poradenských služeb využili, s absolvovanou konzultací spokojeni. Hypotéza si tedy zakládá na skutečnosti, že jsou poradenské služby kvalitní, tzn. zastávají svou funkci efektivně, a studenti mají s využitím těchto služeb pozitivní zkušenosti. Východiska hypotéz a výsledky výzkumného šetření budou vyhodnoceny v kapitolách 8 a 9.

6 Sběr dat a výběr respondentů

Vzhledem k zaměření kvantitativního výzkumu, byl odkaz na vyplnění elektronického dotazníku distribuován pomocí sociálních sítí, konkrétně v prostředí aplikace Facebook, a studijních skupin, které se na této aplikaci nachází. Pro co nejvyšší možné rozšíření elektronického dotazníku jsem se do takových studentských skupin jednotlivých fakult připojila, abych zaručila rozšíření odkazu na vyplnění dotazníku do těchto skupin. Při každém vstupu do skupiny jsem odůvodnila svou žádost o přijetí mezi studenty ve skupině a také jsem žádost připojila ke každému sdílenému odkazu k vyplnění.

Elektronický dotazník byl vytvořen v prostředí online platformy Survio.cz, která disponuje značným množstvím možností výběru otázek. Dotazník se skládal ze 30 cílených otázek, adekvátním k tématu zaměření diplomové práce. Dotazník byl sestaven jako polostrukturovaný. Obsahoval zejména otázky uzavřené čili škálového typu nebo odpověď ano/ne. Pro zjištění některých konkrétních dat byly využity otevřené otázky. Dále byly také použity otázky, ve kterých je možné volit více odpovědí. Důvodem zvolení i těchto otázek bylo zohlednění na potenciální respondenty, kteří mohli využít poradenské služby vícekrát. V závislosti na typu otázek byl rozčleněn do tří segmentů – obecné informace, znalost poskytovaných poradenských služeb a dále jejich využitelnost. Přímý odkaz na dotazníkové šetření byl rozeslán pomocí sociální sítě Facebook a respondentům zůstal otevřen po dobu jednoho měsíce, tzn. v období 5. února 2024 až 5. března 2024.

V úvodním listu dotazníku byli respondenti seznámeni se mnou, jako autorkou tohoto dotazníku a také o tématu diplomové práce. S žádostí o vyplnění dotazníku byli respondenti ujištěni v anonymní průběh jejich účasti ve výzkumném šetření. První segment obsahoval obecné otázky, jako je pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, dále aktuální ročník, konkrétní fakultu i obor studia a také výběr univerzity. Druhý segment se orientoval na informovanost respondentů ohledně poradenských služeb na jejich univerzitách a třetí, závěrečný segment, byl určen pro respondenty, kteří možnosti poradenského procesu využili. Závěr šetření umožnil respondentům vyjádřit se k tématu či absolvovanému dotazníkovému šetření.

7 Interpretace získaných dat

Výzkumného šetření se zúčastnilo 103 respondentů. Pro vyhodnocení výzkumu však byly využity odpovědi 100 respondentů, 3 respondenti byli z výzkumu vyřazeni. V rámci zaměření diplomové práce jsou zde tedy vyhodnoceny obecné výsledky výzkumu. Jednotlivé části elektronického dotazníku byly rozděleny do tří tematických segmentů, z nichž každý z nich charakterizuje konkrétní problematiku. Jedná se o obecné informace o respondentech, dále informovanost a využitelnost poradenských služeb a zkušenosti s poradenskými službami.

7.1 Obecné informace o respondentech

První empirickou částí výzkumu v prostředí elektronického dotazníku byly tzv. obecné informace o respondentech. Tyto představuje pohlaví a věk respondentů, dále nejvyšší dosažené vzdělání a informace o konkrétním studiu respondentů. Tzn. aktuální ročník studia, výběr univerzit, fakulty i studijního oboru. V rámci výzkumných otázek jsou u příslušných témat uvedeny i rozdíly mezi jednotlivými univerzitami.

Pohlaví respondentů

Dle získaných dat plynoucích z výsledků vyplnilo dotazník více žen než mužů, a to konkrétně 74 %. Respondentů mužského pohlaví odpovědělo 25 % z celkových 100 % respondentů.

Graf 1: Pohlaví respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Žena	74	74,0%
Muž	25	25,0%
Nechci odpovídat	1	1,0%

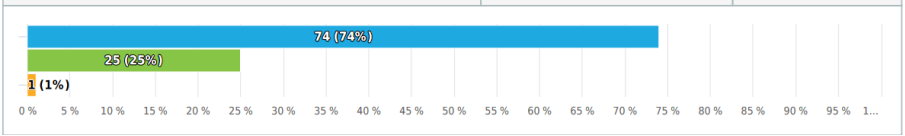

Zdroj: vlastní zpracování – Survio.cz

Věk respondentů

Dotazník byl sestrojen tak, aby pokryl možné věkové kategorie respondentů, tzn. studentů, popř. absolventů vybraných vysokých škol. Největší počet respondentů se pohyboval ve

věku od 18 do 23 let a představoval tak 58 % respondentů. Druhý největší podíl tvořila skupina respondentů ve věku od 24 do 30 let, která spadala pod 36 % z celkových 100 %. Dále 5 respondentů odpovědělo, že se jejich věk pohybuje mezi 31 a 40 lety a pouhý jeden respondent uvedl svůj věk v rozmezí 41 až 50 let.

Graf 2: Věk respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
18 - 23	58	58,0%
24 - 30	36	36,0%
31 - 40	5	5,0%
41 - 50	1	1,0%
50 a více	0	0,0%

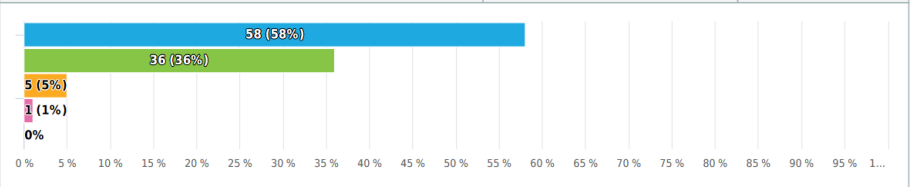

Zdroj: vlastní zpracování – Survio.cz

Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvíce respondentů je dle výsledků v aktuálním čase studenty bakalářského studia. Důvodem tohoto zjištění je fakt, že 51 % respondentů odpovědělo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je středoškolské. V tomto případě je možné z výsledků vyvodit závěr, že studentem bakalářského studia je i jeden respondent, který označil jako své nejvyšší dosažené vzdělání absolutorium vyšší odborné školy. Respondentů s nejvyšším vzděláním bakalářským bylo 41 % a 7 respondentů absolvovalo magisterské studium.

Graf 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Středoškolské	51	51,0%
Ukončené vzdělání na vyšší odborné škole	1	1,0%
Bakalářské	41	41,0%
Magisterské	7	7,0%
Doktorské	0	0,0%

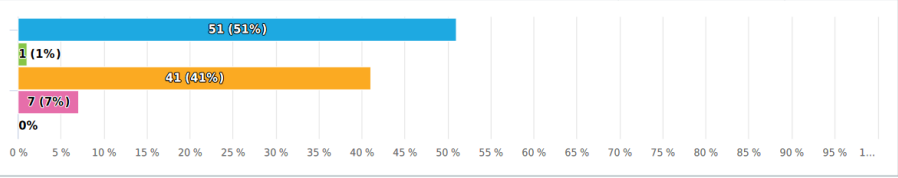

Zdroj: vlastní zpracování – Survio.cz

Ročník studia

Nejvíce respondentů uvedlo jako aktuální ročník studia třetí ročník, konkrétně 30 % respondentů z celkových 100. Ve druhém ročníku studuje 25 % respondentů, 17 % respondentů je studenty prvního ročníku, v závěrečném ročníku se nachází dle výsledků 12 % respondentů a ve čtvrtém ročníku celkem 10 % respondentů. 6 dotázaných respondentů uvedlo, že jsou již absolventy jedné ze dvou vybraných univerzit.

Graf 4: Ročník studia respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1. ročník	17	17,0%
2. ročník	25	25,0%
3. ročník	30	30,0%
4. ročník	10	10,0%
5. ročník	12	12,0%
Absolvent	6	6,0%

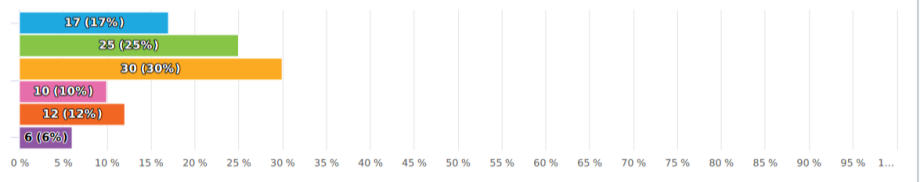

Zdroj: vlastní zpracování – Survio.cz

Univerzita

Univerzitu Karlovu studuje, popř. absolvovalo, celkem 60 % respondentů. 40 % respondentů je z řad České zemědělské univerzity v Praze.

Graf 5: Univerzita

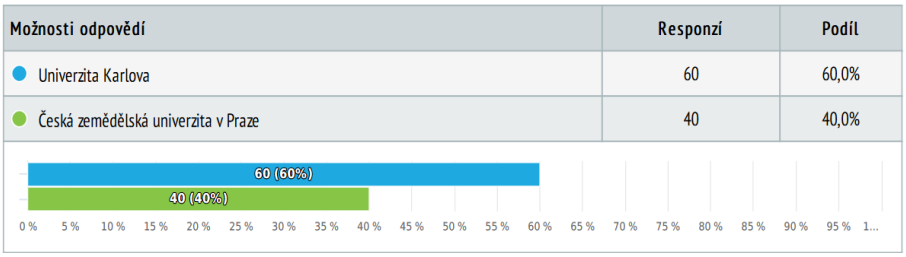

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Fakulta

Otázky týkající se aktuálního studijního stavu byly koncipovány jako otevřené. Důvodem bylo velké množství fakult a nabízených oborů na obou univerzitách.

V případě České zemědělské univerzity v Praze se dotazníkového šetření z celkových 40% zúčastnilo 23 respondentů z Provozně ekonomické fakulty, 6 respondentů z Fakulty agrobiologie, potravinářských a přírodních zdrojů, dále 4 respondenti z Technické fakulty, 4 respondenti z Institutu vzdělávání a poradenství, 2 respondenti z Fakulty lesnické a dřevařské, a jeden respondent z Fakulty životního prostředí.

Bereme-li v potaz data získané v předchozí otázce, respondentů z Univerzity Karlovy odpovědělo 60 %. Nejvíce respondentů studuje či studovalo Pedagogickou fakultu, konkrétně 29 z celkových 60 %. Dále se výzkumu zúčastnilo 13 respondentů z Filozofické fakulty, 6 respondentů z Přírodovědecké fakulty, 4 respondenti z fakulty Husitské teologické, dále 3 respondenti z lékařských fakult, 3 respondenti z Právnické fakulty a 2 respondenti z Fakulty sociálních věd.

Studovaný obor

Pomocí otevřené otázky měli respondenti možnost popsat jimi studovaný obor. Z celkových 100 % odpovědí uvedlo např. 12 respondentů jako svůj obor Andragogiku a management vzdělávání. Největší zastoupení měl v dotazníku obor Podnikání a administrativa na Provozně ekonomické fakultě, který studuje nebo studovalo 19 % respondentů. 9 % respondentů odpovědělo, že studují učitelské obory na Pedagogické fakultě. 5 % respondentů uvedlo obor Sociální práce, spadající pod Husitskou teologickou fakultu. Dále se věnuje tématu speciální pedagogiky 5 % respondentů, 4 % respondentů studuje nebo

absolvovalo obor Kariérové poradenství a vzdělávání na Institutu vzdělávání a poradenství. Dalšími obory, které jsou z výsledků dotazníku k dispozici, jsou např. Aplikovaná ekologie, Chov koní, Demografie, Germanistika, Informatika, Lesní inženýrství, Mediální studia, Právo a politologie, Psychologie, Všeobecné lékařství anebo Zubní lékařství. Tyto obory měly zastoupení zbývajících 46 % odpovědí.

7.2 Informovanost a využitelnost

Druhý segment označuje určité množství otázek týkajících se informovanosti o poradenských službách a kariérních akcích na univerzitách. Do tohoto tématu spadají také aspekty informačních zdrojů, ze kterých se respondenti o poradenských službách dozvěděli či nikoli. Dále bylo cílem v tomto segmentu zjistit, kolik procent respondentů se kariérních akcích zúčastnilo a také kolik procent respondentů využilo přímo poradenských služeb nabízených jejich fakultou.

Zajímáte se aktivně o Vaši profesní dráhu a kariérní směřování?

Z celkových 100 % respondentů odpovědělo 42 % pozitivně, označili tak možnost, že se spíše zajímají o svou profesní dráhu. Zcela kladně na tuto otázku odpovědělo 40 % respondentů. Tuto skupinu tedy představuje 40 respondentů, kteří se o svoji profesní dráhu a kariéru aktivně zajímají. 12 % respondentů z celkového počtu se o své kariérní směřování spíše nezajímá a zbylých 6 % respondentů se ke své profesní dráze vyjádřilo neutrálně.

Graf 6: Zájem o kariérní směřování

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Určitě ano	40	40,0%
Spíše ano	42	42,0%
Nevím	6	6,0%
Spíše ne	12	12,0%
Určitě ne	0	0,0%

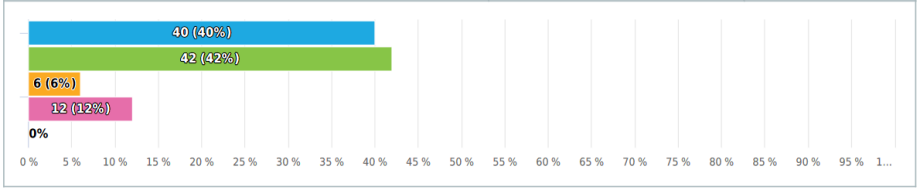

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Co si představíte pod pojmem vysokoškolské poradenství?

V případě otázky orientované na téma vysokoškolského poradenství z pohledu respondentů byla opět zvolena otevřená otázka. Respondenti tak mohli v rámci dotazníku sdělit, které aspekty by od poradenství na vysoké škole očekávali. Velmi často se objevovala témata kariérového, psychologického a studijního poradenství, respondenti od poradenských služeb očekávají zejména pomoc při studiu, hledání zaměstnání a studijních oborů. Jako příklad odpovědi k tomto tématu uvádím výpověď respondenta č. 4: *„Instituce, která mi poradí ohledně úspěšného zvládnutí studia nebo při překonávání překážek ve studiu“,* nebo výpověď respondentky č. 62: „*Pomoc se studiem (prodlužování studia, ukončení studia, přesouvání předmětů, nahrazování předmětů (např. pro Erasmus studenty)), pomoc s výběrem navazujícího studia, pomoc s pracemi (např. s bakalářskou prací), psychická, nebo dokonce psychologická podpora“.* Také je od poradenství respondenty očekáváno místo pomoci, na které se mohou kdykoli obrátit, o čemž svědčí i odpověď respondenta č. 92: *„Vysokoškolské poradenství si představuji jako místo, kde mi jsou schopni pomoct víceméně s čímkoliv, co se týká školy, ale bohužel nedokážu přesněji říct, protože jsem se s tím ještě nesetkala.“.* V neposlední řadě si poradenské služby představují i jako pomocnou ruku zejména pro studenty prvních ročníků a také pro studenty se speciálními potřebami, o čemž vypovídá i odpověď respondenta č. 27: *„Především poradenství týkající se výběru oboru, průběhu studia, prostě studijní oddělení. Poté poradenství pro studenty se speciálními potřebami – adhd, add, poruchy spektra, deprese, úzkosti, ... V neposlední řadě pro všechny studenty procházející si těžkým obdobím, či pro studenty, kteří stále neví, jak se učit atd“*. Z těchto výsledků je možné vyvodit závěr, že respondenti shledávají poradenské služby zejména jako možnost studijního oddělení, jehož funkcí je pomoc při řešení studijních aspektů.

Jak by podle Vás mělo poradenství vypadat a co by mělo obsahovat?

Tato otázka byla koncipována formou výběru z více možných odpovědí. Jedná se tak o doplněk k předchozí otázce. 90 respondentů se shodlo na tématu pomoci studentům při řešení studijních a osobních problémů. Dále respondenti v 67 % a 66 % odpovědí uvedli, že poradenské služby by dle nich měly poskytovat poradenství v případě volby profesní dráhy po absolvování studia a také nabízet studentům možnosti pracovních příležitostí. 53

respondentů odpovědělo, že náplní poradenských služeb je dle výsledků volba studijního oboru a také testování osobnosti. 37 respondentů zvolilo téma psychoterapie, 23 respondentů péči o absolventy.

Graf 7: Obsah poradenských služeb

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Pomoc studentům při řešení studijních a osobních problémů	90	90,0%
Volba studijního oboru	53	53,0%
Volba profesní dráhy po ukončení studia	66	66,0%
Testování osobnosti (silné a slabé stránky, dovednosti, předpoklady...)	53	53,0%
Psychoterapie	37	37,0%
Nabídka pracovních příležitostí pro studenty	67	67,0%
Péče o absolventy	23	23,0%
Jiná	2	2,0%

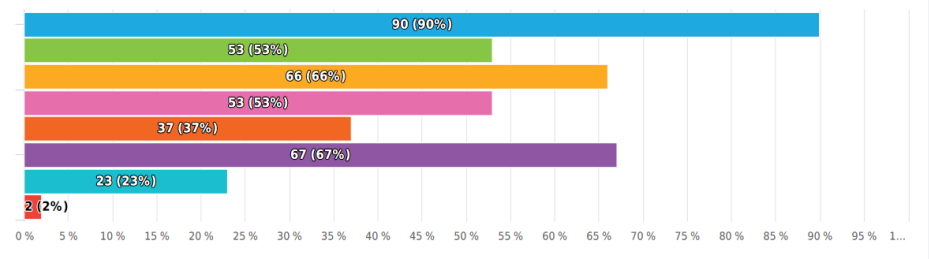

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Víte o možnosti využití poradenských služeb, které poskytuje Vaše univerzita?

V případě informovanosti o poskytovaných poradenských službách na obou univerzitách bylo užitím dichotomické otázky zjištěno, že je s touto skutečností seznámeno 59 % respondentů z celkových 100 %. 41 % respondentů odpovědělo záporně.

Graf 8: Informovanost respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano	59	59,0%
Ne	41	41,0%

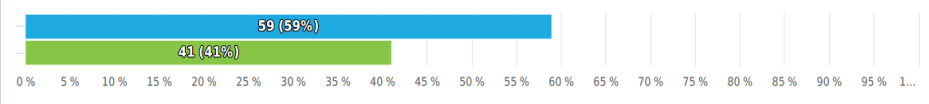

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Respondentů z České zemědělské univerzity odpovědělo na tuto otázku celkem 40 respondentů. 23 respondentů, tzn. 57,5 % z nich uvedlo, že o poskytovaných službách na jejich univerzitě jsou seznámeni a vědí, že je možné tyto služby využít. 17 respondentů, tzn. 42,5 % respondentů na tuto otázku odpovědělo záporně a o poradenských službách v tomto případě neví.

Graf 9: Informovanost respondentů České zemědělské univerzity v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano	23	57,5%
Ne	17	42,5%

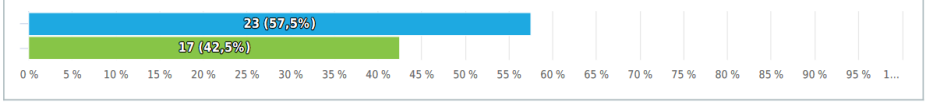

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

V případě Univerzity Karlovy byly získány obdobné výsledky, co se týče informovanosti. Celkově odpovědělo 60 respondentů, z nichž 36 respondentů, tzn. 60 %, uvedlo, že jsou si vědomi poradenských služeb na jejich univerzitě. 24 respondentů, tzn. 40 % z celkového počtu respondentů, není o poradenských službách na univerzitě informováno.

Graf 10: Informovanost respondentů Univerzity Karlovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano	36	60,0%
Ne	24	40,0%

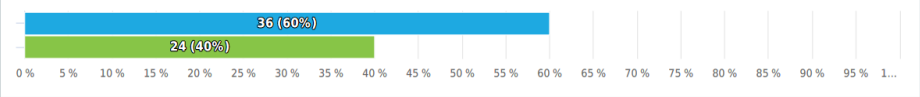

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Ze srovnání je tedy možné vyvodit závěr, že informovanost na obou univerzitách dosahuje stejných procentuálních podílů. Studenti jednotlivých škol jsou tedy o poradenských službách převážně srozuměni, avšak informovanost je spíše vyvážená.

Pomocí kterých prostředků jste se o poradenských službách na Vaší univerzitě dozvěděl(a)?

V případě této otázky byl opět zvolen výběr z více možných odpovědí. Co se týče informací o poskytovaných službách, 39 % respondentů hledalo na sociálních sítích, 37 % respondentů v prostředí univerzitního webu, 33 % respondentů se dozvědělo o službách z univerzitního e-mailu. 20 % respondentů zprostředkovali informace jejich vyučující, v případě 16 % respondentů proběhla informovanost o službách mezi spolužáky. 18 % dotázaných odpovědělo, že hledali informace samostatně. Velmi zastoupenou odpověď „jiná" zvolilo 20 % respondentů, avšak svoji odpověď, i přes možnost odpovědi přes textové okno, nespecifikovali.

Graf 11: Prostředky informovanosti respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	37	37,0%
Sociální sítě	39	39,0%
Univerzitní e-mail	33	33,0%
Kariérní dny a další akce	8	8,0%
Spolužáci	16	16,0%
Pedagogové	20	20,0%
Hledal(a) jsem informace sám / sama	18	18,0%
Jiná	20	20,0%

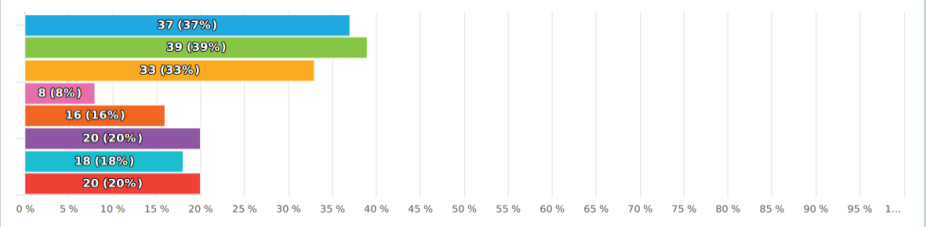

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Nejvyšší podíly odpovědí respondentů z České zemědělské univerzity v Praze se pohybovaly na informacích o poradenských službách zprostředkovaných univerzitním e-mailem, sociálními sítěmi, dále univerzitním webem a také ze strany vyučujících. Tyto odpovědi označilo celkem 49 respondentů. 10 % respondentů využilo neutrální odpovědi „jiná", 6 % respondentů hledalo informace samostatně. 4 respondenti, tzn. 10 %, se o

poradenských službách dozvěděli pomocí absolvovaných kariérních akcí na univerzitě a 7,5 % respondentů je o poradenských službách informováno spolužáky.

Graf 12: Prostředky informovanosti respondentů České zemědělské univerzity v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	11	27,5%
Sociální sítě	13	32,5%
Univerzitní e-mail	14	35,0%
Kariérní dny a další akce	4	10,0%
Spolužáci	3	7,5%
Pedagogové	11	27,5%
Hledal(a) jsem informace sám / sama	6	15,0%
Jiná	10	25,0%

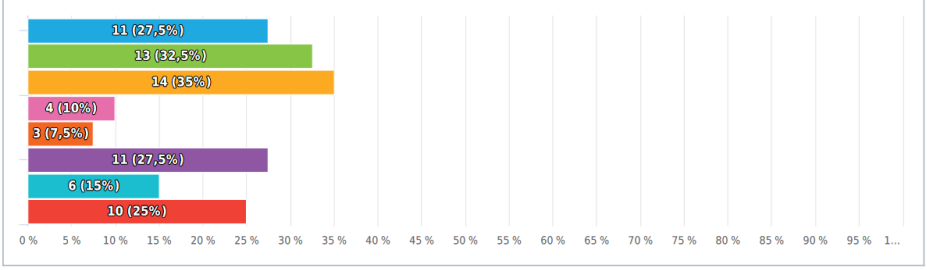

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Z výsledků odpovědí respondentů studujících na Univerzitě Karlově vyplývá, že 43,3 % z nich je informováno o poradenských službách pomocí univerzitního webu a také sociálních sítí. 19 % respondentů uvedlo, že k jejich informovanosti o službách přispívají univerzitní e-maily. V obdobných podílech poté respondenti zvolili možnosti spolužáků, individuálního hledání zdrojů informací a také jejich vyučujících. Tzn. 20 % respondentů vyhledává příslušné informace samo, 21,7 % respondentů poté informace získalo od svých spolužáků. 15 % respondentů využilo možnosti informací od svých vyučujících, oproti tomu 16,7 % respondentů svou odpověď nespecifikovalo.

Graf 13: Prostředky informovanosti respondentů Univerzity Karlovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	26	43,3%
Sociální sítě	26	43,3%
Univerzitní e-mail	19	31,7%
Kariérní dny a další akce	4	6,7%
Spolužáci	13	21,7%
Pedagogové	9	15,0%
Hledal(a) jsem informace sám / sama	12	20,0%
Jiná	10	16,7%

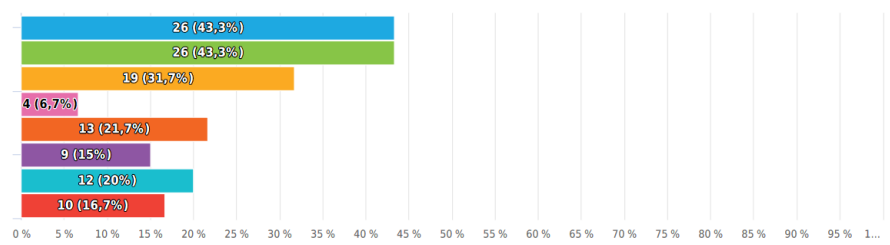

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Zajímal(a) jste se někdy o poradenské služby na Vaší univerzitě?

Z celkových 100 % respondentů v případě zájmu o poradenské služby uvedlo pouze 27 % respondentů kladně. 73 % respondentů se dle obecných výsledků o poradenské služby nezajímalo.

Graf 14: Zájem respondentů o poradenské služby

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano	27	27,0%
Ne	73	73,0%

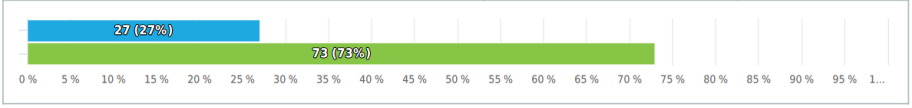

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Dle odpovědí respondentů z jednotlivých univerzit je zřejmé, že zájem o poradenské služby je v obou případech velmi podobný. Na České zemědělské univerzitě v Praze projevilo o poskytované poradenství zájem 10 respondentů, ostatních 30 respondentů z celkových 40 se o tyto služby nezajímalo. Procentuálně se na této univerzitě o poskytované služby zajímalo

25 %, 75 % nikoliv. Pro srovnání, respondentů z Univerzity Karlovy, kteří během svých studií vyhledali poradenské služby, je dle výsledků 17, což v procentech činí 28,3 % z celkových 60 respondentů. 71,7 % respondentů z této univerzity odpovědělo záporně.

Graf 15: Zájem o poradenské služby respondentů České zemědělské univerzity v Praze

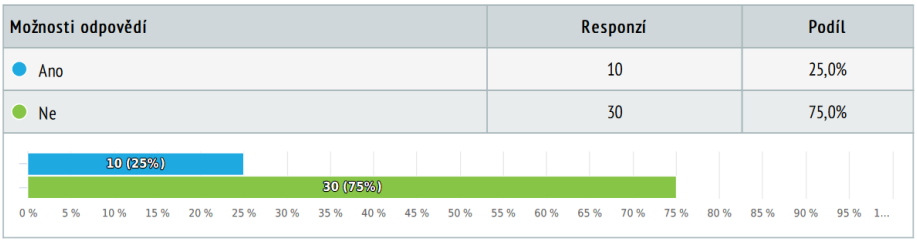

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Graf 16: Zájem o poradenské služby respondentů Univerzity Karlovy

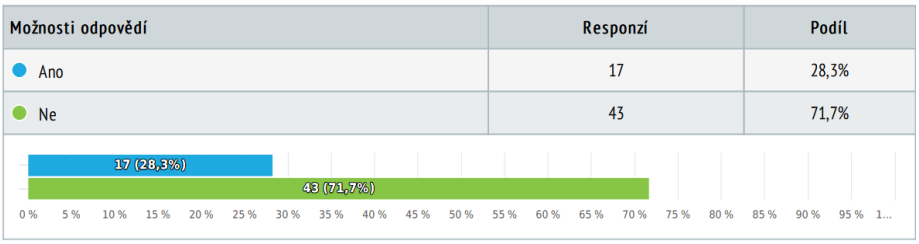

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Zájem o poradenské služby na obou univerzitách dosahuje obdobného výsledku. Studenti o poskytované služby v celku nejeví zájem. I přes početní odlišnost mezi celkovým číslem respondentů z Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze je zřejmé, že školní poradenské služby jsou tématem pro 27 % respondentů.

Pokud ano, kde jste hledal(a) informace?

I v tomto případě mohli respondenti volit více odpovědí. Tato otázka měla za cíl zjistit zdroje informací, ze kterých jsou respondenti o poradenských službách obeznámeni. Nejvyšší počet, konkrétně 66 respondentů odpovědělo, že žádné informace o poradenských službách nehledali. 27 dotázaných uvedlo, že informace hledali na webu univerzity, 8 respondentů u svých spolužáků, 7 respondentů na sociálních sítích. Informace poskytované studijním oddělením využilo 5 respondentů, 3 respondenti se obrátili na své pedagogy.

Graf 17: Zdroje informací o poradenských službách

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	27	27,0%
Sociální sítě	7	7,0%
Studijní oddělení	5	5,0%
Spolužáci	8	8,0%
Pedagogové	3	3,0%
Nehledal(a) jsem žádné informace	66	66,0%
Jiná, uveďte	3	3,0%

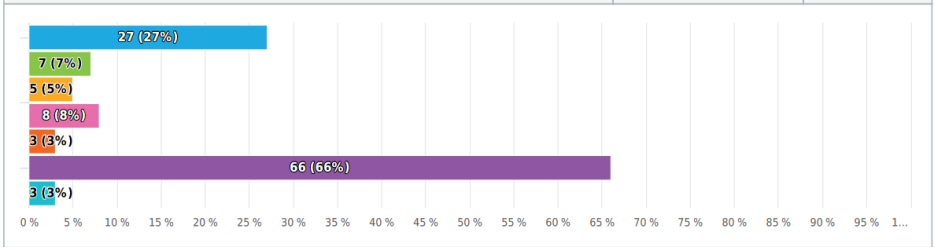

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

67 respondentů z České zemědělské univerzity v Praze uvedlo, že informace o poradenských službách nehledali. Tuto odpověď v obecné rovině volili ti respondenti, kteří v předchozí otázce v tématu zájmu o poskytované služby odpověděli záporně. Respondenti, kteří o poradenské služby projevili zájem, pak odpovídali takto: 9 respondentům posloužil jako zdroj informací web univerzity, 5 respondentů získalo informace mezi spolužáky. Po 3 respondentech využilo sociální sítě, možnost studijního oddělení či informací od svých vyučujících.

Odpovědi respondentů z Univerzity Karlovy se s odpověďmi respondentů z České zemědělské univerzity v Praze téměř shodují. 39 respondentů z celkových 60 uvedlo, že s ohledem na nezájem o poskytované služby na jejich univerzitě, žádné informace nevyhledávali. 18 respondentů využilo možnosti univerzitního webu, 4 respondenti zvolili sociální sítě a zastoupení mělo také studijní oddělení či spolužáci.

Graf 18: Zdroje informací u respondentů České zemědělské univerzity v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	9	22,5%
Sociální sítě	3	7,5%
Studijní oddělení	3	7,5%
Spolužáci	5	12,5%
Pedagogové	3	7,5%
Nehledal(a) jsem žádné informace	27	67,5%
Jiná, uveďte	1	2,5%

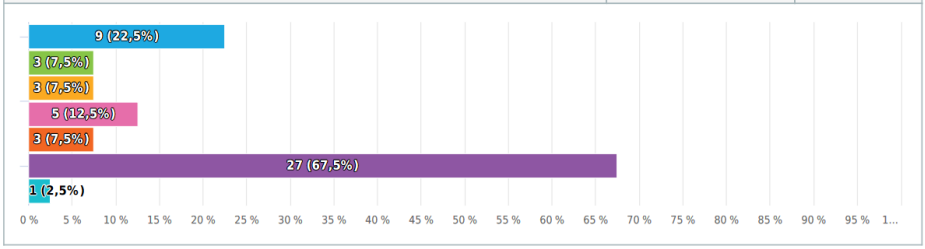

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Graf 19: Zdroje informací u respondentů Univerzity Karlovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Web univerzity	18	30,0%
Sociální sítě	4	6,7%
Studijní oddělení	2	3,3%
Spolužáci	3	5,0%
Pedagogové	0	0,0%
Nehledal(a) jsem žádné informace	39	65,0%
Jiná, uveďte	2	3,3%

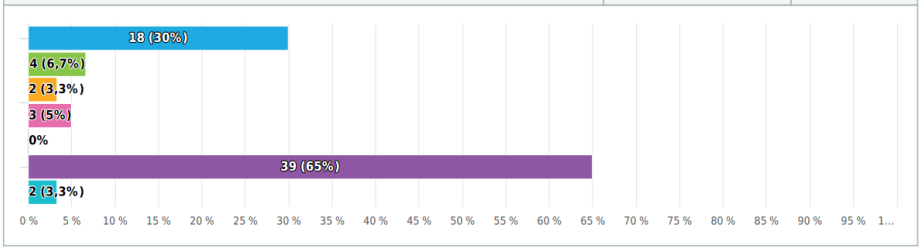

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Myslíte si, že Vás Vaše univerzita o poradenských službách dostatečně informuje?

Jednou ze stěžejních otázek výzkumného šetření byla tato, zabývající se informovaností studentů ze stran univerzit. Pomocí Likertovy škály bylo zjištěno, že 33 % respondentů si myslí, že jsou spíše informováni svou univerzitou o poradenských službách. Přesným

protikladem odpovědělo 31 % respondentů. Zcela negativně odpovědělo 13 % respondentů, zcela kladně 11 % respondentů a 12 % respondentů odpovědělo neutrálně.

Graf 20: Informovanost respondentů ze strany univerzit

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Určitě ano	11	11,0%
Spíše ano	33	33,0%
Nevím	12	12,0%
Spíše ne	31	31,0%
Určitě ne	13	13,0%

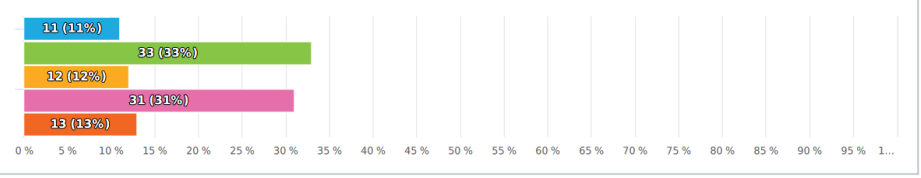

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Spíše pozitivní odpověď označilo také 37,5 % z celkových 40 respondentů z České zemědělské univerzity v Praze. 25 % respondentů si myslí, že je univerzita o poradenských službách spíše neinformuje. S dokonalou informovaností ze strany univerzity souhlasilo 12,5 % respondentů, stejný podíl respondentů však souhlasí i s nulovou informovaností. 12,5 % zbývajících respondentů si není informovaností jisto.

Graf 21: Informovanost respondentů ze strany České zemědělské univerzity v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Určitě ano	5	12,5%
Spíše ano	15	37,5%
Nevím	5	12,5%
Spíše ne	10	25,0%
Určitě ne	5	12,5%

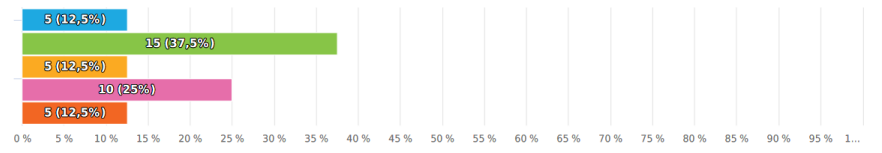

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Naopak vidí situaci respondenti z Univerzity Karlovy. 35 % respondentů je toho názoru, že univerzita své studenty o poradenských službách spíše neinformuje. 30 % respondentů

souhlasí s tvrzením, že jsou univerzitou spíše informováni. 13,3 % Univerzita své studenty rozhodně neinformuje podle 13,3 % respondentů, kteří tuto odpověď označili. Pouze podle 10 % respondentů dochází k dostatečné informovanosti.

Graf 22: Informovanost respondentů ze strany Univerzity Karlovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Určitě ano	6	10,0%
Spíše ano	18	30,0%
Nevím	7	11,7%
Spíše ne	21	35,0%
Určitě ne	8	13,3%

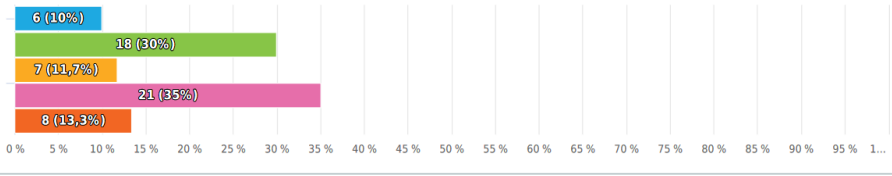

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Rozdíly v informovanosti ze strany univerzity se dle odpovědí respondentů mírně liší. Česká zemědělská univerzita v Praze své studenty o poradenských službách informuje spíše více, než je tomu tak na Univerzitě Karlově. Celkově se však nejedná o rozdíly významného charakteru.

Co by podle Vás měla univerzita udělat jinak, aby byli studenti o poradenských službách více informováni?

V případě poslední nabízené otevřené otázky byl zkoumán názor respondentů v rámci informovanosti o poradenských službách. Jednalo se o doporučení, které respondenti shledávali jako přínosné pro rozšíření povědomí o poradenských službách mezi studenty. Odpovědi respondentů obou univerzit byly velmi podobné a doplňovaly se. Nejčastěji respondenti uváděli vyšší míru propagace pomocí sociálních sítí a také přehlednost webu univerzity, jako uvedla např. respondentka č. 15: „*Propagovat stávající nabídku prostřednictvím sociálních sítí, případně na nějaký čas umístit odkazy a základní informace na hlavní strany webových stránek nejen Univerzity, ale zejména jednotlivých fakult (myslím, že je studenti navštěvují pravidelněji). Také myslím, že by bylo dobré poskytnout základní info uchazečům u přijímacích zkoušek a začlenit poradenskou nabídku i do "brožur" se*

základními informacemi o studiu pro studenty 1. ročníků“ nebo respondentka č. 3: „*Lepší přístup informací. Věřím, že ty informace dostupné jsou, ale byla bych ráda, kdyby byly na jednom místě, bez proklikávání na desítky dalších stránek*“. Dále respondenti doporučovali užití propagačních materiálů v prostorách školy a také by dle výsledků rádi dostávali tyto informace od svých vyučujících. Tento názor zastává např. respondent č. 58: „*Rozšířit povědomí nenásilnou formou. Líbilo se mi, když nám to řekla hezky paní doktorka, ale jenom jednou, víckrát to nebylo.*“ Velká část respondentů uvedla, že jsou s informovaností o poradenských službách ze strany univerzity spokojeni, jako např. respondentka č. 99: „*Myslím, že alespoň v případě UK je toto dostatečně viditelné (např. v brožuře pro prváky, v mailovém newsletteru (pokud ho člověk odebírá) …*“. 8 respondentů se vyjádřilo neutrálně a odpovědělo, že neví.

Zúčastnil(a) jste se někdy akce anebo jiné události pro studenty, které pořádá Kariérní centrum Vaší univerzity? Z jakého důvodu?

Nejvíce dotázaných, v tomto případě 39 %, uvedlo, že se nezúčastnili kariérní akce pořádané jejich univerzitou z důvodu toho, že o průběhu takové akce nebyli informováni. 34 % respondentů akci nenavštívilo pro svůj nezájem v této oblasti. 13 % respondentů se kariérní akce zúčastnilo zcela dobrovolně v rámci vlastního zájmu, 5 % respondentů využilo možnosti kariérní akce pouze z důvodu volného času. 7 % respondentů zvolilo odpověď „jiná“, své rozhodnutí však blíže nespecifikovali. 2 % respondentů si nepřálo na tuto otázku odpovědět.

Graf 23: Účast respondentů na kariérních akcích

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, přišlo mi to jako zajímavá příležitost	13	13,0%
Ano, neměl(a) jsem nic jiného na práci	5	5,0%
Ne, nechtěla jsem	34	34,0%
Ne, o takové akci jsem nikdy neslyšel(a)	39	39,0%
Nechci odpovídat	2	2,0%
Jiná	7	7,0%

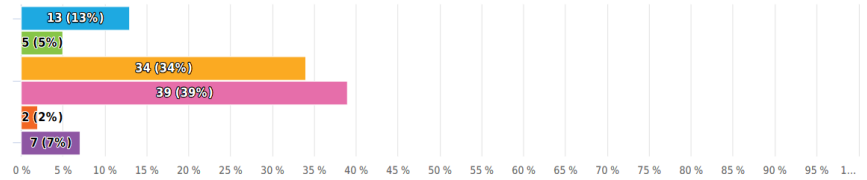

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Pro srovnání mezi jednotlivými univerzitami, z 40 respondentů studujících na České zemědělské univerzitě v Praze, se kariérní akce zúčastnilo 30 % respondentů. 55 % respondentů se této akce nezúčastnilo z důvodu vlastního nezájmu a také proto, že o takové akci nebyli informováni. V případě Univerzity Karlovy se kariérní akce zúčastnilo pouze 10 % respondentů. 85 % respondentů této možnosti nevyužilo, z toho 51,7 % respondentů o takové akci nevědělo.

Graf 24: Účast respondentů na kariérních akcích České zemědělské univerzity v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, přišlo mi to jako zajímavá příležitost	8	20,0%
Ano, neměl(a) jsem nic jiného na práci	4	10,0%
Ne, nechtěla jsem	14	35,0%
Ne, o takové akci jsem nikdy neslyšel(a)	8	20,0%
Nechci odpovídat	2	5,0%
Jiná	4	10,0%

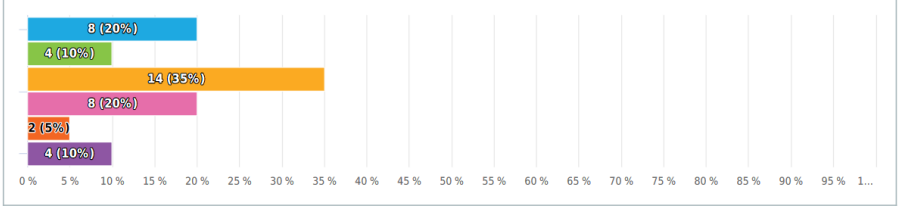

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Graf 25: Účast respondentů na kariérních akcích Univerzity Karlovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, přišlo mi to jako zajímavá příležitost	5	8,3%
Ano, neměl(a) jsem nic jiného na práci	1	1,7%
Ne, nechtěla jsem	20	33,3%
Ne, o takové akci jsem nikdy neslyšel(a)	31	51,7%
Nechci odpovídat	0	0,0%
Jiná	3	5,0%

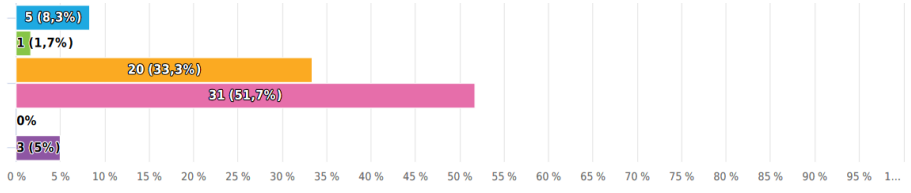

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Kariérní akce na obou univerzitách jsou tedy minimálně využívané. Studenti České zemědělské univerzity v Praze takovou akci využili ve větší míře než studenti Univerzity Karlovy. Na této univerzitě nevyužili respondenti akci pořádanou kariérním centrem zejména z důvodu toho, že o takové akci nevěděli.

Zdála se Vám tato akce přínosná?

V návaznosti na předchozí otázku, 67 % respondentů z celkových 100, se akce nezúčastnilo, 13 % respondentů odpovědělo neutrálně, 12 % respondentů si myslí, že kariérní akce, které se zúčastnili, byla spíše přínosná. Podle 5 % respondentů kariérní akce spíše přínosná nebyla. Zcela kladnou zkušenost s absolvovanou kariérní akcí mají 4 % respondentů, naopak 1 respondent byl s kariérní akcí na své univerzitě zcela nespokojen.

Graf 26: Přínos kariérní akce

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Určitě ano	4	4,0%
Spíše ano	12	12,0%
Nevím	13	13,0%
Spíše ne	5	5,0%
Určitě ne	1	1,0%
Žádné akce jsem se nezúčastnil(a)	67	67,0%

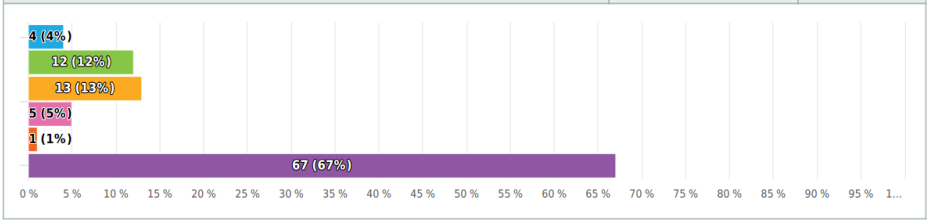

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Využil(a) jste někdy poradenských služeb na Vaší univerzitě?

Velmi stěžejní otázka dotazníkového šetření byla zaměřena na využití poradenských služeb. Dle hromadných výsledků využilo poskytované služby alespoň jedenkrát 9 % respondentů, dvakrát až třikrát jej využili 2 % respondentů a více, než třikrát absolvovalo poradenství 5 % respondentů. Z tohoto vyplývá, že 84 % respondentů z celkových 100 poradenské služby během svého studia na univerzitě nevyužilo.

Graf 27: Využitelnost služeb

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, 1x	9	9,0%
Ano, 2x - 3x	2	2,0%
Ano, více než 3x	5	5,0%
Ne	84	84,0%

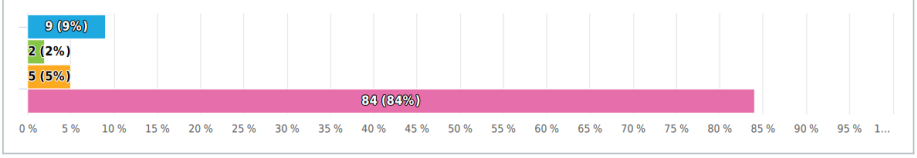

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Respondentů, kteří poradenských služeb na České zemědělské univerzitě v Praze využili, bylo celkem 5. 10 % respondentů služeb využilo jedenkrát, 2,5 % respondentů více než třikrát. 87,5 % respondentů, tzn. 35, poradenských služeb nevyužilo.

Graf 28: Využitelnost služeb na České zemědělské univerzitě v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, 1x	4	10,0%
Ano, 2x - 3x	0	0,0%
Ano, více než 3x	1	2,5%
Ne	35	87,5%

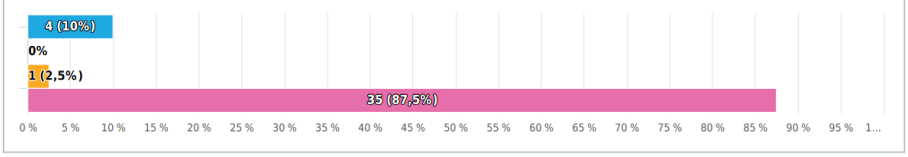

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Poradenských služeb Univerzity Karlovy využilo dle výsledků 11 respondentů z celkových 60. 8,3 % respondentů absolvovalo konzultace jedenkrát, 3,3 % respondentů poté vyzkoušelo poskytované služby dvakrát až třikrát a 6,7 % respondentů se k využití poradenských služeb uchýlilo více než třikrát. Poskytované služby na univerzitě nevyužilo celkově 49 respondentů, což činí 81,7 % z celkových 60.

Graf 29: Využitelnost služeb na Univerzitě Karlově

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Ano, 1x	5	8,3%
Ano, 2x - 3x	2	3,3%
Ano, více než 3x	4	6,7%
Ne	49	81,7%

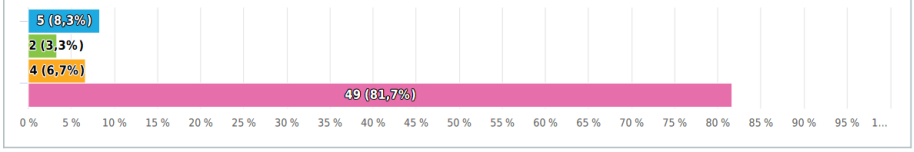

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Obecně je z výsledků možné usoudit, že poradenské služby na univerzitách jsou využívány více studenty Univerzity Karlovy. Avšak celkový podíl využitelnosti poradenských služeb

je velmi nízký. Výsledky velmi korespondují s výsledky u předchozích otázek, kde je zřejmá i nízká informovanost a zájem ze strany studentů.

Pokud ne, z jakého důvodu?

Tato otázka byla určena pouze těm respondentům, kteří odpověděli v předchozí otázce záporně. 37 respondentů uvedlo, jako hlavní důvod nevyužití služeb, spokojenost se svým studijním i osobním životem. 28 respondentů o takových možnostech na své univerzitě nebylo seznámeno a 24 respondentů nevyhledává příležitosti tohoto typu. 4 respondenti se do prostřední poradenských služeb nedostali z důvodu vytíženosti poraden, podle 2 respondentů nejsou poskytované služby kvalitní. Jeden respondent není spokojen s možnostmi poskytovanými jeho univerzitou a jeden respondent nesouhlasí s přístupem poradců. Respondenti mohli volit několik odpovědí.

Graf 30: Důvody nevyužití poradenských služeb

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Jsem spokojen(a) se svou životní i studijní situací	37	44,0%
Nevyhledávám tyto příležitosti	24	28,6%
Nelíbí se mi možnosti, které poradenské centrum na mé univerzitě nabízí	1	1,2%
Nevím o nabízených možnostech mé univerzity	28	33,3%
Nesouhlasím s přístupem poradců	1	1,2%
Kvůli vytíženosti poraden jsem se do poradny nedostal(a)	4	4,8%
Poradenské služby mi nepřijdou kvalitní	2	2,4%
Jiná	4	4,8%

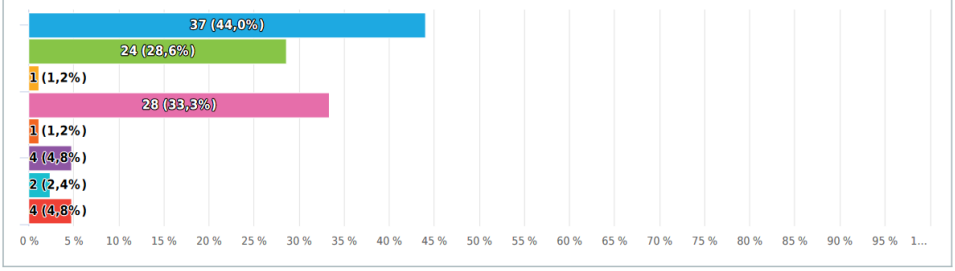

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Důvody, které zajistily nevyužití poradenských služeb ze stran respondentů České zemědělské univerzity v Praze, jsou velmi rozmanité. Nejvíce respondentů, tzn. 16, odpovědělo, že důvodem je obecná spokojenost, a tedy pro ně není důležité těchto služeb

využít. Skupinu tvořilo 45,7 % respondentů. 37,1 % respondentů nevyhledává takové příležitosti a 28,6 % respondentů uvedlo, že poradenské služby nevyužili z důvodu toho, že o nich nevěděli. 2 respondenti zastávají názor nedostatečné kvality poradenských služeb a jeden respondent svůj postoj k poradenským službám nespecifikoval.

Graf 31: Důvody nevyužití služeb na České zemědělské univerzitě v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Jsem spokojen(a) se svou životní i studijní situací	16	45,7%
Nevyhledávám tyto příležitosti	13	37,1%
Nelíbí se mi možnosti, které poradenské centrum na mé univerzitě nabízí	0	0,0%
Nevím o nabízených možnostech mé univerzity	10	28,6%
Nesouhlasím s přístupem poradců	0	0,0%
Kvůli vytíženosti poraden jsem se do poradny nedostal(a)	0	0,0%
Poradenské služby mi nepřijdou kvalitní	2	5,7%
Jiná	1	2,9%

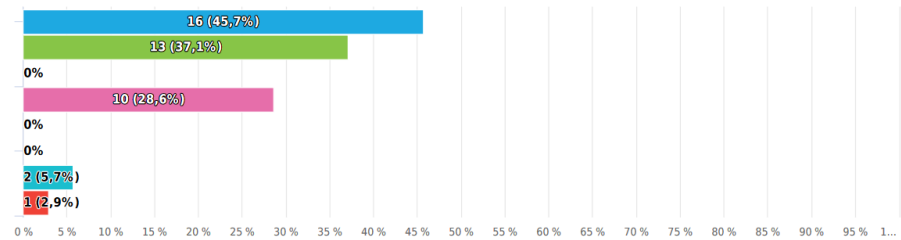

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Poradenské služby na Univerzitě Karlově nebyli respondenti využity zejména proto, že 21 respondentů, tvořících 42,9 %, se nachází v ideální situaci bez nutnosti poradenských služeb. 36,7 %, tzn. 18 respondentů o poskytovaných službách neví a 22,4 %, tzn. 11 respondentů nevyhledává kariérní a poradenské příležitosti. 4 respondentům nebyla konzultace v rámci poradenských služeb umožněna z důvodu vytíženosti, 3 respondenti svou odpověď nespecifikovali a po jednom respondentu není spokojeno s přístupem poradců a také s nabízenými možnostmi na univerzitě.

Graf 32: Důvody nevyužití služeb na Univerzitě Karlově

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Jsem spokojen(a) se svou životní i studijní situací	21	42,9%
Nevyhledávám tyto příležitosti	11	22,4%
Nelíbí se mi možnosti, které poradenské centrum na mé univerzitě nabízí	1	2,0%
Nevím o nabízených možnostech mé univerzity	18	36,7%
Nesouhlasím s přístupem poradců	1	2,0%
Kvůli vytíženosti poraden jsem se do poradny nedostal(a)	4	8,2%
Poradenské služby mi nepřijdou kvalitní	0	0,0%
Jiná	3	6,1%

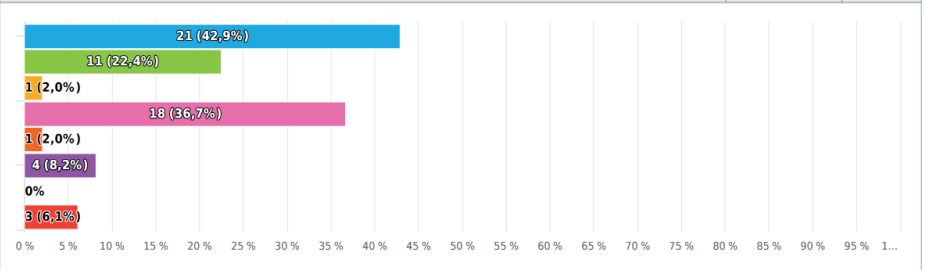

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Faktory ovlivňující nízkou využitelnost poradenských služeb se na obou univerzitách značně shodují. Studenti jsou spokojeni se svou životní situací a nevyhledávají tedy odbornou poradenskou pomoc. Výsledky Univerzity Karlovy přidávají do statistiky více respondentů, kteří o nabídce poradenských služeb spíše nejsou srozuměni a také se do poraden nedostali kvůli jejich vytíženosti. Tento aspekt je u České zemědělské univerzity nulový, protože zde neprobíhá přihlašování na konzultace a poradenské aktivity pomocí online registračních formulářů, nýbrž spočívá v přímém kontaktování odborného poradce.

7.3 Zkušenost s poradenskými službami

Poslední segment dotazníkového šetření tvořily otázky věnované respondentům, kteří v otázce 7.2.12 odpověděli kladně. Tzn. využili poradenské služby poskytované jejich univerzitou. Na otázky odpovědělo 20 respondentů z celkových 100.

Jaké konkrétní poradenství jste absolvoval(a)?

Pomocí výběru jedné nebo více odpovědí se objevilo ve výsledcích nejčastěji studijní a psychologické poradenství, konkrétně u 10 a 9 respondentů. 2 respondenti využili možnosti

kariérového poradenství, jeden respondent absolvoval odborné poradenství a 3 respondenti zvolili možnost „jiná“, nicméně svůj výběr nespecifikovali.

Graf 33: Absolvovaný druh poradenství

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Kariérové poradenství	2	10,0%
Studijní poradenství	10	50,0%
Psychologické poradenství	9	45,0%
Odborné poradenství	1	5,0%
Jiná	3	15,0%

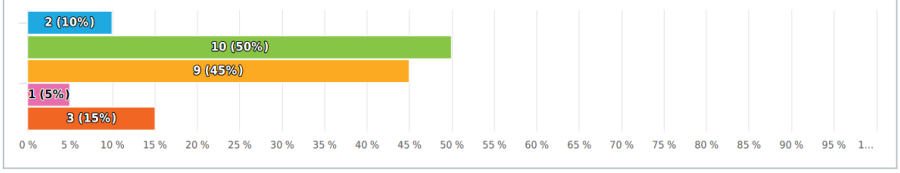

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

V jakém ročníku jste poradenských služeb využil(a)?

Z výsledků lze říci, že nejvíce respondentů, konkrétně 11, využilo poradenských služeb v prvním ročníku univerzity. 7 respondentů dále ve druhém ročníku, 4 respondenti ve třetím a čtvrtém ročníku a v pátém ročníku vyhledali poradenský služby dva respondenti.

Graf 34: Ročník absolvování

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1. ročník	11	57,9%
2. ročník	7	36,8%
3. ročník	4	21,1%
4. ročník	4	21,1%
5. ročník	2	10,5%

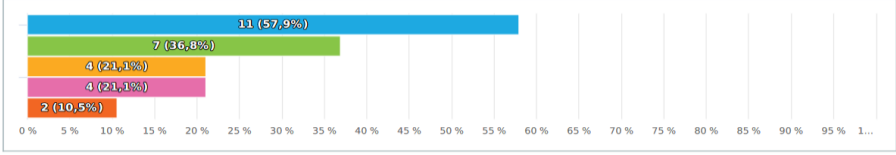

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Z jakého důvodu jste poradenských služeb využil(a)?

V rámci možnosti výběru jedné nebo více odpovědí je zřejmé, že 8 respondentů využilo poradenské služby k řešení osobních problémů. Dále 6 respondentů vyhledalo terapii a 5 respondentů využilo poradenské služby vzhledem k potřebě si s někým promluvit. 4

respondenti se rozhodli pro pomoc při volbě studijního oboru a také volbě profese a profesní dráhy. 3 respondenti svou odpověď nespecifikovali. Jeden respondent zvolil specifické poruchy učení a testování osobnosti.

Tabulka 7: Důvody využití poradenských služeb

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Volba studijního oboru	4	20,0%
Volba profese a profesní dráhy	4	20,0%
Revize CV a životopisu	0	0,0%
Specifické poruchy učení	1	5,0%
Testování osobnosti (silné a slabé stránky, dovednosti, schopnosti, předpoklady..)	1	5,0%
Řešení osobního problému	8	40,0%
Terapie	6	30,0%
Potřeba si s někým promluvit	5	25,0%
Nechci odpovídat	1	5,0%
Jiná	3	15,0%

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Graf 35: Důvody využití poradenských služeb

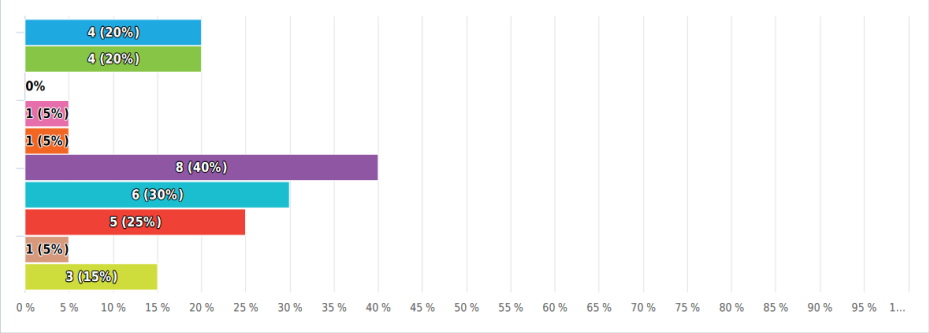

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Komparace univerzit

Respondenti České zemědělské univerzity v Praze využili poradenských služeb zejména z důvodu volby studijního oboru a také volby profesní dráhy. Tato poradenská témata byla stěžejní pro 4 respondenty. 2 respondenti uvedli možnost rozhovoru s poradcem jako potřebu si s někým promluvit. Po jednom respondentu dále měly odpovědi jako řešení osobního problému, terapie a také nespecifikovanou odpověď.

Volbu studijního programu a také volbu profesní dráhy zvolili 4 respondenti z Univerzity Karlovy. 7 respondentů využilo služeb poradenského centra pro řešení osobního problému. Možnost terapie využilo v rámci poradenských služeb 5 respondentů, další 3 respondenti poté využili poskytované služby jako možnost rozhovoru s poradcem. Dále byly respondenty využity i možnosti specifických poruch učení, diagnostika a testování dovedností. 2 respondenti důvod návštěvy poradenských služeb nespecifikovali a jeden respondent si přál neodpovědět.

Graf 36: Důvody využití služeb na České zemědělské univerzitě v Praze

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Volba studijního oboru	2	33,3%
Volba profese a profesní dráhy	2	33,3%
Revize CV a životopisu	0	0,0%
Specifické poruchy učení	0	0,0%
Testování osobnosti (silné a slabé stránky, dovednosti, schopnosti, předpoklady..)	0	0,0%
Řešení osobního problému	1	16,7%
Terapie	1	16,7%
Potřeba si s někým promluvit	2	33,3%
Nechci odpovídat	0	0,0%
Jiná	1	16,7%

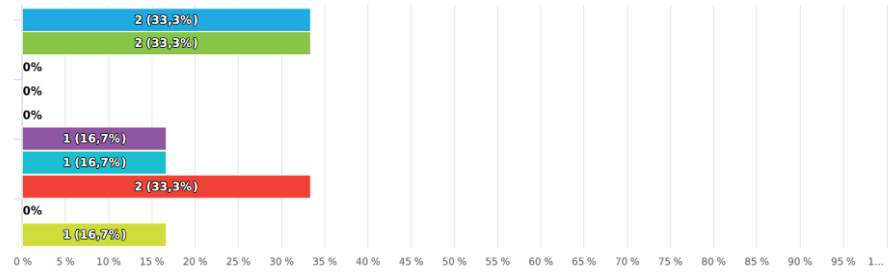

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Graf 37: Důvody využití služeb na Univerzitě Karlově

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Volba studijního oboru	2	14,3%
Volba profese a profesní dráhy	2	14,3%
Revize CV a životopisu	0	0,0%
Specifické poruchy učení	1	7,1%
Testování osobnosti (silné a slabé stránky, dovednosti, schopnosti, předpoklady..)	1	7,1%
Řešení osobního problému	7	50,0%
Terapie	5	35,7%
Potřeba si s někým promluvit	3	21,4%
Nechci odpovídat	1	7,1%
Jiná	2	14,3%

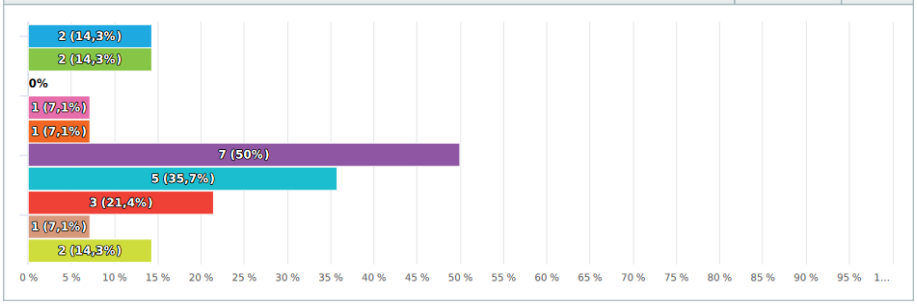

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Jakým způsobem probíhala konzultace?

Prezenční formu konzultace v poradenském procesu absolvovalo 12 respondentů. V případě 7 respondentů probíhala konzultace v online prostředí a 3 respondenti dále svou odpověď nespecifikovali.

Graf 38: Forma konzultace

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
V online prostředí	7	35,0%
Prezenčně	12	60,0%
Jiná, uveďte	3	15,0%

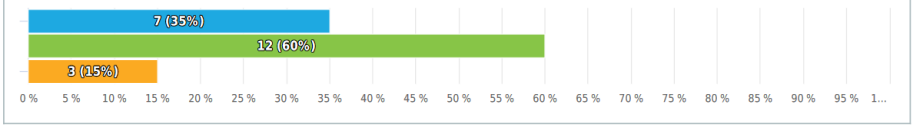

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Jaké metody byly užity při konzultaci?

Rozhovor během poradenského procesu absolvovalo 16 respondentů z 20 respondentů, kteří na tyto otázky odpověděli. 6 respondentů označilo jako metodu terapii, 2 respondenti uvedli testování. Skupinové poradenství vybral jeden respondent a dva respondenti svou odpověď nespecifikovali. Jednalo se o možnost označení více odpovědí.

Graf 39: Metody konzultace

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Testování	2	10,5%
Rozhovor	16	84,2%
Terapie	6	31,6%
Revize CV a životopisu	0	0,0%
Skupinové poradenství	1	5,3%
Jiná, uveďte	2	10,5%

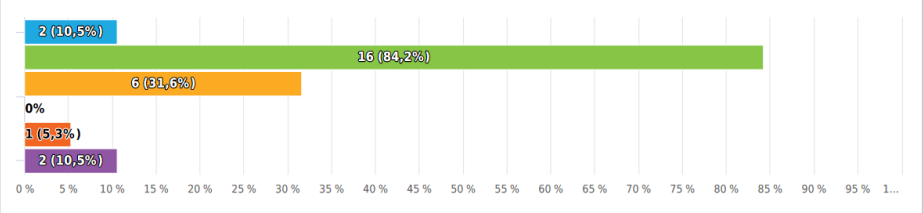

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Jak podle Vás byla konzultace pro Vaši řešenou situaci přínosná?

V posledních dvou otázkách byla užita hodnotící forma odpovědí. Tzn. respondenti hodnotili pomocí hvězdiček, do jaké míry byli spokojeni s využitím poradenských služeb. Tato otázka se konkrétně věnovala přínosu konzultace v poradenském procesu pro situaci, se kterou respondenti poradenské služby využili. 30 % respondentů hodnotí přínos poradenských služeb pro důvod využití služeb jako 8/10. 20 % respondentů bylo s využitím poradenských služeb maximálně spokojeno a poskytlo tak hodnocení 10/10. 15 % respondentů, kteří byli se službami spokojeni, uvedlo hodnocení 9/10 a 7/10. 10 % respondentů bylo spíše spokojeno a odpovědělo tak možností 6/10. Podle 5 % respondentů byly poradenské služby dostačující a jejich hodnocení tedy dosáhlo 5/10 a 4/10. V celkovém vyhodnocení byli respondenti s využitými poradenskými službami, s ohledem na řešenou situaci, spíše spokojeni. Tuto otázku vyplnilo všech 20 respondentů, kteří se zúčastnili třetí

části dotazníkového šetření. Tzn. otázku nikdo nepřeskočil a nezvolil tak možnosti neodpovídat. Tato informace byla vepsána v záhlaví této otázky.

Graf 40: Hodnocení poradenských služeb

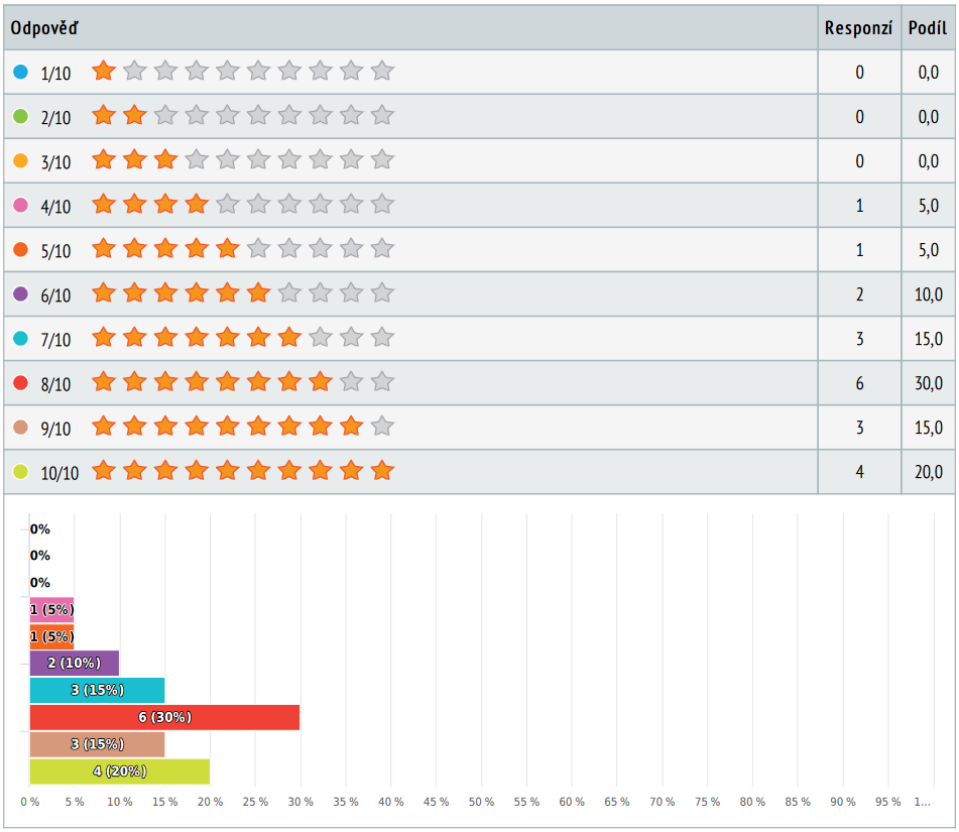

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

Jak bylo podle Vás využití poradenských služeb přínosné pro volbu Vaší profesní dráhy po ukončení studia?

Finální otázka dotazníkového šetření byla orientována na přínos využitých poradenských služeb pro volbu profesní dráhy respondentů po ukončení studia na jejich univerzitě. Z důvodu zvoleného typu otázky, tzn. hodnocení, bylo tuto otázku možné přeskočit těmi respondenty, kteří nechtěli svou odpověď uvést, stejně jako v případě předchozí otázky. Možnosti neodpovědět využilo 7 respondentů, odpovědělo pouze 13 respondentů. Častým procentuálním podílem mezi odpověďmi byl podíl 15,4 % - 2 respondenti tak ohodnotili celkový přínos poradenských služeb pro profesní budoucnost jako 10/10, jiní 2 respondenti uvedli hodnocení 7/10 a také 6/10. Po jednom respondentu (7,7 %) hodnotí přínos poradenských služeb jako 9/10, 8/10, 4/10 a 3/10. 3 respondenti, tzn. 23,1 %, uvedli, že

poskytnuté poradenské služby byly, nebo jsou přínosné pro volbu studia či profesní dráhy pouze minimálně, a to s hodnocením 2/10.

Graf 41: Přínos poradenských služeb

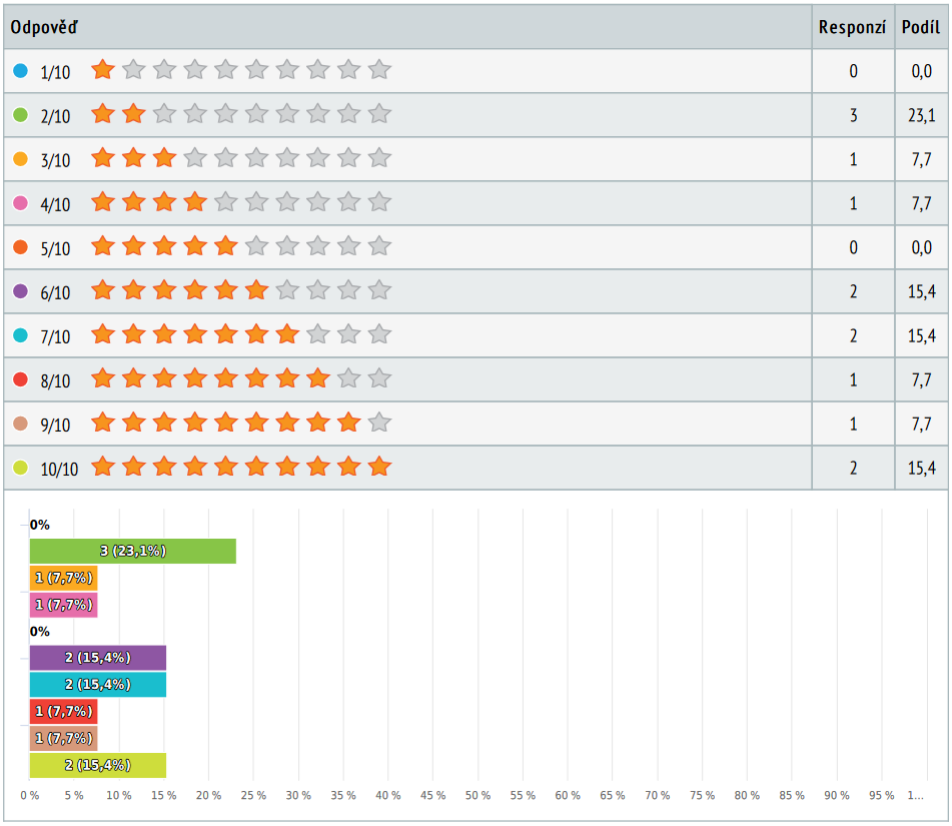

Zdroj: vlastní zpracování - Survio.cz

8 Komparace výsledků mezi univerzitami

Z celkových 100 respondentů, kteří se zúčastnili výzkumného šetření v podobě elektronického dotazníku, bylo 60 respondentů studenty či absolventy Univerzity Karlovy, a 40 respondentů studenty České zemědělské univerzity v Praze. V rámci cílených otázek na konkrétní témata byly některé části elektronického dotazníku rozpracovány z důvodu zjištění odlišnosti mezi oběma univerzitami. V následujících podkapitolách jsou zhodnoceny jednotlivé segmenty spolu s předem definovanými hypotézami, které s uvedenými tématy souvisí.

8.1 Informovanost o poradenských službách

Prvním klíčovým tématem byla celková informovanost v porovnání mezi respondenty z jednotlivých univerzit. Vzhledem k faktu, že o poradenských službách ze strany České zemědělské univerzity v Praze je informováno 57,5 % respondentů a 60 % respondentů z Univerzity Karlovy, je tedy zřejmé, že se informovanost na obou univerzitách v zásadě neliší. Respondenti jsou svými univerzitami o poskytovaných poradenských službách nejvíce informováni prostřednictvím univerzitního webu, dále sociálních sítí univerzit a také pomocí univerzitních e-mailů. V těchto informačních kanálech hledají či hledali respondenti informace o poradenských službách také sami. Dle rešerši o poskytovaných službách v prostředí obou univerzit v kapitole 4. jsou oba univerzitní weby vybaveny příslušnou záložkou či odkazem na kariérní web a informace jsou tedy pro studenty přístupné. S touto skutečností není však, dle názoru respondentů, náležitě zacházeno, alespoň ze strany Univerzity Karlovy. Respondenti v 35 % uvedli, že univerzita o poradenských službách spíše neinformuje a v příslušné otevřené otázce se tak objevily názory doporučující vyšší míru propagace pro rozšíření povědomí ze strany univerzity a také zpřehlednění webových stránek.

Celkově jsou však výsledky informovanosti, kterou poskytují jednotlivé univerzity, velmi podobné. Respondenti z České zemědělské univerzity si myslí, že je jejich univerzita o poradenských službách informuje. Rozpolcenost respondentů značí fakt, že polovina z nich, tzn. 50 %, uvádí, že jsou o poradenských službách informováni dostatečně. V případě Univerzity Karlovy je podíl respondentů, hodnotící informovanost o poradenských službách jako dostatečné, 40 %. Nízkou informovanost také potvrzují i odpovědi v otázce týkající se

využitelnosti, kde celkově 28 respondentů uvedlo, že poradenské služby nevyužili právě z důvodu malého množství informací o těchto službách.

8.2 Zájem o poradenské služby

Celkový zájem o poradenské služby je ze strany respondentů výzkumného šetření pouhých 27 %. V případě České zemědělské univerzity v Praze a pod ní spadajících 40 respondentů, se jedná o 25 % zájemců o poradenské služby na univerzitě. Zájem respondentů o poradenské služby se rovná 28,3 %. Z tohoto důvodu vyplývá, že s malým rozdílem se o poskytované služby zajímají více studenti Univerzity Karlovy.

Důvody, které doprovází tyto výsledky, mohou být různé. V návaznosti na předchozí téma informovanosti je zřejmé, že Univerzita Karlova své studenty o poradenských službách neinformuje v takové míře, jako tomu je v případě České zemědělské univerzity v Praze. Studentům Univerzity Karlovy tedy chybí informace, které pak dohledávají sami. Z odpovědí v otázce s grafem č.19, ve které respondenti vybírali informační kanály, které používají či použili na vyhledání informací o poradenských službách, vyvstává ale fakt, že respondenti v celkových 66, z toho v 39 případech na Univerzitě Karlově, informace žádným způsobem nehledají. S touto informací také korespondují poslední dvě otázky druhé empirické oblasti výzkumu, které si kladly za cíl zjistit využitelnost poradenských služeb a nezájem studentů o informace, spolu s důvody, které respondenty vedou k nevyužití těchto služeb.

Celkem 84 % respondentů během svého studia nevyužilo poskytované poradenské služby na jejich univerzitě. Nejvíce zmiňovaných důvodů byla spokojenost s osobní i studijní situací, s tím související nepotřebné využití těchto příležitostí a také právě nízká informovanost o průběhu takových příležitostí. Poslední zmiňovaný aspekt se objevil v 18 případech u respondentů Univerzity Karlovy, v 10 případech u respondentů České zemědělské univerzity v Praze. Jak již bylo zmíněno u otázky určující důvody nevyužití poradenských služeb, faktory ovlivňující využitelnost poradenských služeb jsou ve své podstatě shodné. 29 respondentů z Univerzity Karlovy nevyužilo služby z důvodů spokojenosti, 33 respondentů z České zemědělské univerzity v Praze jej nevyužilo ze stejného důvodu.

Co se týče kariérních akcí a podobných příležitostí organizovaných oběma univerzitami, na České zemědělské univerzitě v Praze je jejich využitelnost a celkový zájem mnohem vyšší než na Univerzitě Karlově. Respondentů, kteří se zúčastnili Veletrhu pracovních příležitostí či jiných workshopů a tematických akcí pod hlavičkou Kariérního centra České zemědělské univerzity v Praze, bylo celkově 12, tzn. 30 % ze 40. Takové akce organizované Univerzitou Karlovou absolvovalo pouze 6 respondentů, tzn. 10 % z 60. Jako důvody nezájmu o takové akce je v obou případech zejména neinformovanost respondentů o konání akcí. 39 % celkových respondentů odpovědělo právě takto. V porovnání univerzit pak označilo 31 respondentů z Univerzity Karlovy, tzn. 51,7 %, jako nejvýraznější aspekt nízké využitelnosti právě neinformovanost. Respondenti z České zemědělské univerzity naopak uvedli jako hlavní faktor nízké účasti nezájem o takové akce. Konkrétně tento názor zastává 14 respondentů, tzn. 35 %.

8.3 Využití poradenských služeb

V kontextu obou zmíněných témat je na místě komparace i co se týče využití poradenských služeb jako takových. Bylo zjištěno, že poradenské služby v rámci celku využilo pouze 16 % respondentů. Z toho 5 respondentů studujících na České zemědělské univerzitě v Praze a 11 z řad studentů Univerzity Karlovy. Nejčastěji bylo poradenských služeb využito jednou, v případě Univerzity Karlovy využilo 6,7 % respondentů poradenské služby i více než třikrát. Důvody, které přivedli respondenty z České zemědělské univerzity po univerzitních poraden, jsou zejména studijního a profesního charakteru, dále pak také potřeba si s někým promluvit. Studijní i profesní poradenství využili ve stejné míře i respondenti z Univerzity Karlovy, avšak stěžejními tématy poradenských rozhovorů byly osobní problémy a terapeuticky zaměřené poradenství. Respondenti z Univerzity Karlovy také využili poradenské služby jako prostředek k otestování vlastních schopností a dovedností a jako pomoc při řešení záležitostí se specifickými potřebami.

8.3.1 Hypotéza

Na základě interpretace dat a celkové komparace výsledků mezi jednotlivými univerzitami v této, je tedy možné specifikovat aspekty z předem formulovaných hypotéz. Hypotézou, která se věnovala této problematice, je tato: *Studenti Univerzity Karlovy využívají*

poradenské služby více, a to z důvodu většího množství humanitně zaměřených oborů, které nemají natolik zjevné konkrétní uplatnění na trhu práce.

Lze potvrdit, že studenti Univerzity Karlovy využívají poradenské služby více než studenti České zemědělské univerzity v Praze. Důvod pro tento aspekt je nicméně odlišný. Poradenské služby využívají studenti Univerzity Karlovy, ve 12 případech z celkových 100 respondentů, z důvodu potřeby řešení osobních problémů a potřeby pomoci terapeutických technik, což studenti na České zemědělské univerzity, dle odpovědí respondentů, nevyhledávají. Studijní obor v tomto ohledu nehraje nikterak důležitou roli pro využití poradenských služeb. 4 respondenti z Univerzity Karlovy využili poradenské služby z důvodů volby studia či profesní dráhy, stejné množství respondentů vybralo tyto možnosti i na České zemědělské univerzitě v Praze. Nelze tedy říci, že by studenti Univerzity Karlovy využívali poradenské služby více z důvodu změny studijního oboru či profesního zaměření a potenciálních kariérních kroků než studenti na České zemědělské univerzitě v Praze. Tuto hypotézu je tedy na místě zamítnout.

9 Obecné výsledky výzkumného šetření

Problematika poradenských služeb na byla zkoumána napříč vybranými univerzitami a jejich studenty. Výsledky výzkumného šetření tedy ověřily současnou situaci poradenských služeb na Univerzitě Karlově a na České zemědělské univerzitě v Praze. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 respondentů, s jejichž odpověďmi mohla být provedena hloubková sonda mezi studenty těchto univerzit. Výzkumné šetření svým procesem poskytlo data, z nichž lze popsat aktuální stav a celkovou využitelnost poradenských služeb. S ohledem na výběr jednotlivých univerzit a jimi poskytovaných poradenských služeb, je díky výsledkům dotazníkového šetření možné charakterizovat odlišnosti mezi nimi a také popsat názory a postoje studentů těchto univerzit. Aspekty, které ovlivňují informovanost studentů, návštěvnost poskytovaných služeb a celkový zájem studentů Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze, jsou v této kapitole charakterizovány. V následujících podkapitolách jsou uvedeny odpovědi na předem definované výzkumné otázky, které se ke konkrétním tématům vztahují.

9.1 Názor studentů na dostupnost a možnosti

Názor studentů na poradenské služby poskytované na vybraných univerzitách je ve své podstatě různorodý. Více než polovina respondentů je s činností poradenských centrech na jejich univerzitách srozuměno. 82 % se aktivně zajímá o svou budoucí profesní dráhu a pod pojmem vysokoškolské poradenství jsou schopni si představit širokou škálu aspektů. S tím souvisí i skutečnost, že od poradenství poskytovaného jim, jako studentům vysokým škol, respondenti očekávají zejména pomocnou ruku při studiu, řešení studijních i osobních problémů, nabídku pracovních příležitostí pro studenty, poradenství ohledně budoucí kariéry, testování osobnosti i prvky psychoterapie. O poradenských službách je informováno 59 % respondentů, přičemž informace o těchto službách získávají nejčastěji z prostředí univerzitního webu, e-mailů nebo sociálních sítí. Z názorů respondentů vyplývá, že spíše nejsou spokojeni s přístupem univerzity na celkovou informovanost o poskytovaných službách. Podle nich je žádoucí zvýšit dosah informacích o této problematice pomocí sociálních sítí, tištěných brožur a plakátů v prostředí univerzit a také v rámci úvodních hodin prvních ročníků. Právě zajištění distribuce důležitých informací o poradenských službách na

univerzitě by respondenti uvítali i ze strany vyučujících, a to nejen pro studenty prvních ročníků.

Z odpovědí respondentů také vzchází skutečnost, že studenti znají princip poradenských služeb a mají představu, co od takových služeb očekávat. V rámci otevřených otázek, kdy měli respondenti možnost otevřeně vyjádřit svůj názor, někteří velmi detailně poukazovali na skutečný stav poradenských služeb. Jejich podněty a doporučení ke zlepšení poradenských služeb tak napovídá, že pokud by bylo povědomí o poskytovaných službách širší, jejich zájem a celkové využití těchto služeb by mohl být vyšší.

9.2 Faktory návštěvnosti poradenských služeb a informovanost

Informovanost respondentů je dle výsledků nadpoloviční. Ačkoliv se v tomto ohledu zdá informovanost celkově průměrná, studentům informace spíše chybí. K tomuto zjištění přispěly výsledky otázek týkající se názorů na zlepšení poradenských služeb, zájem o kariérní a jiné tematické akce organizované kariérními centry univerzit a zejména celková využitelnost poradenských služeb. Mimo nízké informovanosti je velmi častým faktorem návštěvnosti poradenských služeb nezájem studentů o poradenské služby a také nepotřebnost. Nepotřebností poradenských služeb je fakt, že studenti jsou dle výzkumného šetření často spokojeni s výběrem svého studijního oboru a celkově svou studijní i osobní situací a nevyhledávají tedy příležitosti a možnost poradenských služeb.

K této problematice je možné ještě zmínit, že ačkoliv se respondenti ve svých odpovědích vyjádřili k poradenským službám spíše negativně, co se dostupnosti informací týče, je samozřejmě možné se k těmto informacím dostat samostatně. Weby univerzity jsou ve své podstatě dobře přehledné a webové stránky kariérních příležitostí a poraden jsou studentům plně k dispozici. Jako studentka Univerzity Karlovy však musím připojit svůj názor k informovanosti od univerzity prostřednictvím sociálních sítí a univerzitních e-mailů. Po dobu svého studia jsem nijak výrazně nezaznamenala v prostředí sociálních sítí či newsletterů, které univerzita zasílá v měsíčních e-mailech, informace o poradenských službách, nebo např. výčet možností, které jsou na univerzitě či jednotlivých fakultách poskytovány. Ke zjištění, že na univerzitě probíhá poskytování služeb prostřednictvím rektorátu a také na fakultní úrovni, jsem dospěla až po rešerši na webových stránkách univerzity. Informace o pomoci studentům, jsou také obsaženy v informační brožuře pro

první ročníky, kde je uveden i příslušný odkaz na webové stránky Akademické poradny Pedagogické fakulty. Univerzitní e-mail výjimečně obsahuje téma poradenství, a to ve formě doporučení k zapsání nového Kariérního předmětu na Fakultě sociálních věd, také je možné nalézt v březnovém newsletteru pozvánku na Kariérní den. Avšak je pravdou, že nabídka psychologické a poradenské pomoci je od prosincové tragédie na Filozofické fakultě propagována ve výrazně větší míře, stejně tak jsou poradenské služby otevřeny i studentům z Ukrajiny.

9.2.1 Hypotéza

Předem stanovenou hypotézu „*Studenti nejsou svými univerzitami dostatečně informováni o poradenských službách a tematických akcích, které příslušná poradenská oddělení nabízí, což má za následek nízkou využitelnost poradenských služeb*“ je zcela reálné potvrdit.

Na základě získaných statistických dat potvrzuji tuto hypotézu. Nízká informovanost respondentů byla zjištěna v rámci celkových výsledků, i výsledků jednotlivých univerzit, a koresponduje i s prokázanou nízkou využívaností poradenských služeb v prostředí obou univerzit. O poradenských službách je informováno 59 % respondentů, 44 % respondentů si myslí, že jsou univerzitou dostatečně informováni a pro 33 % respondentů je však důvodem pro nevyužití služeb právě nízká informovanost. Hypotéza tedy potvrzuje, že vybrané univerzity informují studenty o poradenských službách v mnohem nižší míře, než je žádoucí, což má za následek nízkou informovanost a celkově nízký zájem o tuto problematiku. Nízká informovanost i zájem respondentů tak vede i k nízké využitelnosti poradenských služeb.

9.3 Odlišnost poradenských služeb na univerzitách a míra využitelnosti

Poradenské služby poskytované na Univerzitě Karlově a České zemědělské univerzitě v Praze byly detailně charakterizovány v kapitole 4. této diplomové práce. Obě univerzity disponují poradenstvím poskytovaným pod rektorátem univerzity, Univerzita Karlova pak i v rámci jednotlivých fakult. Obě univerzity nabízejí možnosti studijního, kariérového i psychologického poradenství a nabízí tak svým studentům odbornou pomoc.

Odlišnost mezi poradenskými službami na jednotlivých univerzitách je celkově patrná v jen v několika málo směrech. Česká zemědělská univerzita disponuje kariérním centrem pouze v rámci rektorátu a jsou zde k dispozici 3 odborní poradci. Během akademického roku se na

univerzitě koná velké množství zaměřených akcí, tzn. veletrhy, workshopy, bootcampy aj., které si kladou za cíl co nejlépe seznámit studenty se světem práce a potenciálními zaměstnavateli. Právě potenciální zaměstnavatele zapojuje univerzita i do výuky a dává tak prostor určitým firmám, najít si své potenciální zaměstnance. Registrace do poraden probíhá formou přímého kontaktování jednoho z odborných poradců. Konzultace probíhají online či prezenčně, a jsou otevřeny všem studentům i absolventům České zemědělské univerzity v Praze.

Univerzita Karlova v rámci svého rektorátního poradenského centra nabízí velké množství služeb, včetně mindfulness technik, technik zvládání stresu nebo sociálně-právního poradenství. Také se poradny specializují na studenty se specifickými potřebami, o čemž webové stránky České zemědělské univerzity v Praze nevypovídají. Co se nabídky pracovních příležitostí týče, dle vlastních rešerší dává univerzita svým studentům možnost nalézt zaměstnání i v prostředí univerzity. Kromě kariérních dní, které se konají jednou ročně a studenti si zde mohou vyzkoušet pohovor nanečisto či se nechat otestovat, nabízí univerzita i tematický Kariérní předmět k získání dovedností pro orientaci na pracovním trhu v 21. století. Studenti se mohou do kariérních center registrovat formou přímého kontaktu s odborným poradcem, či využitím online rezervačního formuláře. Služby poradenských center a oddělení mohou využívat všichni studenti Univerzity Karlovy, některé fakultní poradny jsou určené pouze studentům příslušné fakulty.

Z dat, která byla získána z dotazníkového šetření, a která jsou podrobně rozpracována v kapitole 8. této práce, je možné interpretovat využitelnost poradenských služeb v komparaci obou univerzit. Avšak skutečností je, že poradenské služby jsou v případě obou univerzit využívány velmi obdobně. Výsledky výzkumu ukazují, že jsou více využívané poradenské služby poskytované na Univerzitě Karlově, tzn. respondentů z Univerzity Karlovy, kteří absolvovali minimálně jednu konzultaci v prostředí kariérního centra, je více než respondentů z České zemědělské univerzity v Praze.

9.4 Efektivita a přínos poradenských služeb

Respondenti, kteří poradenských služeb využili, hodnotí jejich přínos pro studijní i osobní život velmi široce. Dle výsledků bylo zjištěno, že respondenti byli v obecném pohledu s využitím poradenských služeb spokojeni, avšak pouze v rámci řešené situace. Při otázce

7.3.7 ale data z výzkumného šetření ukazují, že někteří respondenti hodnotí přínos a efektivitu poradenských služeb podprůměrně až průměrně. Tzn. část respondentů, konkrétně 5 ze 13, ohodnotila přínos poradenských služeb hodnocením pod 5/10 hvězdiček. 8 respondentů zvolilo hodnocení absolvovaných poradenských procesů 6/10 až 10/10. Z tohoto pohledu lze tedy říci, že většina respondentů hodnotí efektivitu a přínos poradenských služeb pro svůj studijní a profesní život spíše pozitivně. 7 respondentů se rozhodlo na tuto otázku neodpovědět, čímž zaujali svůj postoj se k této problematice nevyjadřovat.

9.4.1 Hypotéza

Hypotézou, která byla stanovena pro toto téma, byla „*Studenti, kteří využili poskytované poradenské služby, shledávají absolvované konzultace jako efektivní a přínosné pro volbu jejich profesního zaměření po dokončení studia*“. K tomuto tématu se vyjadřovali pouze respondenti, kteří poradenské služby absolvovali.

Dle výsledků, které byly vyhodnoceny v třetím segmentu elektronického dotazníku, bylo zjištěno, že respondenti jsou s využitými poradenskými službami spokojeni jen do jisté míry. Aspektem, který bohužel nepodporuje potvrzení stanovené hypotézy, je pouze částečná účast respondentů na této otázce. Z 20 respondentů, kteří se zúčastnili třetího segmentu otázek v dotazníku, jich na tuto závěrečnou otázku odpovědělo pouze 13. 7 respondentů tuto otázku přeskočilo s vědomím, že tímto způsobem se k tématu nechtějí vyjadřovat. 13 respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, průměrně hodnotí poskytované služby víceméně neutrálně. Rozptyl odpovědí respondentů obsáhl téměř všechny možné položky. Má očekávání spočívala ve větším množství responzí ze strany respondentů k tomuto tématu, což by zajistilo adekvátní podklad k případnému potvrzení této hypotézy. V tomto ohledu je však na místě formulovanou hypotézu přínosu poradenských služeb zamítnout.

10 Doporučení do praxe a diskuse dat

Celková rešerše současné situace v prostředí vysokoškolského poradenství a data vycházející z výzkumného šetření poukazují na důležitost tohoto andragogického odvětví. Vzhledem k nedostatečnému ukotvení v zákonech a vysoké autonomii vysokých škol je zřejmé, že poradenským službám, i přes jejich významnost ve studijních i osobních záležitostech studentů, není věnována dostatečná pozornost. Obě vybrané školy v této diplomové práci se však potýkají s nízkou informovaností a celkovou využitelností a návštěvností ze strany studentů. O tomto faktu svědčí názory respondentů v dotazníkovém šetření, které vykazují značnou nespokojenost s přístupem univerzit, coby informačním prostředkem o poskytovaných službách. Univerzity své studenty informují, avšak informovanost studentů je spíše průměrná. Za tímto aspektem stojí nedostatečná propagace poskytovaných služeb ze strany univerzit a jejich kariérních center a příležitostí. Studenti si tedy informace hledají spíše sami, a i tato forma je, dle odpovědí některých respondentů, nevyhovující z důvodu nepřehlednosti nabídky poradenských služeb. V tomto ohledu je na místě využití sociálních sítí k propagaci služeb a příležitostí, jelikož se jedná o nejvíce využívané informační a komunikační prostředky mezi studenty.

Je otázkou, zda zvýšení informovanosti zaručí vyšší míru využitelnosti a návštěvnosti poradenských služeb na univerzitách. Výsledky dotazníkového šetření však poukazují na skutečnost, že významná část respondentů nevyužila poradenské služby poskytované na vybraných univerzitách z důvodu nedostatečné informovanosti. Hypotézu věnující se tomuto tématu bylo díky tomuto zjištění možné potvrdit. Poradenské služby na vybraných vysokých školách jsou využívané jen velmi malou částí respondentů, kteří odpověděli, že služby poradenských center využili i vícekrát. Respondenti, kteří služby využili, celkově hodnotí poradenské služby velmi rozdílně, tzn. polovina z nich byla se službami spokojena, druhá polovina spíše nespokojena. Z tohoto zjištění plyne otázka, zda jsou si těchto zpětných vazeb poradenské služby a univerzitách vědomi a zda aktivně tyto situace řeší. Má osobní zkušenost s poradenskými službami v prostředí vybraných univerzit je pozitivní, ačkoli zastávám názor, že nabízené služby mohou být neustále zlepšovány. Informace o službách jsem v obou případech, jako student, hledala samostatně a kvitovala bych tedy i vyšší míru zájmu univerzit o tuto problematiku. K tomuto ještě mohu připojit názor, že pokud studenti

o poradenské služby zájem mají, mohou se k nim bez problémů dostat. Pokud studenti o tuto problematiku zájem nejeví a jsou spokojeni ve své osobní i studijní situaci, pak vyšší míra informovanosti ze strany univerzity nemusí zaručit, že studenti svůj názor na situaci změní a projeví tak o poskytované služby zájem.

Pravdou je, že obě vybrané univerzity pružně reagují na aktuální situace ovlivňující společnost, tzn. věnují se např. poradenství pro studenty z Ukrajiny nebo také poskytují psychologickou pomoc studentům ovlivněným prosincovou tragédií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Univerzita Karlova se také ve velké míře věnuje studentům se speciálními vzdělávacími potřebami a poskytuje různé druhy poradenství, jako je např. duchovní nebo sociálně-právní. Česká zemědělská univerzita v Praze v tomto ohledu nedisponuje natolik výraznými poradenskými možnostmi, jako je tomu v případě Univerzity Karlovy. Česká zemědělská univerzita v Praze oplývá silnými stránkami v organizaci velkého množství kariérních a podobných akcích, které mohou dostat studenty blíže k pracovnímu trhu. Každá univerzita tedy vyniká ve svém vlastním ohledu jinak.

Pro komparaci s jiným systémem poradenských služeb na vysokých školách, lze brát v potaz situaci těchto služeb na Slovensku. Vadíková (2022) ve sborníku Kucharské a kol. (2022) uvádí, že poradenské služby na vysokých školách mají velmi podobnou strukturu, jako na českých vysokých školách. Povinnost poskytování poradenských služeb studentům je specifikována v zákoně o vysokých školách, nicméně v mnohem větší míře. Tzn, že Zákon č. 131/2002 Z. z. NRSR *o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov* obsahuje téma poradenských službách v několika paragrafech a odstavcích, které specifikují nárok studentů na poradenské služby určeným k pomoci při řešení problémů, které by mohli zamezit studentům studium dokončit. Dále je možné v tomto zákoně nalézt definice jednotlivých poskytovaných druhů poradenství. Podle Vadíkové (2022) se současná situace na vysokých školách orientuje zejména na opomenuté téma studentů se speciálními potřebami, k čemuž byla definována i potřebná metodika. Dalším trendem vysokoškolského poradenství na slovenských vysokých školách, je orientace poradenství na propojení edukace s praxí a také internacionalizace a otevřenost akademické obce pro veřejnost. Co se týče informovanosti, tuto problematiku charakterizuje Vadíková (2022) jako jeden z problémů, se kterým se, podobně jako vysokoškolské poradenství v České republice,

potýká. S odkazem na analýzu prof. PaedDr. Kataríny Vančíkové, PhD., slovenského projektu „*To dá rozum. Vzdelanie je budúcnosť*.“, uvádí mezi dalšími problémovými aspekty mj. dostupnost a možnosti poradenských služeb, nízká informovanost o službách v prostředí akademické obce, autonomii vysokých škol v rámci poskytování poradenských služeb anebo také problematiku hodnocení odborných poradců a koordinátorů, kteří nejsou za vykonanou práci adekvátně hodnoceni.

Je tedy zřejmé, že problematika v rámci současné situace vysokoškolského poradenství v prostředí českého i slovenského vzdělávacího systému vykazuje značné známky podobnosti. Nízká míra informovanosti studentů i vyučujících, omezené možnosti i dostupnost poradenských služeb, vysoká autonomie škol a s ní související nedostatečné poskytování poradenských služeb a v neposlední řadě i financování takových služeb. Taková jsou tedy současná specifika poradenských systémů na univerzitách.

Východisky, která plynou ze zjištěné současné situace ve vysokoškolském prostředí, mohou být doporučení uváděná odborníky a autory uvedenými v této diplomové práci, avšak i samými studenty vybraných univerzit, tzn. respondenty výzkumného šetření. Poradenské služby poskytované na vysokých školách by se měly stát předmětem pozornosti. V obecné úrovni to tedy znamená, že aspekty, na které je nutné se zaměřit, a které jsou žádoucí pro zlepšení současné situace poradenských služeb na vysokých školách, jsou následující témata.

Doporučení do praxe

Předmětem dlouhodobých diskusí, ze kterých bylo v rámci teoretické i empirické části této diplomové práce čerpáno, jsou aspekty týkající se posílení poradenských služeb v legislativě a vnitřních předpisech univerzit. Stejně tak je dle odborných publikací i postřehů nutné plošně zvýšit dostupnost poradenských služeb na vně i mimo univerzitní prostředí, podpořit univerzity ke zvýšení zájmu o poradenské služby u studentů, absolventů i zájemců o studium a celkově je také na místě zvýšení kapacit v poradnách. V praxi tzn. otevřít studentům více poradenských a kariérních možností, více se zaměřit na propojení s trhem práce a být studentům pomocnou rukou. S tím souvisí i zvýšení finanční podpory těchto aktivit i samotných odborných poradců, včetně možností rekvalifikací a jiných vzdělávacích příležitostí.

Ze získaných výsledků výzkumného šetření, potvrzené hypotézy k tomuto tématu, i celkové rešerše v této diplomové práci bych osobně navrhovala ke zlepšení informovanosti a celkové využitelnosti následující kroky pro zlepšení situace.

1) Využití sociálních sítí

Pro komunikaci se studenty je v současné době nejvhodnějším informačním prostředkem internet a zejména sociální sítě. Jednotlivé fakulty disponují svými vlastními stránkami na platformách Facebook či Instagram, příspěvky na těchto platformách mohou mít značný dosah mezi všechny studenty. Pro adekvátní propagaci poradenských služeb by bylo z mého pohledu jedním z řešeních zřízení samostatného účtu či stránky na těchto platformách, kde by bylo pravidelně možné nalézt důležité informace o službách i tematických akcích v tomto ohledu, spolu s užitečnými odkazy apod. S tímto souvisí i zajištění odpovědné osoby, která by měla správu tohoto účtu a zejména aktuální informace o těchto skutečnostech ve své kompetenci.

2) Zpřehlednění webových stránek kariérních center

S předchozím bodem souvisí i zpřehlednění webových stránek univerzit a jejich kariérních center tak, aby bylo pro studenty i zájemce o tuto problematiku možné dohledat příslušné informace. Toto doporučení spočívá např. v zajištění funkčnosti odkazů na poradenské služby, uvedení jasných instrukcí, jak se do poraden přihlásit nebo kde je najít a také výčet klíčových kontaktů. To zahrnuje i propagaci kariérních webů na hlavní straně univerzitních webových stránek.

3) Propagace poradenských služeb

Klíčovým bodem v tomto doporučení je zapojení informací o poradenských službách ve stěžejních momentech studia i před jeho zahájením. Tzn. informování uchazečů u studium během Dnů otevřených dveří či jiných akcí, které dávají možnost veřejnosti nahlédnout do univerzitního prostředí a dále během zápisů a úvodu do studia. Informační brožura pro studenty prvních ročníků sice informace o poradenských službách i kontaktních osobách poskytuje, samostatná brožura k tomuto tématu se však zdá také na místě. Stejnou měrou je důležité podpořit také informovanost vyučujících, kteří mohou během studia studenty odkazovat na příslušné poradny. V momentech, kdy se jedinec

stane studentem příslušné vysoké školy, je nutné podchytit případné pochybnosti o zvoleném oboru či osobní situaci studenta a informovat ho tak o poradenských možnostech, které jsou mu během studia, i po jeho dokončení plně k dispozici.

Mými dalšími doporučeními, které by mohly dopomoci ke zvýšení informovanosti a celkové návštěvnosti poskytovaných služeb, jsou např. zvýšení frekvence organizovaných kariérních dnů vícekrát než jednou v akademickém roce, rozesílání většího množství univerzitních e-mailů s nabídkou poradenských služeb a případných kariérních příležitostí pro studenty, propagace v prostředí univerzity pomocí reklamních letáků a bannerů nebo také propojení kariérních příležitostí pro studenty prostřednictvím workshopů, přednášek či stáží.

Závěr

Diplomová práce na téma „Specifika a současné výzvy školních poradenských služeb Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze z perspektivy studentů“ se věnovala problematice poradenských služeb v prostředí Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity v Praze. Cílem této práce bylo popsat aktuální stav a celkovou využitelnost poradenských služeb a identifikovat aspekty ovlivňující informovanost na vybraných univerzitách. V teoretické části této práce bylo pomocí rešerše odborných publikací a článků zjištěno, že univerzity v České republice poradenské služby svým studentům poskytují, nicméně nedostatečnými aspekty v této problematice jsou faktory, jako je ve své podstatě slabé financování a legislativní ukotvení těchto služeb, dále obsah a možnosti poradenských služeb ovlivněné vysokou autonomií vysokých škol a s tímto tématem související nutnost rozšíření poradenských služeb a celková informovanost. Tyto faktory je možné podložit i zjištěnými výsledky z výzkumné části této práce. Respondenti, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření uvedli, že vybrané univerzity své studenty informují o poradenských službách spíše průměrně. Nedostatečná informovanost má také za následek nízkou míru návštěvnosti poradenských služeb. Hlavním důvodem pro nevyužití poradenských služeb ze strany studentů však zůstává jejich nezájem o tuto problematiku. Studenti jsou s volbou svého studijního oboru i osobní situací dle výsledků spokojeni a sic většina z nich o poradenských službách seznámena je, nevěnují těmto možnostem pozornost.

Přestože výzkumné šetření potvrdilo i vyvrátilo formulované hypotézy, zůstává zde prostor pro další zkoumání této problematiky. Téma poradenských služeb na vysokých školách bude stále velmi aktuálním a bude nutné věnovat tomuto klíčovému poradenskému procesu značnou pozornost i v budoucnu. Dynamický a intenzivní vývoj společnosti, integrace prvků umělé inteligence vstupující na trh práce, vznik nových a moderních oborů a s tím souvisejících profesí, mohou vybízet k dalšímu studiu tohoto tématu. Tato skutečnost představuje nové výzvy pro vysoké školy a vyžaduje např. zohlednění individuálních potřeb studentů a adekvátní rozšíření a zlepšení možností poradenských služeb.

Seznam použitých informačních zdrojů

ASOCIACE VÝCHOVNÝCH PORADCŮ, Z. S., *O asociaci: Asociace výchovných poradců.* [Online] Available at: https://www.asociacevp.cz/

ASOCIACE VYSOKOŠKOLSKÝCH PORADCŮ, Z. S., *O nás: AŠVP.* [Online] Available at: https://www.asociacevsp.cz/o-nas/

BARATA, J. & I. KAYER, 2023. *Industry 5.0 – Past, Present, and Near Future*. Procedia Computer Science, pp. 778-788. ISSN 1877-0509

BENEŠ, M., 2014. *Andragogika 2., aktualizované a rozšířené vydání.* 2. editor Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4824-5

BLÁHA, F., 2022. *Vysokoškolské poradenství v ČR.* Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung. ISBN 978-80-87748-75-6

BLÁHA, F. a M. ŠMÍDOVÁ, 2022. *Souhrnná zpráva z výzkumu poradenských pracovišť na vysokých školách.* [Online] Praha: Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i..

BLÁHA, F. a M. ŠMÍDOVÁ, nedatováno *Poradenství - mise CSVŠ.* [Online] Available at: https://poradenstvi.csvs.cz/

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, 2020. *CSR Report ČZU 2019 - zpráva o udržitelnosti,* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, 2023. *Výroční zpráva o činnosti ČZU 2022,* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, nedatováno. *Fakulty a součásti.* [Online] Available at: https://www.czu.cz/cs/r-7211-fakulty-a-soucasti [Přístup získán 22 Březen 2024].

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, nedatováno. *Kariérní centrum.* [Online] Available at: https://cc.czu.cz/cs [Přístup získán 22 Březen 2024].

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, nedatováno *Kariérní centrum - studenti & absolventi.* [Online] Available at: https://cc.czu.cz/cs/r-10562-studenti-absolventi [Přístup získán 22 Březen 2024].

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, *O ČZU.* [Online]
Available at: https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu přístup získán [15 Březen 2024)].

DVOŘÁKOVÁ, M. a M. ŠERÁK, 2016. *Andragogika a vzdělávání dospělých : vybrané kapitoly.* Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN 978-80-7308-694-7

EUROGUIDANCE, 2021. *Celoživotní poradenství.* [Online]
Available at: https://www.euroguidance.cz/poradenstvi-v-cr/celozivotni-poradenstvi.html

EUROGUDIANCE, 2021. *Poradenství na základních a středních školách.* [Online]
Available at: https://www.euroguidance.cz/poradenstvi-v-cr/poradenstvi-na-skolach.html

FREIBERGOVÁ, Z., V. FANTOVÁ, K. GOULLIOVÁ, & L. MENCLOVÁ, 2002. *Poradenství na vysokých školách.* Praha: Národní vzdělávací fond, o. p. s.. ISBN 80-903125-3-5

HUČÍNOVÁ, L., 2004. *Klíčové kompetence – nová výzva z EU II..* [Online]
Available at: https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/13/klicove-kompetence-nova-vyzva-z-eu-ii..html

KOŠŤÁLOVÁ, H. a M. CUDLÍNOVÁ, 2015. *Praktický průvodce kariérového poradce pro 21. století.* Praha: Evropská kontaktní skupina. ISBN 978-80-87993-01-9

KUCHARSKÁ, A. a kolektiv, 2022. *Vysokoškolské poradenství – aktuální výzvy a trendy.* Praha, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN: 978-80-7603-352-8

LANGER, T., 2017. *Psychologické a sociologické aspekty poradenství ve vzdělávání dospělých. Rigorózní práce.,* Praha: Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení.

LUKŠÍK, T., 2018. *Kariérní a poradenská centra veřejných škol. Diplomová práce.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta.

MERTIN, V. a L. KREJČOVÁ, 2020. *Výchovné poradenství.* 3. editor Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.. ISBN 978-80-7598-174-5

MŠMT, 2007. *Strategie celoživotního učení ČR,* Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, 2020. *Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021,* Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, 2020. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+,* Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT, nedatováno. *Kariérové poradenství.* [Online] Available at: https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/karierove-poradenstvi

NAVAROVÁ, S., 2019. *Rozvoj kariérového poradce.* Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe s.r.o.. ISBN 978-80-7496-440-4

NÁRODNÍ SOUSTAVA POVOLÁNÍ, nedatováno. *Centrální databáze kompetencí.* [Online] Available at: http://kompetence.nsp.cz/napoveda.aspx

PALÁN, Z. a T. LANGER, 2008. *Základy andragogiky.* Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-58-7

PAVLOV, I., 2018. *Učitel'ská andragogika: o profesijnom vzdělávání a poradenstve.* Česká a slovenská andragogika editor Praha: Česká andragogická společnost, z.s.. ISBN 978-80-906894-1-1

PAVLOV, I., 2021. *Andragogické poradenstvo.* Praha: Česká andragogická společnost, z. s.. ISBN 978-80-907809-6-5

PRŮCHA, J., 2014. *Andragogický výzkum.* Praha: Grada Publishing, a.s.. ISBN 978-80-247-5232-7

PRŮCHA, J., a J. VETEŠKA, 2014. *Andragogický slovník.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4748-4

PÝCHOVÁ, S., H. KOŠŤÁLOVÁ, P. DRAHOŇOVSKÁ, & D. MADZIOVÁ, 2020. *Kariérové poradenství na každý pád.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.. ISBN 978-80-7598-604-7

SLAVÍK, M. a J. ZOUNKOVÁ, 2014. *Poradenství - textová studijní opora.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství. ISBN 978-80-213-2482-4

UNIVERZITA KARLOVA, nedatováno. *Univerzita Karlova v číslech.* [Online] Available at: https://cuni.cz/UK-4054.html [Přístup získán 22 Březen 2024].

UNIVERZITA KARLOVA, nedatováno. *Kariérní centrum.* [Online] Available at: https://kariernicentrum.cuni.cz/KCUK-1.html [Přístup získán 22 Březen 2024].

UNIVERZITA KARLOVA, nedatováno. *Poradenské služby.* [Online] Available at: https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-16.html [Přístup získán 22 Březen 2024].

ÚŘAD PRÁCE ČR., nedatováno. *Služby a činnosti Úřadu práce České republiky.* [Online] Available at: https://www.uradprace.cz/web/cz/sluzby-uradu-práce [Přístup získán 12 Únor 2024]

SVOBODOVÁ, D., 2015. *Profesní poradenství.* Praha: Grada. ISBN 978-80-2475-092-7

VADÍKOVÁ, M. K., 2022. *VŠ poradenstvo na Slovensku: situácia, výzvy, trendy*. In: KUCHARSKÁ, A. a kolektiv, 2022. *Vysokoškolské poradenství – aktuální výzvy a trendy.* Praha, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN: 978-80-7603-352-8

VENDEL, Š. & M. ZVARIKOVÁ, 2011. *Vysokoškolské poradenstvo – príspevok k terminológii.* In: URYCHOVÁ, H., J. ČIHOUNKOVÁ, L. KRUPIČKA, (editoři). *Aktuální problémy vysokoškolského poradenství - trendy, metody, aktuální otázky.* Brno: Asociace vysokoškolských poradců z.s., pp. 33-35. ISBN 978-80-260-1198-9

VETEŠKÁ, J., 2016. *Přehled andragogiky : úvod do studia vzdělávání a učení se dospělých.* Praha: Portál, s. r. o.. ISBN 978-80-262-1026-9

VETEŠKÁ, J. a M. TURECKIOVÁ, 2008. *Kompetence ve vzdělávání.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1770-8

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. [Online] Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. [Online] Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72/zneni-20210101

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. [Online] Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. [Online] Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111

Seznam obrázků

Obrázek 1: Model poradenských služeb na ČZU 40

Seznam tabulek

Tabulka 1: Konstituované andragogické disciplíny 14
Tabulka 2: Nekonstituované andragogické disciplíny..... 14
Tabulka 3: Klasifikace poradenských služeb 23
Tabulka 4: Modely vysokoškolských poraden 33
Tabulka 5: Poskytované poradenské služby na vysokých školách v České republice 34
Tabulka 6: Poskytované poradenství na fakultách Univerzity Karlovy 43
Tabulka 7: Důvody využití poradenských služeb..... 79

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví respondentů 54
Graf 2: Věk respondentů 55
Graf 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů 56
Graf 4: Ročník studia respondentů 56
Graf 5: Univerzita 57
Graf 6: Zájem o kariérní směřování 58
Graf 7: Obsah poradenských služeb 60
Graf 8: Informovanost respondentů 60
Graf 9: Informovanost respondentů České zemědělské univerzity v Praze 61
Graf 10: Informovanost respondentů Univerzity Karlovy 61
Graf 11: Prostředky informovanosti respondentů 62
Graf 12: Prostředky informovanosti respondentů České zemědělské univerzity v Praze 63
Graf 13: Prostředky informovanosti respondentů Univerzity Karlovy 64
Graf 14: Zájem respondentů o poradenské služby 64
Graf 15: Zájem o poradenské služby respondentů České zemědělské univerzity v Praze 65
Graf 16: Zájem o poradenské služby respondentů Univerzity Karlovy 65
Graf 17: Zdroje informací o poradenských službách 66
Graf 18: Zdroje informací u respondentů České zemědělské univerzity v Praze 67
Graf 19: Zdroje informací u respondentů Univerzity Karlovy 67
Graf 20: Informovanost respondentů ze strany univerzit 68
Graf 21: Informovanost respondentů ze strany České zemědělské univerzity v Praze 68
Graf 22: Informovanost respondentů ze strany Univerzity Karlovy 69
Graf 23: Účast respondentů na kariérních akcích 71
Graf 24: Účast respondentů na kariérních akcích České zemědělské univerzity v Praze 71
Graf 25: Účast respondentů na kariérních akcích Univerzity Karlovy 72
Graf 26: Přínos kariérní akce 73
Graf 27: Využitelnost služeb 73
Graf 28: Využitelnost služeb na České zemědělské univerzitě v Praze 74
Graf 29: Využitelnost služeb na Univerzitě Karlově 74

Graf 30: Důvody nevyužití poradenských služeb 75
Graf 31: Důvody nevyužití služeb na České zemědělské univerzitě v Praze 76
Graf 32: Důvody nevyužití služeb na Univerzitě Karlově 77
Graf 33: Absolvovaný druh poradenství 78
Graf 34: Ročník absolvování 78
Graf 35: Důvody využití poradenských služeb 79
Graf 36: Důvody využití služeb na České zemědělské univerzitě v Praze 80
Graf 37: Důvody využití služeb na Univerzitě Karlově 81
Graf 38: Forma konzultace 81
Graf 39: Metody konzultace 82
Graf 40: Hodnocení poradenských služeb 83
Graf 41: Přínos poradenských služeb 84

Seznam příloh

Příloha 1 – dotazník „Využití poradenských služeb z pohledu studentů ČZU a UK“